

DOSSIER

- 8 **Canvi als EUA / Cambio en EEUU / Change in the USA /**
Lluís Bassets
- 20 **MANUEL CASTELLS**
La revolució Obama / La revolución Obama / The Obama Revolution / Ester Medico
- 30 **Cap a la ciberdemocràcia / Hacia la ciberdemocràcia / Towards Cyberdemocracy /**
Marta Espar
- 40 **El futur de l'ONU / El futuro de la ONU / The future of the UN /**
Frederic Eckhard
- 46 **Radiografia d'una crisi / Radiografía de una crisis / Radiography of a crisis /**
Josep Lladós et al.
- 52 **L'impacte sobre les economies del sud / El impacto sobre las economías del sur / The impact on the economies of the South /**
Mustapha Cherif

EL LLEGAT TÒXIC QUE REP OBAMA

Lluís Bassets

Lluís Bassets és director adjunt i responsable de l'àrea d'Opinió del diari *El País*, del qual va ser corresponsal a París i Brussel·les. Nascut a Barcelona el 1950, va treballar també a *Tele/eXpres* i a *Diari de Barcelona*, i va fundar i dirigir la revista *El Món*. És autor del bloc *Del Alfiler al Elefante* (blogs.elpais.com/lluis_bassets/) dedicat a l'anàlisi sobre política internacional i ha publicat el llibre *La oca del señor Bush: Cómo los neocons han destruido el orden internacional desde la Casa Blanca* (Ediciones Península, 2008).

Lluís Bassets es director adjunto y responsable del área de Opinión del periódico *El País*, del que fue corresponsal en París y Bruselas. Nacido en Barcelona en 1950, trabajó también en *Tele/eXpres* y *Diari de Barcelona*, y fundó y dirigió la revista *El Món*. Es autor del blog *Del Alfiler al Elefante* (blogs.elpais.com/lluis_bassets/), dedicado al análisis sobre política internacional, y ha publicado el libro *La oca del señor Bush: Cómo los neocons han destruido el orden internacional desde la Casa Blanca* (Ediciones Península, 2008).

Lluís Bassets is the Deputy Director and Head of the Opinion Section at the *El País* newspaper, where he has also worked as a correspondent in Paris and Brussels. Born in Barcelona in 1950, he also worked at *Tele/eXpres* and *Diari de Barcelona*, and he founded and edited the magazine *El Món*. He is the author of the blog *Del Alfiler al Elefante* (blogs.elpais.com/lluis_bassets/) devoted to analysing international politics and has recently published the book *La oca del señor Bush: Cómo los neocons han destruido el orden internacional desde la Casa Blanca* (Ediciones Península, 2008).

Poques presidències dels Estats Units han hagut d'enfrontar una situació tan complicada com la que ha trobat Barack Hussein Obama en prendre possessió del càrrec a Washington el 20 de gener, en l'acte solemne de la Inauguració Presidencial. Dues guerres obertes a l'Iraq i a l'Afganistan i una recessió galopant són les peces majors que es troba el nou president a la taula del despatx. La desastrosa presidència de George W. Bush i el llegat tòxic que deixa obligaran el nou inquilí de la Casa Blanca a una redefinició política de gran envergadura: de cara endins, amb una reconducció del paper de l'Estat federal en l'economia i la vida pública en general, i de cara enfora, amb una reformulació estratègica del paper dels Estats Units al món. De fet, tot això ho ha avançat ja el nou president, pressionat pel temps, abans mateix de la presa de possessió, accelerant la formació del nou Govern i enunciant els plans de treball que començarà a aplicar a partir del 21 de gener.

>>

EL LEGADO TÓXICO QUE RECIBE OBAMA

Pocas presidencias de Estados Unidos han tenido que enfrentarse a una situación tan complicada como la que se ha encontrado Barack Hussein Obama al jurar el cargo en Washington el 20 de enero, en el acto solemne de la Inauguración Presidencial. Dos guerras abiertas, en Irak y en Afganistán, y una recesión galopante son las piezas mayores que el nuevo presidente tiene sobre la mesa de su despacho. La desastrosa presidencia de George W. Bush y el legado tóxico que deja obligarán al nuevo inquilino de la Casa Blanca a una redefinición política de envergadura: de puertas adentro, reconduciendo el papel del Estado federal en la economía y la vida pública en general; de puertas afuera, reformulando estratégicamente el papel de Estados Unidos

>>

THE TOXIC LEGACY INHERITED BY OBAMA

Few presidents of the United States have had to face such a complicated situation as the one that Barack Hussein Obama has encountered when taking office as the president in Washington on the 20th of January in the solemn ceremony of Inauguration. Two wars currently being fought in Iraq and Afghanistan and a rampant recession are the main issues that the new president finds on his desk. The disastrous presidency of George W. Bush and the toxic legacy he left behind require the new White House resident to undertake a sweeping redefinition of politics: inwards, with a reframing of the federal state's role in the economy and public life in general, and outwards, with a strategic reformulation of the United States' role

>>

La primera prioritat és prohibir les pràctiques antiterroristes que avalen la tortura

<<

No es tracta únicament d'una reformulació estratègica en els dos fronts, l'intern i l'exterior, sinó que Obama haurà de dedicar molts esforços a reparar les nombroses avaries produïdes per la presidència que ara acaba. D'entrada, les avaries econòmiques i financeres d'un país que s'encongeix i perd llocs de treball a doll. Però sobretot, les avaries en els aparells militar i diplomàtic nord-americà, en les relacions bilaterals amb nombrosos països, en l'actual arquitectura de l'ordre internacional i de les seves institucions i, sobretot, en la imatge, projecció i autoritat de la superpotència americana com a exemple de comportament democràtic, àrbitre de conflictes i líder amb vocació de comprometre's i dirigir la política mundial. Per escometre una part d'aquesta feina no ha calgut esperar que s'instal·lés a la Casa Blanca: la seva campanya electoral, amb el moment altament significatiu que va ser el míting a Berlín el 24 de juliol, va començar a capgirar la imatge

<<

en el mundo. De hecho, el nuevo presidente, acuciado por el tiempo, ya ha anunciado todo esto, antes incluso de la toma de posesión, al acelerar la formación del nuevo gobierno y al enunciar los planes de trabajo que empezará a aplicar a partir del 21 de enero.

No se trata únicamente de llevar a cabo una reformulación estratégica de los dos frentes, el doméstico y el exterior. Obama tendrá que dedicar muchos esfuerzos a reparar las numerosas averías provocadas por la presidencia que ahora concluye. De entrada, las averías económicas y financieras de un país que se encoge y que pierde puestos de trabajo a un ritmo vertiginoso. Pero, sobre todo, las averías en los aparatos militar y diplomático norteamericano, en las relaciones bilaterales con numerosos países, en la arquitectura actual del orden internacional y de sus instituciones y, sobre todo, en la imagen, proyección y autoridad de la superpotencia americana como ejemplo

<<

in the world. In fact, pressured by time, the new president already mentioned all of this even before taking office by stepping up his appointments in the new government and drawing up the working plans he will begin to implement on the 21st of January.

The goal is not solely a strategic reformulation on both fronts, the internal and the external, rather Obama must also do his utmost to repair the enormous damage produced by the presidency that is now coming to an end. This includes not just the economic and financial damage in a country that is constricting and losing jobs left and right, but especially the damage in the American military and diplomatic corps, in the current architecture of the international order and its institutions, and especially in the image, outreach and authority of the American superpower as a paragon of democratic behaviour, an arbiter in conflicts and a leader with the mission of

La primera prioridad es prohibir las prácticas antiterroristas que avalan la tortura

dels Estats Units davant l'opinió pública internacional; el mateix es pot dir de les expectatives creades per la seva arribada al poder, que constitueixen el camp adobat per facilitar les primeres actuacions.

En sentit contrari, cal dir també que en la fase de la transició presidencial ja va rebre tres avisos sobre les novetats perilloses que l'esperaven a partir del dia 20 de gener. Està perfectament estudiat pels experts polítics que els moments de relleu presidencial són especialment delicats i arriscats en l'escena internacional. Les setmanes d'interregne o els mesos primers de les presidències, moment de les vacil·lacions i dels errors, els aprofiten els adversaris interns o externs per posar a prova el nou president o per canviar-li sobtadament el mapa abans que pugui aplicar les noves idees. El desembarcament a la badia Cochinos, preparat per la CIA, es va produir l'abril de 1961, quan John Kennedy encara no havia acabat els primers cent dies. La

de comportamiento democrático, árbitro de conflictos y líder con vocación de comprometerse en la política mundial y de dirigirla. Para acometer una parte de esta tarea no ha habido que esperar a que se instalara en la Casa Blanca: su campaña electoral, con el momento altamente significativo que supuso el mitin en Berlín el 24 de julio, comenzó a dar un vuelco a la imagen de Estados Unidos a ojos de la opinión pública internacional; otro tanto podemos decir de las expectativas creadas por su llegada al poder, que constituyen el terreno abonado para facilitar las primeras actuaciones.

En sentido contrario, conviene decir asimismo que, en la fase de la transición presidencial, ya recibió tres avisos sobre las peligrosas novedades que le aguardaban a partir del día 20 de enero. Si algo han estudiado a fondo los expertos políticos es que los momentos de relevo presidencial son especialmente delicados y arriesgados en

pledging to guide world politics. There was no need to wait until he moved into the White House to tackle some of these issues: his election campaign, with the meaningful high point of the gathering in Berlin on the 24th of July, began to shift the image of the United States in international public opinion; the same holds true of the expectations created by his taking office, which lay fertile ground to facilitate his first actions.

On the other hand we should also say that in the presidential transition he received three warning signals about the dangerous new developments awaiting him after the 20th of January. Political experts have produced legions of studies showing that times of presidential transition are particularly delicate and risky on the international scene. The weeks of interregnum and the first few months of a president, a time of vacillation and errors, are seized upon by internal

The first priority is to ban the counter-terrorist practices that endorse torture

llarga ocupació de l'ambaixada nord-americana a Teheran, des del 4 de novembre de 1979 fins al 20 de gener de 1981, el mateix dia de la Inauguració de Ronald Reagan, va condicionar fortament els darrers mesos de Jimmy Carter i va contribuir a la seva derrota. També s'han produït en moments de transició la intervenció humanitària a Somàlia o la crisi anomenada de l'illa de Hainan, en què un avió de reconeixement nord-americà va col·lidir amb un caça xinès, l'abril de 2001, just després de la instal·lació de George W. Bush a la Casa Blanca, cosa que va provocar una escalada de tensió entre Washington i Beijing.

En el cas d'Obama, la primera advertència, el mateix dia de les eleccions, va venir de Moscou, que va voler posar a prova el nou president tot anunciant el desplegament de míssils a l'enclavament de Kaliningrad, en resposta a l'escut antimíssils que els Estats Units

>>

la coyuntura internacional. Los adversarios domésticos o externos aprovechan las semanas de interregno o los primeros meses de las presidencias, momento de vacilaciones y errores, para poner a prueba al nuevo presidente o para variarle repentinamente el mapa antes de que pueda aplicar sus nuevas ideas. El desembarco en la bahía de Cochinos, preparado por la CIA, se produjo en abril de 1961, cuando John Kennedy todavía no había cumplido sus primeros cien días. La larga ocupación de la embajada norteamericana en Teherán, desde el 4 de noviembre de 1979 hasta el 20 de enero de 1981, el mismo día de la Inauguración de Ronald Reagan, condicionó poderosamente los últimos meses de Jimmy Carter y contribuyó a su derrota. También coincidieron con momentos de transición la intervención humanitaria en Somalia o la crisis conocida como la de la isla de Hainan, en la que un avión de reconocimiento norteamericano

>>

or external adversaries to test the new president or suddenly change the map before he can implement his new ideas. The disembarkation in the Bay of Pigs masterminded by the CIA took place in April 1961 when John F. Kennedy had not been in office for even 100 days. The lengthy occupation of the American embassy in Tehran, from the 4th of November 1979 until the 20th of January 1981, the same day as Ronald Reagan's inauguration, heavily conditioned the last months of Jimmy Carter's mandate and contributed to his downfall. The humanitarian intervention in Somalia and the so-called Hainan Island crisis also took place at times of transition. In the latter, an American reconnaissance aircraft collided with a Chinese fighter jet in April 2001, just after George W. Bush was installed in the White House, which triggered an escalation in tensions between Washington and Beijing.

>>

<<

volen desplegar a Pòlònia i Txèquia. Un segon punt d'efervescència preocupant es va identificar els mateixos dies a la costa de Somàlia, on les accions cada cop més agosarades dels pirates posen en perill el tràfic comercial internacional des d'un estat en fallida on l'islamisme radical té una de les seves pedreres. I finalment, el més greu de tot, els atacs a Mumbai del grup islamista del Caixmir Lashkar e-Taiba han posat en evidència la potencialitat explosiva de les relacions entre l'Índia i el Pakistan, la inestabilitat de tota la regió i la seva connexió amb la guerra d'Afganistan.

A l'agenda imposada pels fets s'hi afegeix la llarga llista de qüestions que requereixen un canvi de rumb immediat per part de la nova administració. La primera de totes és tancar la presó de Guantánamo i prohibir les pràctiques antiterroristes de l'anterior president que avalaven la tortura, la detenció sense judici i les escoltes sense control judicial,

<<

colisionó con un caza chino, en abril de 2001, justo después de la llegada de George W. Bush a la Casa Blanca, cosa que provocó un aumento de la tensión entre Washington y Beijing.

En el caso de Obama, la primera advertencia, el mismo día de las elecciones, llegó desde Moscú, que quiso poner a prueba al nuevo presidente al anunciar el despliegue de misiles en el enclave de Kaliningrado, respondiendo así al escudo antimisiles que Estados Unidos quiere desplegar en Polonia y en la República Checa. Durante esos mismos días, estalló un segundo foco preocupante de efervescencia en la costa de Somalia, donde las acciones cada vez más atrevidas de los piratas ponen en peligro el tráfico comercial internacional desde un estado en quiebra y que es una de las canteras del islamismo radical. Por último, el más grave de todos, los ataques en Mumbai del grupo islamista de Cachemira Lashkar e-Taiba han

<<

In the case of Obama, the first warning signal, which came right on election day, was from Moscow, which aimed to test the new president by announcing the deployment of missiles in the enclave of Kaliningrad in response to the antimissile shield that the United States wants to deploy in Poland and the Czech Republic. A second worrisome point of contention was identified around the same time off the coast of Somalia, where the increasingly bold forays of pirates are endangering international merchant traffic from a bankrupt country where radical Islamism is reaping its harvest. And finally, most serious of all, are the attacks in Mumbai by the Kashmiri Islamist militants, Lashkar e-Taiba, which revealed the potential explosiveness of relations between India and Pakistan, the instability of the entire region and its connection with the war in Afghanistan.

entre d'altres coses. És evident que aquestes iniciatives s'haurien d'inscriure en una nova política de drets humans i en una normalització de les relacions de Washington amb les institucions internacionals. També haurà d'abordar molt ràpidament la resolució del conflicte israelianopalestí, després d'una presidència que havia abandonat el paper tradicional de Washington com a mediador neutral entre les dues parts i que es va embarrancar en una conferència com la d'Annapolis (novembre de 2007), sense cap mena d'efectivitat. Obama haurà d'esperar, en tot cas, el resultat de les eleccions israelianes, on molt fàcilment es pot trobar com a primer ministre a un Benjamin Netanyahu obertament decidit a obstaculitzar la creació de l'Estat palestí.

Paradoxalment, el problema més ben encarat ara mateix és la resolució de la guerra d'Iraq, gràcies al protagonisme creixent del govern iraquí encapçalat per Nuri Al Maliki i a la signatura del nou SOFA

puesto de manifiesto el potencial explosivo de las relaciones entre la India y Pakistán, la inestabilidad de toda la región y su relación con la guerra de Afganistán.

A la agenda impuesta por los hechos hay que añadir la larga lista de cuestiones que precisan de un cambio de rumbo inmediato por parte de la nueva administración. La primera de todas ellas es el cierre de la prisión de Guantánamo y la prohibición de las prácticas antiterroristas del anterior presidente, que avalaban, entre otras cosas, la tortura, la detención sin juicio y las escuchas sin control judicial. Es evidente que estas iniciativas deberían enmarcarse en una nueva política de derechos humanos y en una normalización de las relaciones de Washington con las instituciones internacionales. También tendrá que abordar cuanto antes la resolución del conflicto israelo-palestino, después de una presidencia que había abandonado

The agenda imposed by these deeds is added to a long list of issues that require an immediate about-face by the new administration. The first of all is to close the prison in Guantanamo and ban the counter-terrorist practices of the previous president, who endorsed torture, arrest without trials and unauthorised eavesdropping, among other measures. It is clear that these initiatives should fall within a new human rights policy and a normalisation of Washington's relations with international institutions. Obama must also swiftly address resolution of the Israeli-Palestinian conflict on the heels of a presidency that has turned its back on Washington's traditional role as a neutral mediator between both parties and ran aground utterly ineffectively in a conference in Annapolis (November 2007). In any event, Obama will have to wait for the outcome of the Israeli elections, where he may well find Netanyahu as the Prime Minister, one

(Status of Forces Agreement), que posa data a la retirada definitiva el desembre de 2011 i pressuposa una recuperació plena de la sobirania. Obama havia promès la retirada en 16 mesos, cosa que Bush i McCain havien interpretat com una rendició inacceptable i a la qual oposaven l'exigència d'una victòria prèvia americana.

La resolució de la guerra d'Iraq, amb un replegament esglaonat i la devolució de la sobirania, constitueix una peça molt valuosa per a la reconstrucció d'una arquitectura de la regió més estable i adaptada als actuals interessos nord-americans. També ho és la resolució del conflicte palestí, en la mesura que té abundoses implicacions a la regió: signatura d'un tractat de pau entre Síria i Israel, pacificació del Líban, aïllament del terrorisme xiïta a la zona i limitació de la influència del mateix règim iranià, que ara arriba a afecta la mateixa franja de Gaza.

>>

el papel tradicional de Washington como mediador neutral entre ambas partes y que se embarrancó en una conferencia como la de Anápolis (noviembre de 2007) sin dar el menor fruto. En todo caso, Obama deberá esperar al resultado de las elecciones israelíes, de las que bien podría salir como primer ministro un Benjamin Netanyahu abiertamente decidido a obstaculizar la creación del Estado palestino.

Paradójicamente, el problema cuya solución parece, ahora mismo, mejor encaminada es la resolución de la guerra de Irak, gracias al creciente protagonismo del gobierno iraquí dirigido por Nuri Al Maliki y a la firma del nuevo SOFA (Status of Forces Agreement), que pone fecha a la retirada definitiva –en diciembre de 2011– y que presupone una plena recuperación de la soberanía. Obama había prometido la retirada en 16 meses, cosa que Bush y McCain habían interpretado

>>

who is openly determined to stand in the way of the creation of a Palestinian state.

Paradoxically, the problem that is best being handled right now is the resolution of the Iraq war thanks to the rising prominence of the government of the Iraqi Prime Minister Nuri Al-Maliki and the signing of the new SOFA (Status of Forces Agreement), which sets December 2011 as the definitive withdrawal date and assumes a full recovery of Iraq's sovereignty. Obama had promised a withdrawal within 16 months, which Bush and McCain had interpreted as an unacceptable surrender, countering it with the demand for a previous American victory.

The resolution of the Iraq war, with a gradual withdrawal and a return to sovereignty, is an extremely valuable factor in reconstructing a more stable architecture in the region that is adapted to America's

>>

<<

Però el conflicte amb més consistència és el que planteja Iran amb el seu projecte nuclear, conseqüència de la seva hegemonia regional i del lideratge en el món islàmic. Obama ha promès que l'encararia per la via diplomàtica, encara que és segur que no s'exclourà en cap moment la possibilitat d'usar la força si s'arribés a concretar una amenaça tangible. Des d'Israel, Iran constitueix i ha estat caracteritzat com una amenaça existencial, però des de les altres potències regionals àrabs, com Egipte o Aràbia Saudita, constitueix també una font de preocupació i d'instabilitat. La feïnada extraordinària que tindrà el Departament d'Estat a la regió sencera creixerà probablement a mesura que quedi en evidència la complexitat dels perills potencials que hi ha a Pakistan, no tan sols a la frontera amb Afganistan i les seves zones tribals adjacents; també a la regió del Caixmir en disputa amb l'Índia i en les relacions entre les dues potències nuclears veïnes;

<<

como una rendición inaceptable y a la que oponían la exigencia de una victoria previa americana.

La resolución de la guerra de Irak, con un repliegue escalonado y la devolución de la soberanía, es una pieza muy valiosa a la hora de reconstruir la arquitectura de la región de un modo más estable y acorde con los actuales intereses norteamericanos. También lo es la resolución del conflicto palestino, en tanto en cuanto son abundantes sus implicaciones en la región: firma de un tratado de paz entre Siria e Israel, pacificación del Líbano, aislamiento del terrorismo chiíta en la zona y limitación de la influencia del propio régimen iraní, que ahora afecta incluso a la franja de Gaza.

Sin embargo, el conflicto de más envergadura es el que plantea Irán con su proyecto nuclear, consecuencia de su hegemonía regional y de su liderazgo en el mundo islámico. Obama ha prometido

<<

interests today. So is resolving the Palestinian conflict in that it has enormous implications in the region: the signing of the peace treaty between Syria and Israel, the pacification of Lebanon, the isolation of Shiite terrorism in the area and a restriction on the influence of the Iranian regime, which now is affecting even the Gaza Strip.

However, the most substantial problem is the one posed by Iran with its nuclear plans, the result of its regional hegemony and leadership in the Islamic world. Obama has promised that he would address this issue through diplomatic means, although undoubtedly he will not discard the possibility of using force if it becomes a tangible threat. Iran poses and has been described as a threat to Israel's existence, yet it is also a source of concern and instability for the other regional Arab powers, like Egypt or Saudi Arabia. The extraordinary task befalling the State Department in the entire

que lo abordaría por la vía diplomática, aunque es evidente que no debemos excluir que, llegado el momento, se recurra al uso de la fuerza si se concretara una amenaza tangible. Para Israel, Irán constituye y ha sido calificada como una amenaza contra su existencia; sin embargo, para el resto de las potencias regionales árabes, como Egipto o Arabia Saudí, también es una fuente de preocupación y de inestabilidad. El extraordinario trabajo que tendrá el Departamento de Estado en toda esa zona probablemente aumentará a medida que vaya haciéndose evidente la complejidad de los peligros potenciales que hay en Pakistán, no sólo en la frontera con Afganistán y en sus zonas tribales adyacentes. También en la región de Cachemira en disputa con la India y en las relaciones entre las potencias nucleares vecinas; y, sobre todo, en la profunda contaminación yihadista que afecta a los servicios secretos y al

region will most likely be heightened as the complexity of potential dangers in Pakistan comes into clearer focus, not just on its border with Afghanistan and the adjacent tribal lands but also in the region of Kashmir disputed with India, and in the relations between the two neighbouring nuclear powers, and especially in the depth of the Jihadist contamination that is affecting the Pakistani secret services and army and, in consequence, the society and the State of the "land of the pure" as a whole.

If on the external front all this damage needs repairing, in addition to tackling a wholesale strategic remodelling the internal front also needs swift, effective responses to alleviate the effects of the recession on job loss and the drop in family income. Even before he took office, Obama began to announce the different aid packages that would complement the ones already implemented by the Bush

però sobretot en la profunditat de la contaminació jihadista que afecta els serveis secrets i l'exèrcit pakistanesos i, com a resultat, el conjunt de la societat i de l'estat del "país dels purs".

Si en el front exterior li caldrà reparar avaries, a més d'escometre una remodelació sencera estratègica, en l'intern necessita respostes ràpides i contundents per pal·liar els efectes de la recessió sobre la pèrdua d'ocupació i la minva de les economies familiars. Abans de la presa de possessió, va començar a anunciar els diferents paquets d'ajuts que completaran els ja instrumentats per l'administració Bush de cara a socórrer l'economia financera. Els tres grans fabricants d'automòbils de Detroit han obtingut ja l'aprovació inicial dels ajuts que demanaven, tot i saber que Obama havia promès que si no ho feia l'actual administració ho faria ell mateix el 21 de gener. Els obligarà en tot cas a adaptar-se a les exigències de la nova política

ejército paquistaní y, por lo tanto, al conjunto de la sociedad y del Estado del "país de los puros".

Si en el frente exterior deberá reparar averías, además de acometer una remodelación estratégica completa, en el doméstico necesita respuestas rápidas y contundentes para paliar los efectos de la recesión sobre la pérdida de empleo y la mengua de las economías familiares. Antes de la toma de posesión, comenzó a anunciar los diferentes paquetes de ayudas que completarán los ya puestos en marcha por la administración Bush con el fin de acudir al rescate de la economía financiera. Los tres grandes fabricantes de automóviles de Detroit ya han obtenido la aprobación inicial de las ayudas que solicitaban, conscientes de que Obama había prometido que si no lo hacía la actual administración, él mismo se encargaría de ello el 21 de enero. Eso sí: se verán obligados a adaptarse a las exigencias de la nueva

administration to help the economy. The three largest car manufacturers in Detroit have already won initial approval of the aids they requested, even though they know that Obama had promised that if the current administration did not approve them he would on the 21st of January. In any event, this aid will require them to adapt to the demands of the new economic and environmental policy, and even to accept a partial nationalisation of the companies or closer monitoring by the executive branch. However, the most sweeping economic stimulus package will be aimed at directly creating jobs through public works projects, renewable energies, extended health-care coverage and technological improvements like providing universal broadband coverage. The goal is to invest between 500,000 million and 700,000 million dollars of public funds to create 2.5 million jobs in response to the most sweeping loss of jobs in

econòmica i mediambiental, i fins i tot a plegar-se a una nacionalització parcial de les companyies o a un control molt estret per part de l'executiu. Però el paquet d'estímul més gran és el que es dedicarà a la creació directa de llocs de treball mitjançant projectes d'obres públiques, energies renovables, extensió de la cobertura sanitària i millores tecnològiques com la universalització de la banda ampla. L'objectiu és invertir entre 500.000 (mig bilió) i 700.000 milions de dòlars de diner públic per crear 2,5 milions de llocs de treball, en resposta a la destrucció d'ocupació més gran dels darrers 30 anys, que es concreta en un nivell d'atur del 6,7% dels demandants efectius de treball.

L'elecció de Barack Obama ha estat comparada, per la transcendència i pels reptes que enfronta, a l'arribada al poder de tres grans presidents que han deixat una forta petjada a la història dels Estats Units. Aquest paquet econòmic que s'ha posat en òrbita el mateix dia 20 de

>>

política económica y medioambiental e incluso a aceptar una nacionalización parcial de las compañías o un control mucho más estrecho por parte del Ejecutivo. Sin embargo, el mayor paquete de incentivos es el que se destinará a la creación directa de puestos de trabajo a través de proyectos de obras públicas, energías renovables, extensión de la cobertura sanitaria y mejoras tecnológicas como la universalización de la banda ancha. El objetivo es invertir entre 500.000 y 700.000 millones de dólares del erario público para crear dos millones y medio de puestos de trabajo en respuesta a la destrucción de empleo más acusada de los últimos treinta años y que se refleja en una tasa de desempleo entre la población activa del 6,7%.

La trascendencia de la elección de Barack Obama y los retos a los que se enfrenta han llevado a comparar su llegada al poder con la de otros tres grandes presidentes que dejaron una fuerte impronta

>>

the past 30 years, which translates into a 6.7% unemployment level among eligible workers.

Because of both its importance and the challenges he faces, Barack Obama's election has been compared to the ascent to power of three great presidents who have left major marks on the history of the United States. The economic package that was issued on the 20th of January is being directly compared to the welfare programme launched by Franklin Delano Roosevelt in 1933 to counter the Great Depression, known as the New Deal. It was launched just after he took office and followed the policies put forth by Keynes to give jobs to the unemployed, even if it was just drilling holes that later needed filling. It is the equivalent of the Paulson bailout, or the TARP (Troubled Assets Relief Program), aimed originally to purchase toxic assets from banks contaminated by subprime mort-

>>

La mansión presidencial construida por esclavos recibe una familia negra como señores

La mansió presidencial construida per esclaus rep una família negra com a senyors

≤≤

gener l'emparenta directament amb el programa de benestar llençat contra la Gran Depressió per part de Franklin Delano Roosevelt, l'any 1933, conegut com a *New Deal*, just després de la seva presa de possessió, i que seguia les polítiques propugnades per Keynes de posar a treballar als aturats encara que sigui fent forats per omplir-los a continuació. És el complement al paquet Paulson o TARP (Troubled

≤≤

en la historia de Estados Unidos. El paquete económico que ha entrado en vigor a partir del 20 de enero entronca directamente con el programa de bienestar conocido como *New Deal* y lanzado por Franklin Delano Roosevelt en 1933, al poco de acceder a su cargo para afrontar la Gran Depresión, un programa que seguía la política propugnada por Keynes de poner a trabajar a los parados aunque fuese abriendo agujeros para a continuación rellenarlos. Es el complemento del Paquete Paulson o TARP (Troubled Assets Relief Program), destinado en un primer momento a la adquisición de activos tóxicos de los bancos contaminados por las hipotecas de alto riesgo, convertido posteriormente en un programa de participación accionarial en los bancos y aseguradoras en dificultades y fácilmente extensible incluso al sector del automóvil. Obama ha lanzado su programa durante la transición presidencial, sin esperar, como hizo

≤≤

gages, but later converted into a programme of shareholder participation in banks and insurance companies in dire straits, which can easily be extended even to the automotive industry. Obama launched his programme during the presidential transition, without waiting to take office like Roosevelt, who left the country in an anxious limbo. The effect it has triggered among public opinion is that it has fully eclipsed Bush one and a half months before his presidency is over and the new president-elect takes office as the effective authority of the country.

In addition to Roosevelt, we should also bear in mind the presidency of Abraham Lincoln, a reference used by Obama from the very start, in February 2007, when he announced his candidacy from the steps of the Capitol in Springfield, the city where the president who emancipated the slaves lived. The Lincoln inspiration is clear:

The presidential mansion built by slave labour will be the home to a black family as its masters

Assets Relief Program), destinat en l'origen a comprar actius tòxics als bancs contaminats per les hipoteques *subprime*, però després convertit en un programa de participació accionarial en els bancs i asseguradores en dificultats, fàcilment extensible fins i tot al ram de l'automòbil. Obama ha llençat el seu programa durant la transició presidencial, sense esperar a la presa de possessió com va fer Roosevelt, que va deixar el país en un compàs d'espera anguniós. L'efecte que ha produït en l'opinió política és el d'una eclipsi definitiva de Bush un mes i mig abans de vèncer el seu termini presidencial i la instal·lació del president electe com a autoritat efectiva i en acció al país.

A més de Roosevelt, cal tenir en compte també la presidència de Lincoln com a referència utilitzada per Obama ja d'arrencada, el febrer de 2007, quan va llençar la candidatura des de les escales del Capitoli d'Springfield, la ciutat on va viure el president de l'emancipació dels

Roosevelt, a la toma de posesió, lo que sumió al país en un angustioso compàs de espera. El efecto producido en la opinión pública es el de eclipsar definitivamente a Bush un mes y medio antes de vencer su mandato presidencial y elevar al presidente electo al rango de autoridad efectiva y en ejercicio en el país.

Además de Roosevelt, conviene recordar que el propio Obama se refirió también a la presidencia de Lincoln cuando, en febrero de 2007, presentó su candidatura desde la escalinata del Capitolio de Springfield, la ciudad de residencia del presidente que emancipó a los esclavos. La inspiración de Lincoln es clara: Obama es el primer presidente negro; puede reivindicar la figura del gran presidente republicano a propósito de sus políticas bipartidistas; desea unir de nuevo el país en torno a un nuevo proyecto de enderezamiento de la sociedad americana y superar así la “guerra civil” cultural o

Obama is the first black president; he can point to the figure of the great president in his bipartisan policies; he wants to once again unite the country around a new project of reforming American society and thus overcoming the cultural or value-based “civil war” that has pitted Right against Left since the 1960s; and he even repeats the idea of the “team of rivals” when including his adversary in the primaries – as Lincoln did – in his government by appointing Hillary Clinton as Secretary of State.

The other presidential inspiration comes from John F. Kennedy and his reform programme, which only Lyndon B. Johnson was able to implement with the laws against racial segregation and the revamping of Roosevelt's New Deal and the Democrats' New Society. With Kennedy, the Democratic party was capable of winning an electoral majority that Obama now wants to recoup after two

esclaus. La inspiració de Lincoln és clara: Obama és el primer president negre; pot reivindicar la figura del gran president republicà de cara a les seves polítiques bipartidàries; vol unir altre cop el país al voltant d'un nou projecte de redreçament de la societat americana i superar així la “guerra civil” cultural o dels valors que enfronta dreta i esquerra des dels anys seixanta, i fins i tot repeteix la idea de “l'equip de rivals” a l'hora de formar govern amb el seu adversari a les primàries –com va fer Lincoln– incorporant Hillary Clinton com a secretària d'estat.

L'altra inspiració presidencial ve de John F. Kennedy i el seu programa reformista, que només Lyndon B. Johnson va poder aplicar finalment amb les lleis contra la segregació racial i la renovació del *New Deal* rooseveltian o la *Great Society* demòcrata. Amb Kennedy el Partit Demòcrata va saber aglutinar una majoria electoral que ara Obama vol recuperar, després de dues presidències demòcrates

>>

de valores que enfrenta a la derecha y la izquierda desde los años sesenta; y repite incluso la idea del “equipo de rivales” a la hora de formar gobierno con su adversario en las primarias –tal y como hiciera Lincoln–, al incorporar a Hillary Clinton como secretaria de Estado.

La tercera inspiración presidencial proviene de John F. Kennedy y su programa reformista, que sólo Lyndon B. Johnson pudo aplicar finalmente a través de las leyes contra la segregación racial y por medio de la renovación del *New Deal* o la *Great Society* demócrata. Con Kennedy, el Partido Demócrata supo aglutinar una mayoría electoral que Obama quiere recuperar ahora, después de dos presidencias demócratas (Carter y Clinton), fruto más de los deméritos de los adversarios que de la propia capacidad estratégica. Obama es el primer presidente demócrata procedente del norte del país (Illinois),

>>

Democratic presidencies (Carter and Clinton) earned more by default from the adversaries than through their own strategic acumen. Obama is the first Democratic president from the northern part of the country (Illinois) after Kennedy (who was from Massachusetts), and his victory signals an about-face in the electoral map and a shift to a new era.

Finally, also worth mentioning is the figure of Ronald Reagan, who is a contradictory inspiration given the fact that Obama's election heralds the end of the political era that began in 1980 with the election of the then-governor of the state of California. In Reagan, Obama can see a fine example of a good communicator (and even an actor), but that is not the only point of interest of the former Republican president; so are his ethical stance and conservatism, as Obama tells in his book *The Audacity of Hope*: “Reagan talks about

>>

<<

(Carter i Clinton) obtingudes més per defecte dels adversaris que per la capacitat estratègica pròpia. Obama és el primer president demòcrata que ve del nord del país (Illinois) després de Kennedy (que venia de Massachusetts) i la seva victòria revela un capgirament del mapa electoral i un canvi d'època.

Finalment, cal esmentar encara la figura de Ronald Reagan, inspiradora en forma contradictòria, ja que l'elecció d'Obama significa la clausura de l'era política que va començar el 1980 amb l'elecció del qui aleshores era el governador republicà de Califòrnia. Obama troba en Reagan un bon exemple de comunicador i fins i tot d'actor, però no és l'única cosa que li interessa del president republicà, sinó també l'actitud ètica i el conservadorisme, com explica en el seu llibre *L'audàcia de l'esperança*: “Reagan parla al desig americà d'ordre, a la nostra necessitat de creure que no som simplement subjectes

<<

desde Kennedy (Massachusetts), y su victoria revela una remodelación del mapa electoral y un cambio de época.

Finalmente, cabe mencionar también la figura de Ronald Reagan, inspiradora de un modo contradictorio, por cuanto la elección de Obama pone punto y final a la era política iniciada en 1980 con la elección del por aquel entonces gobernador republicano de California. Obama ve a Reagan como un buen ejemplo de comunicador e incluso de actor, pero no es eso lo único que le interesa del presidente republicano, sino también su actitud ética y su conservadurismo, tal y como explica en su libro *La audacia de la esperanza*: “Reagan apela al deseo americano de orden, a nuestra necesidad de creer que no somos simplemente súbditos de una fuerza ciega, de fuerzas impersonales, sino que podemos dar forma a nuestro destino individual y colectivo en la medida en que redescubramos las virtu-

d'una força cega, de forces impersonals, sinó que podem afaïonar el nostre destí individual i col·lectiu, en la mesura que redescobrim les virtuts tradicionals del treball dur, del patriotisme, la responsabilitat individual, l'optimisme i la fe”.

Els reptes als quals s'ha d'enfrontar Obama són immensos, probablement pel damunt de la capacitat d'un sol governant i d'un sol període presidencial. Tot és excessiu en aquest moment històric que estem vivint: el pes del llegat tòxic; el balanç negatiu de la presidència de Bush; el de les dificultats que s'han d'encarar des del Govern, i, també, el de les expectatives i il·lusions aixecades pel triomf del candidat demòcrata. Però Obama ha aconseguit ja respondre a un repte, d'una enorme transcendència per als Estats Units i per al món, el significat del qual, potser perquè és el més obvi i el més senzill, se'ns oculta en tota la seva profunditat. Els Estats Units

des tradicionales del trabajo duro, el patriotismo, la responsabilidad individual, el optimismo y la fe”.

Los retos a los que debe enfrentarse Obama son inmensos y probablemente superan la capacidad de un único gobernante y una única legislatura. Todo es excesivo en el momento histórico que vivimos: el peso del legado tóxico; el balance negativo de la presidencia de Bush; el de las dificultades que todavía deben afrontarse desde el gobierno y, también, el de las expectativas e ilusiones despertadas por el triunfo del candidato demócrata. Pero Obama ha conseguido ya responder a uno de esos retos, de enorme trascendencia para Estados Unidos y para el mundo y cuya auténtica profundidad se nos escapa, quizá por ser el más obvio y sencillo. Estados Unidos nació como una sociedad esclavista, hecho que ha marcado su historia hasta hoy. La única guerra civil del país se libró en torno a la abolición de la

<<

the American desire for order, about our need to believe that we are not merely the subjects of a blind force, of impersonal forces, rather that we can shape our individual and collective destiny as we rediscover the traditional values of hard work, of patriotism, of individual responsibility, optimism and faith.”

The challenges that Obama has to face are gargantuan, probably beyond the capacity of a single political leader and a single presidential term. Everything is excessive at this historic juncture we are living in: the weight of the toxic legacy, the negative inheritance from the Bush presidency, the difficulties he must grapple with from the government yet also the expectations and illusions aroused by the triumph of the Democratic candidate. However, Obama has already managed to rise to one challenge, one with sweeping importance for both the United States and the world at large whose

van néixer com una societat esclavista, fet que ha marcat la seva història fins avui mateix. La seva única guerra civil es va lliurar al voltant de l'abolició de l'esclavatge. La segregació per motiu de raça s'ha mantingut als estats del sud, de l'antiga Confederació, fins ben entrats els anys 60, liquidada per les lleis de drets civils de Johnson; cal recordar que l'esmena número 13 a la Constitució, aprovada durant la guerra civil (1861-1865), que és la que aboleix l'esclavatge, no va ser ratificada per l'estat de Mississipí fins a l'any 1994. La discriminació racial, tal com reflecteixen les xifres de criminalitat i les taxes d'empresonament i de condemna a mort entre els afroamericans, té encara una extraordinària profunditat en aquesta societat que acaba d'elegir un ciutadà negre com a màxim magistrat i autoritat del país.

esclavitud. La segregación racial se mantuvo en los estados sureños (los de la antigua Confederación) hasta bien entrados los años sesenta, antes de ser liquidada por las leyes de derechos civiles de Johnson; vale la pena recordar que la decimotercera enmienda de la Constitución, aprobada durante la guerra civil (1861-1865) y que abolía la esclavitud, no fue ratificada por el estado de Misisipi hasta 1994. La discriminación racial, tal y como queda reflejado en las cifras de criminalidad y las estadísticas penitenciarias y de condenados a muerte entre los afroamericanos, tiene todavía una amplia acogida en esta sociedad que acaba de elegir a un ciudadano negro como máximo magistrado y autoridad del país.

Resulta evidente la fuerza simbólica que encierra el hecho de que la Casa Blanca, la mansión presidencial construida por esclavos, reciba por vez primera en su historia a una familia negra al completo,

true meaning, perhaps because it is the most obvious and simplest, is concealed in all its profundity. The United States was founded as a slave-owning society, a fact that has marked its history down till today. Its only civil war was unleashed around the issue of the abolition of slavery. Racial segregation remained in place in the southern states, the former Confederacy, until well into the 1960s, only liquidated by Johnson's civil rights laws; indeed, we should recall that the thirteenth amendment to the constitution abolishing slavery, which was approved during the Civil War (1861-1865), was not ratified by the state of Mississippi until 1994. Racial discrimination, as revealed by figures on criminality and imprisonment and arrest rates among black Americans, is still extraordinarily deep-seated in this society that just elected a black man to the highest office and authority in the country.

És evident la força simbòlica del fet que la Casa Blanca, la mansió presidencial construïda per esclaus, rebí per primera vegada a la història una família sencera negra com a senyors de la casa, no com a domèstics o col·laboradors del president. Per a Àfrica i per a Europa, per a Amèrica Llatina i per al Carib, per a Àsia i Oceania, el que ha succeït el 4 de novembre i el que hem vist el 20 de gener amb la Inauguració és un fet sense precedents, admirable des de tots els punts de vista, com el primer cop que un peu humà, el del nord-americà Neil Armstrong, va trepitjar la Lluna. El repte superat en aquesta ocasió, de forma exemplar, és el de la igualtat entre els humans, i això constitueix un capital per començar la presidència de més valor que les decepcions que ben segur arribaran molt aviat. ■

no como personal doméstico o colaboradores del presidente, sino como señores de la casa. Para África y Europa, para América Latina y el Caribe, para Asia y Oceanía, lo sucedido el 4 de noviembre y lo visto el 20 de enero con la Inauguración es un hecho sin precedentes, admirable desde cualquier punto de vista, como lo fue la primera vez que un pie humano, el del estadounidense Neil Armstrong, pisó la Luna. El reto superado en esta ocasión de manera ejemplarizante es el de la igualdad entre los humanos y esto constituye un capital para empezar la presidencia mucho más valioso que las decepciones que, con toda seguridad, han de llegar muy pronto. ■

There is a clear symbolic importance in the fact that the White House, the presidential mansion built by slave labour, will receive for the first time an entire black family as masters and not as household servants or helpers of the president. For Africa and for Europe, for Latin America and the Caribbean, for Asia and Oceania, what happened on the 4th of November and what we have witnessed on the 20th of January with the inaugural ceremony is unprecedented and admirable from all vantage points, just like the first time a human, American Neil Armstrong, set foot on the Moon. The challenge overcome this time in an exemplary fashion is that of equality among human beings, and this is a more valuable point of departure for embarking on the presidency than the disappointments that will most surely arrive all too soon. ■

MANUEL CASTELLS

“

OBAMA

representa l'esperança d'una nova política”

PER ESTER MEDICO

Manuel Castells és professor de recerca a la UOC i catedràtic de la University of Southern California, Los Angeles. És autor de 23 llibres i referent mundial en el camp de l'anomenada *societat de la informació*. La seva trilogia *L'era de la informació: economia, societat i cultura* ha estat traduïda a 23 idiomes i s'erigeix com l'obra de referència pel que fa a l'anàlisi de la societat contemporània. Analitzem amb ell la històrica victòria electoral del candidat demòcrata a la Casa Blanca, Barack Obama, ja investit 44è president dels Estats Units d'Amèrica (EUA).

Manuel Castells es profesor de investigación en la UOC y catedrático de la University of Southern California, Los Angeles. Es autor de 23 libros y un referente mundial en el campo de la denominada *sociedad de la información*. Su trilogía *La era de la Información: economía, sociedad y cultura* ha sido traducida a 23 idiomas y se erige como la obra de referencia para el análisis de la sociedad contemporánea. Analizamos con él la histórica victoria electoral del candidato demócrata a la Casa Blanca, Barack Obama, ya investido 44º presidente de los Estados Unidos de América.

Manuel Castells is a Research Professor at the UOC and tenured professor at the University of Southern California, Los Angeles. He has written 23 books and is a worldwide opinion leader in the field of the information society. His trilogy *The Information Age: Economy, Society and Culture*, has been translated into 23 languages and has become a benchmark volume for analysing contemporary society. With him we analyse the historic election victory of the Democratic candidate for the White House, Barack Obama, already invested as the 44th President of the United States of America.

Barack Obama, el primer president negre dels Estats Units, governa gràcies al suport d'una gran majoria social, de la qual destaquen els joves, les dones, els nous votants i les minories afroamericana i llatina. El seu suport li va donar una contundent victòria a les urnes el 4 de novembre passat: 52,5% del vot popular i 365 vots electorals, enfront del 46,2% i els 173 que va obtenir el republicà John McCain. El seu mandat arrenca enmig d'una crisi econòmica i financera greu i profunda, de conseqüències imprevisibles, i complexos desafiaments socials i polítics arreu del món.

“OBAMA REPRESENTA LA ESPERANZA DE UNA NUEVA POLÍTICA”

Obama, el primer presidente negro de Estados Unidos, gobierna gracias al apoyo de una gran mayoría social en la que destacan los jóvenes, las mujeres, los nuevos votantes y las minorías afroamericana y latina. Su apoyo le dio una contundente victoria en las urnas el pasado 4 de noviembre: el 52,5% del voto popular y 365 votos electorales, frente al 46,2% y los 173 que obtuvo el republicano John McCain. Su mandato arranca en medio de una crisis económica grave y profunda, de consecuencias imprevisibles, y complejos desafíos sociales y políticos en todo el mundo.

“OBAMA REPRESENTS HOPE FOR A NEW POLITICS”

Obama, the first black president of the US, takes office thanks to the support of an important majority of society. Among them, the young, women, new voters and Afro-American and Latino minorities stand out. Their support led to his resounding victory on the 4th of November –52.5% of the popular vote and 365 electoral votes, compared to the 46.2% and 173 won by the Republican John McCain. He enters office in the midst of a deep-rooted economic crisis of unforeseeable consequences, and of complex social and political challenges around the world.

“Lo más importante y lo más nuevo de la campaña de Obama ha sido el uso de internet”

Quina ha estat la clau de l'èxit? La resposta és diferent si ens referim a les eleccions presidencials o a les primàries presidencials. En les eleccions del mes de novembre, els dos factors essencials van ser la crisi econòmica i el desprestigi absolut de George W. Bush, sobretot després de dur el país a dues guerres inacabables i d'haver mentit sobre l'Iraq. John McCain va intentar distanciar-se de Bush, però al cap i a la fi tots dos són republicans. L'elecció de Sarah Palin també va ser catastròfica per a McCain. En aquesta situació, els demòcrates representen l'alternativa i encara més un candidat com Obama, nou, carismàtic, intel·ligent, progressista, que projecta la imatge de ser capaç d'afrontar els grans problemes que pateix el país. Però encara més important i inesperat va ser el triomf d'Obama a les primàries i la derrota imprevista de Hillary Clinton, que era la candidata que tothom veia com a guanyadora. Aquí van entrar en joc el desig de

¿Cuál ha sido la clave del éxito? La respuesta es distinta según si nos referimos a las elecciones presidenciales o a las primarias presidenciales. En las elecciones de noviembre, los dos factores esenciales han sido la crisis económica y el desprestigio absoluto de George W. Bush, sobre todo después de meter al país en dos guerras interminables y haber mentido sobre Irak. John McCain intentó distanciarse de Bush pero al fin y al cabo son los dos republicanos. Y también la elección de Sarah Palin fue catastrófica para McCain. En esas condiciones, los demócratas representan la alternativa y aún más un candidato como Obama, nuevo, carismático, inteligente, progresista, que proyecta la imagen de poder enfrentarse a los grandes problemas que tiene el país. Pero aún más importante e inesperada fue la victoria de Obama en las primarias y la inesperada derrota de Hillary Clinton, que era la candidata que todo el mundo daba como ganadora. Aquí

What was the key to his success? The answer is different for the primaries and the presidential election. In the November election, the two main factors were the economic crisis and the fact that George W. Bush had been utterly discredited, especially after getting the country enmeshed in two interminable wars and lying about Iraq. John McCain tried to distance himself from Bush, but in the end they are both Republicans. The choice of Sarah Palin was also disastrous for McCain. Given this situation, the Democrats were the alternative, and even more so a candidate like Obama: new, charismatic, intelligent, progressive, who projects the image of being capable of handling the country's huge problems. But even more important and unexpected was Obama's victory in the primaries and his unexpected defeat of Hillary Clinton, the candidate that everyone assumed would win. Here what came into play was people's

“The most important and innovative aspect of Obama's campaign was the use of Internet”

“El més important i el més nou de la campanya d'Obama ha estat l'ús d'internet”

la gent de canviar la política tradicional i la capacitat organitzativa d'Obama, sobretot mitjançant internet. També va ser decisiu que Obama sempre s'hagués oposat a la guerra de l'Iraq, a diferència de Hillary, que va votar a favor de la guerra.

>>

intervinieron el deseo de la gente de cambiar la política tradicional y la capacidad organizativa de Obama, sobre todo a través de internet. También fue decisivo que Obama se opusiera siempre a la guerra de Irak, mientras que Hillary Clinton votó a favor de la guerra.

En alguna ocasió ha ditxo que la campanya de Obama se ha convertit en moviment social, i mostra de ello son los miles de voluntarios que ha habido, los tres millones de donantes de fondos para la campaña, etc. ¿Cómo analiza el “fenómeno Obama”? Obama ganó porque movilizó a millones de nuevos votantes, sobre todo jóvenes y de minorías étnicas, que no participaban en la política porque no creían que su voz pudiera ser escuchada. Obama les dio esperanza, fue a buscarlos puerta a puerta, los contactó por internet, organizó la relación entre el espacio local y el virtual y les hizo pensar que un cambio era posible. Ha sido una auténtica revolución

>>

desire to move away from traditional politics, coupled with Obama's organisational skills, especially via Internet. Another deciding factor was that Obama had always opposed the war in Iraq, whereas Hillary Clinton had voted in favour of it.

At some point you said that Obama's campaign had become a social movement, and proof of that were the thousands of volunteers he had and the three million campaign donors. How would you analyse the “Obama phenomenon”? Obama won because he mobilised millions of first-time voters, especially young people and ethnic minorities who didn't use to participate in politics because they didn't think their voices would be heard. Obama gave them hope, he went looking for them door to door, he contacted them via Internet, he organised the link between the local and the virtual, he made them believe that change was possible. It was a real psy-

>>

<<

En alguna ocasió ha dit que la campanya d'Obama s'ha convertit en moviment social. Mostra d'això són els milers de voluntaris que hi ha hagut, tres milions de donants de fons per a la campanya, etc. Com analitza el «fenomen Obama»? Obama va guanyar perquè va mobilitzar milions de nous votants, sobretot joves i de minories ètniques, que no participaven en la política perquè no creien que la seva veu pogués ser escoltada. Obama els va donar esperança, els va anar a cercar porta per porta, els va contactar per internet, va organitzar la relació entre l'espai local i el virtual i els va fer pensar que era possible un canvi. És una autèntica revolució psicològica en un país que és a frec del col·lapse econòmic, social i moral.

Vostè assegura en *El poder de la identitat* que els mitjans electrònics s'han convertit en l'espai privilegiat de la política. No obstant això, en els 21 mesos de campanya electoral s'ha vist com

<<

psicològica en un país que està al borde del colapso económico, social y moral.

Usted asegura en *El poder de la identidad* que los medios electrónicos se han convertido en el espacio privilegiado de la política. No obstante, en los 21 meses de campaña electoral se ha visto cómo el contacto personal de Obama con los electores ha sido determinante. ¿La utilización de los dos escenarios es la combinación óptima? Lo más importante y lo más nuevo de la campaña de Obama ha sido el uso de internet. Todos los comentaristas coinciden en afirmar que Obama es el primer presidente de la Era Internet y que ha cambiado para siempre la forma de hacer política. Pero también es cierto que su carisma y su capacidad de comunicación en los medios tradicionales han jugado a su favor. Pero lo decisivo es la movilización de los jóvenes y en eso internet, incluyendo los espacios sociales en internet

<<

chological revolution in a country on the verge of economic, social and moral collapse.

In *The Power of Identity*, you claim that the electronic media have become the privileged realm of politics. Still, in the 21 months of campaigning we saw how Obama's personal contact with the voters was a crucial factor in his victory. Is the use of both forums the ideal formula? The most important and innovative aspect in Obama's campaign was the use of the Internet. All commentators agree that Obama is the first President of the Internet Age and that he has changed the way of doing politics forever. We cannot deny that his charisma and ability to communicate in the traditional media also worked in his favour. However, the decisive factor was the mobilisation of young people, and the Internet, including its social spaces and media like YouTube, was an essential part of this. The Internet

el contacte personal d'Obama amb els electors ha estat determinant. La utilització dels dos escenaris és la combinació òptima? El més important i el més nou de la campanya d'Obama ha estat l'ús d'internet. Tots els comentaristes coincideixen en l'afirmació que Obama és el primer president de l'Era Internet i que ha canviat per sempre la manera de fer política. Però també és cert que el seu carisma i la seva capacitat de comunicació en els mitjans tradicionals han jugat a favor seu. Ara bé, el que ha estat decisiu és la mobilització dels joves i en això internet, incloent els espais socials de la xarxa i mitjans com YouTube, ha estat essencial. Internet i els mòbils han estat decisius perquè han permès que les persones es connectessin entre si, trucar als votants d'altres estats en les votacions decisives, enviar missatges SMS informatius entre les xarxes de suport a Obama i donar diners per internet: el 62% de les donacions per a

y medios como YouTube, ha sido esencial. Internet y los móviles han sido decisivos porque han permitido a la gente conectarse entre sí, llamar a los votantes de otros estados en las votaciones decisivas, enviar SMS informativos entre las redes de apoyo a Obama y donar dinero por internet: el 62% de las donaciones a Obama han sido por internet, en comparación con el 20% para Hillary y el 17% para McCain. internet es joven, los jóvenes están con Obama y Obama y su equipo son una generación de internet que sabe moverse en el espacio político virtual.

¿La estrategia de los responsables de la campaña de Obama de emitir un anuncio electoral de 30 minutos en prime time en los principales canales de televisión norteamericanos confirma que la televisión continua siendo el escenario decisivo de la contienda electoral? No, absolutamente no. La televisión sigue siendo im-

and mobile phones were crucial because they let people connect with each other, call voters from other states in the key elections, send informative text messages among the Obama support networks, and donate money via Internet: 62% of Obama's donations were made online compared to 20% for Hillary and 17% for McCain. Internet is young, young people are with Obama, and Obama and his team are members of the Internet generation who know how to make their way around this virtual political space.

Does the strategy used by Obama's campaign managers of broadcasting a 30-minute election infomercial in primetime on the leading American channels confirm that television is still the most important venue in elections? Not at all. Television is still important, but for the first time in this campaign the Internet was much more important. Those infomercials came about because Obama had so

“Obama i el seu equip són una generació d'internet que sap moure's en l'espai polític virtual”

Obama han estat per internet, comparat amb el 20% de Hillary i el 17% de McCain. Internet és jove, els joves estan amb Obama i Obama i el seu equip són una generació d'internet que sap moure's en l'espai polític virtual.

L'estratègia dels responsables de campanya d'Obama d'emetre un anunci electoral de 30 minuts a *prime time* en els principals canals de televisió nord-americans confirma que la televisió continua sent l'escenari decisiu de la contesa electoral? No, absolutament no. La televisió segueix essent important, però en aquesta campanya, per primera vegada, internet ha estat molt més important. L'emissió d'aquest espai publicitari es va deure al fet que Obama tenia tants diners dels seus milions de votants que es va permetre una festa final, per si encara hi havia alguna possibilitat d'uns resultats dolents entre gent que tenia prejudicis sobre ell dels sectors menys formats de la

població. Però els sondejos no van mostrar cap moviment significatiu com a conseqüència de l'anunci. El que va ser important va ser el seguiment de la televisió, com si fos una competició esportiva, durant els 21 mesos de campanya. Al final, Obama havia entrat a totes les llars de la mà de les notícies de la televisió.

Al llarg de la campanya mitjans de comunicació influents s'han posicionat a favor d'Obama, i McCain s'ha queixat reiteradament del tracte informatiu que ha rebut. Quin podríem dir que ha estat el paper polític dels mitjans en aquesta campanya? El que mou els mitjans de comunicació és el principi bàsic de fer negoci. Informen d'allò que ven. Obama venia i ven molt més que McCain. De fet, quan va aparèixer Palin, va haver-hi un veritable frenesí informatiu al seu voltant, que va beneficiar a curt termini McCain en les enquestes. Però quan els mitjans van adonar-se de la seva ignorància, aleshores se'n

>>

portante, pero en esta campaña internet, por primera vez, ha sido mucho más importante. La emisión de ese espacio publicitario se debió a que Obama tenía tanto dinero de sus millones de donantes que se permitió una fiesta final por si aún hubiera algún resquicio de malos resultados con gente que tenía prejuicios sobre él en los sectores menos educados de la población. Pero los sondeos no registraron ningún movimiento significativo como consecuencia de dicho anuncio. Lo que fue importante fue el seguimiento de la televisión como si fuera una competición deportiva a lo largo de 21 meses de campaña. Al final, Obama había entrado en todos los hogares de la mano de las noticias de televisión.

A lo largo de la campaña influyentes medios de comunicación se posicionaron a favor de Obama y McCain se quejó reiteradamente del trato informativo que había recibido. ¿Cuál podemos decir que ha

>>

“Obama y su equipo son una generación de internet que saben moverse en el espacio político virtual”

much money from his millions of donors that he allowed himself one last fling in case there was still some slight chance of poor results among people who were prejudiced against him in the lesser educated swaths of the population. But the polls didn't show any significant shift as a result of that infomercial. What was important was the television coverage over the 21 months of campaigning, as if it were a sports competition. By the end, Obama had entered all households via the TV news.

Throughout the campaign, influential media reported favourably on Obama, while McCain repeatedly complained about the biased news coverage he had received. What do you think the political role of the media was in this campaign? The media are moved by the basic instinct to make money. They report what sells. And Obama sold – and sells – much more than McCain. In fact, when Palin entered

>>

“Obama and his team are members of the Internet generation who know how to make their way around the virtual political space”

“Obama és una autèntica revolució psicològica en un país que és a frec del col·lapse econòmic, social i moral”

<<

van aprofitar per atraure les audiències rient-se'n. No hem d'oblidar que els programes polítics amb més influència, tant als Estats Units com a Catalunya, són els còmics i, per tant, Palin va mantenir-se en la primera plana informativa, però posant completament en ridícul la seva candidatura.

Obama recupera la credibilitat, la confiança i la fe en la política, a través del que vostè anomena *política emocional*, amb la idea que un altre món és possible? Exactament. Ha convençut desenes de milions que existeix un altre món i una altra vida, i que són possibles si la gent participa en la política.

Vostè assegura que una de les claus de l'èxit d'Obama és el seu discurs unificador, tolerant, respectuós amb l'adversari, que renuncia a la desqualificació, a l'escàndol (un dels trets que més ha marcat la política als EUA), lluny de la praxi dels polítics professionals. Obama

<<

¿sido el papel político de los medios en esta campaña? Los medios de comunicación se mueven por el principio básico de hacer negocio. Informan de lo que vende. Y Obama vendía y vende mucho más que McCain. De hecho, cuando salió Palin a la palestra, hubo un auténtico frenesí informativo en torno suyo, que en el corto plazo benefició a McCain en las encuestas. Pero cuando los medios se dieron cuenta de su ignorancia, aprovecharon para atraer audiencias burlándose de ella. Hay que recordar que los programas políticos con más influencia, en Estados Unidos como en Cataluña, son los cómicos. Y por tanto Palin siguió estando en la primera plana informativa, pero cubriendo de ridículo a su candidatura.

¿Obama recupera la credibilidad, la confianza y la fe en la política, a través de lo que usted denomina *política emocional*, con la idea de que otro mundo es posible? Exactamente. Ha convencido a decenas

<<

de millones de que otro mundo y otra vida son posibles si la gente participa en política.

the fray, there was a real news frenzy about her, which benefited McCain's standing in the polls in the short term. However, when the media picked up on her ignorance, they then took advantage of it to attract audiences by poking fun at her. We have to remember that the most influential political TV shows in the United States poke fun at politics, just like in Catalonia. So Palin remained in the spotlight, but her candidacy was being showered with ridicule.

Did Obama win back credibility, trust and faith in politics through what you call *emotional politics*, with the idea that another world is possible? Precisely. He convinced tens of millions of people that there is an alternative world and another life that are possible if they participate in politics.

You claim that one of Obama's keys to success is his unifying, tolerant discourse that is respectful of his adversary, that refuses to use

encarna un nou estil de fer política i un nou lideratge polític? Sí, Obama ha instaurat un nou estil de política i ha demostrat que es poden guanyar les eleccions més importants del món sense desqualificacions, falsificacions o escàndols. També ha demostrat que es pot sobreviure a la manipulació informativa (els rumors que era musulmà, per exemple, o els sermons histriònics del seu pastor). Ara bé, quan cal també sap gestionar les armes dures de la política. No és un ingenu, ni un tou. Pensa que és possible guanyar, i guanyar millor, amb un estil de política net, que torna la confiança a la gent.

Vostè ha dit que Obama és el Gorbtxov dels EUA, que ha de fer front a reformes estructurals, acabar amb l'unilateralisme oferint respostes multilaterals als desafiaments plantejats, etc. En canvi, n'hi ha que el comparen amb la part negativa de l'herència de l'exlíder rus. Aquesta comparació negativa és ridícula quan encara

de millones de que otro mundo y otra vida son posibles si la gente participa en política.

Usted asegura que una de las claves del éxito de Obama es su discurso unificador, tolerante, respetuoso con el adversario, que renuncia a la descalificación, al escándalo (uno de los rasgos que más ha marcado la política en EEUU), alejado de la práctica de los políticos profesionales. ¿Obama encarna un nuevo estilo de hacer política y un nuevo liderazgo político? Sí, Obama ha instaurado un nuevo estilo de política y ha demostrado que se puede ganar las elecciones más importantes del mundo sin descalificaciones, falsificaciones o escándalos. También ha demostrado que se puede sobrevivir a la manipulación informativa (los rumores de que era musulmán, por ejemplo, o los sermones histriónicos de su pastor). Ahora bien, también sabe manejar las armas duras de la política cuando es necesario. No es un ingenuo

negative campaigning and raise scandals (one of the most characteristic features of US politics), a far cry from the dirty politics that professional politicians usually engage in. Does Obama embody a new style of doing politics and a new kind of political leadership? Yes, Obama has instigated a new style of politics and has shown that you can win the most important election in the world without negative campaigning, lies or scandals. He has also shown that you can survive the manipulation of the news (the rumours that he was a Muslim, for example, or the histrionic sermons of his pastor). However, he also knows how to wield the heavy weapons of politics when he has to. He's neither a naïf nor a softy. He thinks that it is possible to win, and win better, with a clean political style that regains people's trust.

You have said that Obama is the Gorbachev of the USA, that he has to grapple with structural reforms and put an end to unilateral-

“Obama is a real psychological revolution in a country on the verge of economic, social and moral collapse”

no ha començat a governar... El que he dit és que Obama arriba al poder com a conseqüència de la crisi dels Estats Units, de la mateixa manera que Gorbtxov va intentar la perestroika perquè la Unió Soviètica s'enfonsava.

Un dels grans reptes que té el nou president dels EUA és restaurar la confiança en el país. Obama hereta un món ple de crisis obertes, amb dos conflictes especialment greus a l'Iraq i l'Afganistan, amb les tensions que genera l'ambició nuclear de l'Iran, l'estancament del conflicte al Pròxim Orient, amb reminiscències de la Guerra Freda amb Rússia, etc. Podrà Obama liderar el disseny d'un nou ordre mundial? La idea que Obama va expressar durant la campanya, i que qui el coneix diu que la sent profundament, és que els Estats Units tornin a ser un líder moral, i no militar, del món. Això vol dir, en concret, tancar Guantánamo, prohibir seriosament la tortura,

retirar-se de l'Iraq al més aviat possible, reconstruir l'Afganistan una vegada destruïda l'amenaça d'Al Qaida en aquesta zona i negociar multilateralment amb altres països, inclosos l'Iran, Corea del Nord, Cuba, Veneçuela i Rússia. Ja ha frenat el desplegament de míssils a Polònia, no vol expandir l'OTAN a Geòrgia i Ucraïna i considerarà l'adhesió al Tribunal Penal Internacional, encara que per a aquest últim punt cal el vot favorable del Congrés que, en aquest tema, no té garantit.

En la seva trilogia fa referència a la crisi de la democràcia, posant de manifest la incapacitat de l'estat per controlar els fluxos de capital i garantir la seguretat social. En plena crisi financera, Will Marshall, president de l'Institut de Política Progressista dels EUA, assegura que cal una refundació de l'ONU, l'FMI i l'OTAN. Com ho veu? No crec que les organitzacions actuals serveixin per dur a terme una nova

>>

“Obama es una auténtica revolución psicológica en un país que está al borde del colapso económico, social y moral”

ni un blando. Piensa que es posible ganar, y ganar mejor, con un estilo limpio de política que restablece la confianza de la gente.

Usted ha dicho que Obama es el Gorbachov de EEUU, que deberá enfrentarse a reformas estructurales, acabar con el unilateralismo ofreciendo respuestas multilaterales a los desafíos planteados, etc. En cambio, otros lo comparan con lo que tuvo de negativo la herencia del ex líder ruso. Esa comparación negativa es ridícula cuando aún no

ha empezado a gobernar... Lo que yo he dicho es que Obama llega al poder como consecuencia de la crisis de Estados Unidos, al igual que Gorbachov intentó la perestroika porque la Unión Soviética se hundía.

Uno de los grandes retos que tiene el nuevo presidente de EEUU es restaurar la confianza en su país. Obama hereda un mundo lleno de crisis abiertas, con dos conflictos especialmente graves en Irak y Afganistán, con las tensiones que genera la ambición nuclear de Irán, el estancamiento del conflicto en el Oriente Medio, con reminiscencias de la Guerra Fría con Rusia, etc. ¿Podrá liderar el diseño de un nuevo orden mundial? La idea que Obama expresó en la campanya, y que los que lo conocen dicen que siente profundamente, es que Estados Unidos vuelva a ser un líder moral, no militar, del mundo. Eso quiere decir en concreto cerrar Guantánamo, prohibir en serio la tortura, retirarse de Irak lo antes posible, reconstruir

>>

ism by offering multilateral responses to the challenges we face. In contrast, other people compare him to the negative side of the former Russian leader's legacy. That negative comparison is ridiculous when he hasn't even started to govern yet. What I've said is that Obama is coming to power as a result of the crisis in the United States, just as Gorbachev tried perestroika because the Soviet Union was falling apart.

One of the major challenges facing the incoming President of the USA is restoring trust in his country. Obama is inheriting a world seething with open crises, with two especially serious conflicts in Iraq and Afghanistan, with the tensions generated by Iran's nuclear ambitions, with the impasse in the Middle East conflict, with hints of a new Cold War with Russia... Is he capable of spearheading the design of a new world order? The idea that Obama expressed in the

campaign, and that people who know him say that he profoundly believes in, is that he wants the United States to once again become the moral, not military, leader of the world. In concrete terms, this means closing down Guantanamo, putting a strict ban on torture, withdrawing from Iraq as soon as is feasible, rebuilding Afghanistan once the threat of Al Qaeda has been eliminated there, and embarking on multilateral negotiations in the conflicts currently pending with other countries, including Iraq, North Korea, Cuba, Venezuela and Russia. He has already stopped the deployment of missiles in Poland, has no plans to expand NATO to Georgia and Ukraine, and is considering adhering to the International Criminal Court, although that would require Congressional approval, which is in no way a done deal.

In your trilogy, you refer to the crisis of democracy and you show the State's inability to control capital flows and ensure Social Security. In

>>

“Obama piensa que es posible ganar, y ganar mejor, con un estilo limpio de política que restablece la confianza de la gente”

“Obama pensa que es pot guanyar, i guanyar millor, amb un estil de política net, que torna la confiança a la gent”

<<

Afganistán una vez destruida la amenaza de Al Qaeda en esa zona y negociar multilateralmente los conflictos pendientes con otros países, incluidos Irán, Corea del Norte, Cuba, Venezuela y Rusia. Ya ha frenado el despliegue de misiles en Polonia, no piensa expandir la OTAN a Georgia y Ucrania y va a considerar la adhesión al Tribunal Penal Internacional, aunque esto último requiere un voto del Congreso que, en este tema, no tiene asegurado.

En su trilogía se refiere a la crisis de la democracia, y pone de manifiesto la incapacidad del Estado para controlar los flujos de capital y garantizar la seguridad social. En plena crisis financiera, Will Marshall, presidente del Instituto de Política Progresiva de EEUU, asegura que es preciso refundar la ONU, el FMI y la OTAN. ¿Cómo lo ve? No creo que las organizaciones actuales sirvan para hacer un nuevo tipo de política. Y lo que plantea la crisis actual es la necesi-

“Obama thinks that it is possible to win, and win better, by playing clean politics that regain people’s trust”

<<

the midst of a financial crisis, Will Marshall, President of the Progressive Policy Institute, claims that the UN, IMF and NATO all need to be rethought. What are your thoughts on this? I don’t think that today’s organisations are useful for developing a new type of politics. And the current crisis suggests the need for new policies on economic

forma de política. El que plantea la crisis actual és la necessitat de noves polítiques de regulació econòmica i de cooperació geopolítica. Començaran amb el que hi ha, però s’aniran creant nous instruments a mesura que s’aprofundeixi en la crisi. De moment, el G-21 ja ha pres el paper del G-8 com a instrument de decisió.

Sorprèn veure com els moviments altermundistes i antiglobalització no han aprofitat els dubtes del sistema (la refundació capitalista del G-21 i la manca de lideratge per resoldre la crisi financera) per proposar altres vies per construir aquest “altre món possible”. Tampoc estaven preparats per a la crisi o no tenen res a proposar? Els moviments altermundistes són moviments crítics, no intenten prendre el poder sinó dissoldre el poder actual en les ments dels ciutadans. La crisi actual mostra que les seves crítiques són justes i alerta la gent contra la reconstrucció d’un ordre que ja ha fet fallida. Hi haurà moviments

idad de nuevas políticas de regulación económica y cooperación geopolítica. Empezarán con lo que hay, pero se irán creando nuevos instrumentos conforme se intensifique la crisis. De momento el G-21 ya ha suplantado el G-8 como instrumento de decisión.

Sorprende ver que los movimientos altermundistas y antiglobalización no han aprovechado las dudas del sistema (la refundación capitalista del G-21 y la falta de liderazgo para resolver la crisis financiera) para proponer otras vías con las que construir este “otro mundo posible”. ¿Tampoco estaban preparados para la crisis o no tenían nada que proponer? Los movimientos altermundialistas son movimientos crítics, no tratan de tomar el poder sino de disolver el poder actual en las mentes de los ciudadanos. La crisis actual muestra la pertinencia de sus críticas y alerta a la gente contra la reconstrucción de un orden ya fallido. Habrá movimientos políti-

regulation and geopolitical cooperation. These initiatives will begin with the organisations that already exist, but new instruments will be created as the crisis worsens. For the time being, the G-21 has already replaced the G-8 as a decision-making body.

It is surprising to see that the alterglobalist and anti-globalisation movements have not taken advantage of the misgivings about the system (the capitalist reinvention of the G-21 and the lack of leadership to resolve the financial crisis) to propose other ways of building this “other possible world”. Were they caught off-guard by the crisis, too, or didn’t they have anything to propose? The alterglobalist movements are critical movements; however, they aim not to seize power but to dissolve the current power in the minds of citizens. Today’s crisis shows the insightfulness of their criticisms and warns people about rebuilding an order that has already failed. There will

polítics d'un tipus nou fonamentats en les llavors sembrades pels moviments socials.

Si les receptes d'Obama no aconseguen reactivar l'economia dels EUA, creu que podria caure en la temptació del rearmament per estimular la producció com està fent Putin? De cap manera.

Obama reactivarà l'economia amb inversions en energies renovables, infraestructures d'obres públiques, salut i educació. Ja ho ha anunciat, de fet. I ho finançarà amb la reducció de la despesa militar, com va prometre en la seva campanya.

Finalment, vostè assegura que "se'ns encongirà el cor quan la política se l'empassi [Obama] fins a fer-lo irreconeixible". El sentit d'aquesta frase recorda la tesi de Sòcrates que el poder corromp, no en el sentit estricte de la paraula, però sí en el fet que la fe, l'expectativa i el discurs d'Obama pot desvirtuar-se ràpidament

des del despatx oval de la Casa Blanca. Sí, sempre és possible, i és cert que el poder corromp. De moment, ja ha nomenat molta gent dels Clinton, inclosa Hillary, que no representa realment un canvi polític, perquè són polítics professionals com els de sempre. Ho ha fet per unir en comptes de separar, perquè necessita tothom per afrontar els problemes actuals. Però crec que durant molt de temps mantindrà els seus ideals i el contacte amb la gent, encara que tindrà polítiques pragmàtiques que ajudin a resoldre els problemes del país i del món a curt termini. Però, per ara, no està corromput. Ara mateix representa l'esperança d'una nova política. I tampoc tenim gaires llocs on agafar-nos enmig d'un món en descomposició. És a dir, gaudim del moment i esperem que sigui l'excepció futura que confirma la regla passada. ■

www.manuelcastells.info

cos de tipo nuevo sobre la base de las semillas sembradas por los movimientos sociales.

Si las recetas de Obama no consiguen reactivar la economía de EEUU, ¿cree que podría caer en la tentación del rearme para estimular la producción, como está haciendo Putin? En absoluto.

Obama reactivará la economía con inversión en energías renovables, infraestructura de obras públicas, salud y educación. Ya lo ha anunciado, de hecho. Y lo financiará reduciendo gastos militares, como prometió en su campaña.

Finalmente, usted asegura que "se nos encogerá el corazón cuando la política se lo trague [a Obama] hasta hacerlo irreconocible". El sentido de esta frase recuerda la tesis de Sócrates de que el poder corrompe, no en el sentido estricto de la palabra, pero sí en el hecho de que la fe, la expectativa y el discurso de Obama pueden desvir-

tuarse rápidamente desde el despacho oval de la Casa Blanca. Sí, siempre es posible, y es cierto que el poder corrompe. De momento ya ha nombrado a mucha gente de los Clinton, incluida Hillary, que no representa realmente un cambio político, porque son políticos profesionales de los de siempre. Lo ha hecho para unir en lugar de separar, porque necesita a todo el mundo para afrontar los problemas actuales. Pero creo que durante mucho tiempo mantendrá sus ideales y el contacto con la gente, aunque tendrá políticas pragmáticas que ayuden a resolver los problemas del país y del mundo a corto plazo. Pero hoy por hoy no está corrompido, hoy por hoy representa una esperanza de una nueva política. Y tampoco tenemos mucho a lo que agarrarnos en medio de un mundo en descomposición. O sea que vamos a disfrutar del momento y esperar que sea la excepción futura que confirma la regla pasada. ■

be new political movements based on the seeds sown by these social movements.

If Obama's plans do not manage to reactivate the US economy, do you think he might fall into the temptation of rearming in order to stimulate production, as Putin is doing? Not a chance. Obama will reactivate the economy by investing in renewable energies, publicly-funded infrastructures, healthcare and education. In fact, he has already announced this. And he will finance it by slashing military costs, as he promised in his campaign.

Finally, you claim that "our hearts will clench up when politics devours [Obama] until rendering him unrecognisable". The meaning of this sentence is reminiscent of Socrates' thesis that power corrupts, not in the strict sense of the word, but in the fact that Obama's faith, expectation and discourse can quickly become distorted in the White

House Oval Office. Yes, it's always possible, and it is true that power corrupts. For the time being, he has already appointed many people from the Clinton circle, including Hillary, which doesn't actually signify a political change because they are the same professional politicians as always. He did it to unify instead of separate, because he needs everyone onboard in order to face today's problems. But I think he'll keep his ideals and the contact he has with people for a long time, even though he'll also have pragmatic policies that help resolve the problems of the country and the world in the short term. But as we speak, he is not corrupted; as we speak, he represents hope for a new kind of politics. Not that we have much to hold onto in the middle of a world that's falling apart. In other words, let's enjoy the moment and hope that he is the future exception that proves the past rule. ■

CIUTADÀ 2.0

CAP A LA CIBERDEMOCRÀCIA

PER MARTA ESPAR / FOTOS DE JOAN ROCA DE VIÑALS

A change.gov, la pàgina web que va obrir Barack Obama per a la transició de poder, un apartat convidava els ciutadans a enviar les seves idees per al nou govern. A www.change.org, una xarxa social d'activisme, els ciutadans estan discutint quines iniciatives haurien de ser les primeres de l'agenda de la Casa Blanca. "Crear un govern més interactiu" és, de moment, una de les que ha aconseguit més vots. Durant els llargs 21 mesos que va durar la campanya electoral als EUA, primàries incloses, un exèrcit de ciutadans va ajudar el candidat demòcrata a recaptar vots i diners a través de correus electrònics, SMS, telèfon, grups de suport virtuals o el tradicional porta a porta. Fins aquí, la història no s'allunya gaire de la visió

que tenim de qualsevol campanya electoral en aquest país. Però si s'observen les xifres que van bastir la xarxa social de suport a Obama, s'aprecia la diferència. Segons el càlcul que va fer la vigília de les eleccions l'expert nord-americà en *networking* social Jeremiah Owyang (web-strategist.com/blog), 2.379.102 persones el van seguir a través de Facebook; 112.474, ho van fer amb Twitter, i 833.161, a MySpace. En total, va aplegar un 380% més de seguidors que el seu contrincant, el republicà John McCain. No acaba aquí: els 1.792 vídeos relacionats amb Obama penjats a YouTube des de novembre del 2006 van ser vistos 18.413.110 vegades, un 905% més que els de McCain.

EL CIUDADANO 2.0. HACIA LA CIBERDEMOCRACIA

En change.gov, la pàgina web que Barack Obama obrí per a la transició de poder, un apartat invitava a los ciudadanos a enviar sus ideas para el nuevo gobierno. En www.change.org, una red social de activismo, los ciudadanos están discutiendo qué iniciativas deberían ser las primeras de la agenda de la Casa Blanca. "Crear un gobierno más interactivo" es, de momento, una de las que ha conseguido más votos.

Durante los largos 21 meses que duró la campaña electoral en EE UU, primarias incluidas, un ejército de ciudadanos ayudó al candidato demócrata a recaudar votos y dinero a través de correos

electrónicos, SMS, teléfono, grupos de apoyo virtuales o el tradicional puerta a puerta. Hasta aquí, la historia no dista demasiado de la visión que tenemos en este país de cualquier campaña electoral. Pero si observamos las cifras logradas por la red social de apoyo a Obama, salta a la vista la diferencia. Según los cálculos hechos en vísperas de las elecciones por el experto norteamericano en *networking* social Jeremiah Owyang (web-strategist.com/blog), 2.379.102 personas siguieron al candidato a través de Facebook; 112.474 lo hicieron con Twitter y 833.161, en MySpace. En total, reunió a un 380% más de seguidores que su contrincante, el republicano John McCain. La cosa no acaba aquí: los 1.792 videos relacionados con Obama colgados en YouTube desde noviembre de 2006 fueron vistos 18.413.110 veces, un 905% más que los de McCain.

CITIZEN 2.0. TOWARDS CYBERDEMOCRACY

At change.gov, Barack Obama's website for his transition to the presidency, one section asks citizens to send their ideas for the new government. At www.change.org, an activist social network, citizens are discussing which initiatives should be at the top of the White House agenda. For now, "creating a more interactive government" is one of the initiatives that has garnered the most votes.

During the 21-month US election campaign, legions of citizens helped the Democratic candidate capture votes and money through email, text messaging, telephone, virtual support groups and tra-

ditional door-to-door campaigning. So far, the story is not too far from the vision we have of any election campaign in that country. But if we look at the figures on Obama's social support network, the difference becomes clear. According to the calculations that American social media expert Jeremiah Owyang made on the eve of the elections (web-strategist.com/blog), 2,379,102 people tracked the elections on Facebook, 112,474 on Twitter and 833,161 on MySpace. All told, Obama captured the interest of 380% more followers than his rival, Republican John McCain. And that's not all: the 1,792 Obama-related videos uploaded onto YouTube since November 2006 were watched 18,413,110 times, 905% more than the videos on McCain.

Milers de persones van seguir el candidat demòcrata, Barack Obama, a través de Facebook, Twitter, YouTube i MySpace / Miles de personas siguieron al candidato demócrata, Barack Obama, a través de Facebook, Twitter, YouTube y MySpace / Thousands of supporters followed Democratic candidate Barack Obama through Facebook, Twitter, YouTube and MySpace /

En gairebé dos anys, Obama es va convertir en un candidat 2.0 i es va despertar entre els nord-americans una nova massa d'electors 2.0. La gran pregunta és ara si aconseguirà mantenir la comunicació fluïda amb els ciutadans i n'integrarà les idees i iniciatives al govern. Veurem els ciutadans del segle XXI la primera ciberdemocràcia real? La resposta arribarà en els pròxims mesos, però, de moment, el que sí s'atreveixen a dir els analistes és que Barack Obama ha canviat la manera de fer política, tant per la forma com ha sabut entusiasmar amb el seu missatge, com, també, per l'habilitat en l'ús de les eines de la web social.

En casi dos años, Obama se convirtió en un candidato 2.0 y nació entre los norteamericanos una nueva masa de electores 2.0. Ahora, la gran pregunta es si conseguirá mantener la fluidez en la comunicación con los ciudadanos y si el gobierno se hará eco de sus ideas e iniciativas. ¿Veremos los ciudadanos del siglo XXI la primera ciberdemocracia real? La respuesta llegará en los próximos meses pero, de momento, lo que sí se atreven a pronosticar los analistas es que Barack Obama ha cambiado la manera de hacer política, tanto por cómo ha sabido entusiasmar con su mensaje como, también,

In barely two years, Obama became the 2.0 candidate and roused a new wave of 2.0 voters among Americans. The big question is whether he will now manage to keep up this easy flow of communication with citizens and include their ideas and initiatives in his government. Will we citizens of the 21st century witness the first real cyberdemocracy? The answer will come in the next few months, but for the time being what analysts do venture to say is that Barack Obama has changed the way politics is done, in both the way he managed to mobilise people with his message and his skill in using the tools of the social web.

José Luis Orihuela, professor a la Facultat de Comunicació de la Universitat de Navarra i autor del llibre *La revolución de los blogs*, ho explica molt clarament: “La campanya d'Obama ens ha deixat lliçons importants sobre les estratègies de comunicació a internet, sobre les noves formes de participació política dels ciutadans i, també, per contrast, sobre les limitacions dels mitjans convencionals per arribar als nous electors”. No obstant això, afegeix, “el cas Obama no s'explica exclusivament per l'aprofitament del potencial de la xarxa. Hi va haver un missatge i un estil que van ser esperançadors per

por su habilidad en el uso de las herramientas de la web social.

José Luis Orihuela, profesor en la Facultad de Comunicación de la Universidad de Navarra y autor del libro *La revolución de los blogs*, lo explica muy claramente: “La campaña de Obama nos ha dejado lecciones importantes sobre las estrategias de comunicación en internet, sobre las nuevas formas de participación política de los ciudadanos y también, por contraste, sobre las limitaciones de los medios convencionales para llegar a los nuevos electores”. No obstante, añade, “el caso Obama no se explica exclusivamente

José Luis Orihuela, a professor in the Faculty of Communication at the University of Navarra and author of the book *La revolución de los blogs* (The Blog Revolution), explains it much more clearly: “Obama’s campaign taught us important lessons on communication strategies on Internet, on new forms of political participation among citizens, and also, as a counterpoint, on the limits of the conventional media for reaching new voters.” Nevertheless, he adds that “the Obama case cannot solely be put down to his use of the potential of the Web. There was also a message and style that were ho-

>>

>>

>>

<<

a molta gent”. Roc Fages, periodista català especialitzat en govern i participació electrònics, insisteix en aquest sentit i matisa que el candidat demòcrata va aconseguir crear una “marca Obama” d’abast internacional en representar, entre d’altres, totes les persones de color del món. L’ús de la web social en va produir “l’efecte boomerang”.

Però, com es van utilitzar aquestes eines? Fages recorda, per exemple, que el candidat demòcrata va tenir l’habilitat d’encarregar el seu Facebook a un dels dos fundadors d’aquesta marca. Des del Berckman Center for Internet and Society, de la Harvard Law

<<

por el aprovechamiento del potencial de la red. Hubo un mensaje y un estilo esperanzadores para mucha gente”. Roc Fages, periodista catalán especializado en e-gobierno y en e-participación, insiste en este punto y matiza que el candidato demócrata consiguió crear una “marca Obama” de alcance internacional al representar, entre otros, a todas las personas de color del mundo. El uso de la web social produjo el “efecto boomerang”.

Pero, ¿cómo se utilizaron estas herramientas? Fages recuerda, por ejemplo, que el candidato demócrata tuvo la brillante idea de

<<

peful for many people”. Roc Fages, a Catalan journalist specialising in e-government and e-participation, stresses this factor too and adds that the Democratic candidate managed to create an international “Obama brand” by representing, among other things, all the people of colour around the world. His use of the social web merely triggered a “boomerang effect”.

So how were these tools used? Fages recalls, for example, that the Democratic candidate had the presence of mind to get one of the founders of Facebook to develop his profile. At the Berckman Center for Internet

School, Ethan Zuckerman afegeix que “la clau de l’èxit d’Obama no està tant en el llenguatge que va fer servir per apropar-se als ciutadans de la xarxa, com en el fet d’haver sabut posar les eines de la web social en mans dels més experts del seu equip de campanya, els joves”.

Què poden aprendre els polítics d’aquesta banda de l’Atlàntic de la lliçó Obama? La resposta és unànime: molt! De moment, han d’esforçar-se més per aconseguir l’aprovat. “A Espanya, els polítics encara no entenen la cultura de la xarxa, es limiten a utilitzar-la de forma cosmètica durant les cites electorals

encargar su Facebook a uno de los fundadores de esta marca. Desde el Berckman Center for Internet and Society, de la Harvard Law School, Ethan Zuckerman añade que “la clave del éxito de Obama no está tanto en el lenguaje que utiliza para acercarse a los ciudadanos de la red como en haber sabido poner las herramientas de la red social en manos de los miembros más expertos de su equipo de campaña: los jóvenes”.

¿Qué pueden aprender los políticos de este lado del Atlántico de la lección de Obama? La respuesta es unánime: ¡mucho! De momento, han de esforzarse más por conseguir

and Society at Harvard Law School, Ethan Zuckerman adds that “the key to Obama’s success is not so much in the language he used to draw closer to Web citizens as the fact that he knew to put the tools of the social web in the hands of the top experts on his campaign team, the younger ones”.

What can politicians on this side of the Atlantic learn from the Obama lesson? The answer is unanimous: a lot! For the time being, they have to make a greater effort to win the vote. “In Spain, politicians have not yet adopted the Internet culture; they just use it in a more cosmetic fashion during their

per canalitzar els mateixos missatges que fan circular a través dels mitjans de comunicació de masses. Tret de comptades excepcions, no hi ha una voluntat d’escoltar ni de participar en la conversa que té lloc a la xarxa”, comenta Orihuela, que és també autor del blog www.eCuaderno.com.

Clelia Colombo, membre del grup de recerca sobre govern electrònic dels Estudis de Dret i Ciències Polítiques de la UOC i experta en participació electrònica, es mostra més optimista. Des de la Direcció General de Participació Ciudadana del govern català, on ara treballa, opina que “les TIC s’han

el aprobado. “En España, los políticos todavía no entienden la cultura de la red, se limitan a utilizarla de forma cosmética durante las citas electorales para canalizar los mismos mensajes que hacen circular a través de los medios de comunicación de masas. Salvo en contadas excepciones, no existe una voluntad de escuchar ni de participar en la conversación que se da en la red”, comenta Orihuela, que también es autor del blog www.eCuaderno.com.

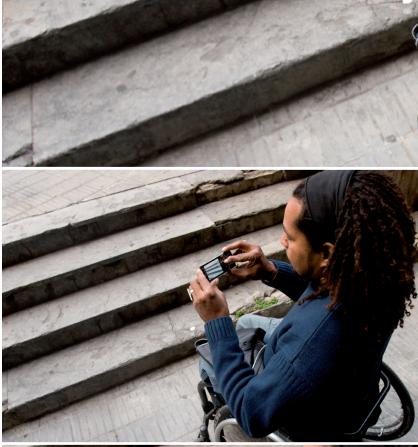
Clelia Colombo, miembro del grupo de investigación sobre gobierno electrónico de los Estudios de Derecho y Ciencias

election appearances to channel the same messages that they circulate through the mass media. With a handful of exceptions, they show no desire to listen to or engage in the conversation that is taking place on the Web,” comments Orihuela, who is also the author of the blog www.eCuaderno.com.

Clelia Colombo, a member of the research group on e-government in the Law and Political Sciences programme at the UOC and an expert in electronic participation, is more optimistic. From the Directorate General of Citizen Participation in the Catalan government, where she currently works, she believes

Khalid Zerguini i Nicolás Basadonna van cartografiar els obstacles urbans de Barcelona armats amb mòbils multimèdia connectats a una web / Khalid Zerguini y Nicolás Basadonna cartografiaron los obstáculos urbanos de Barcelona armados con móviles multimedia conectados a una web / **Khalid Zerguini and Nicolás Basadonna took to the streets of Barcelona armed with multimedia mobiles to "map" de urban obstacles they found /**

incorporat a tots els àmbits de la vida, i la seva influència en la participació política és cada vegada més important". Colombo cita el portal de serveis i tràmits www.cat365.net, o *Administració Oberta* de la Generalitat, com a exemple de com les noves tecnologies "mil·loren els processos de govern amb elements de transparència, eficiència i immediatesa".

Hi ha països, però, que porten molt més camí recorregut i on el que es discuteix i es reclama a la web social té una traducció en fets per banda de l'administració. Fages parla amb entusiasme de dues pàgines web creades des de la plataforma britànica [MySociety](http://MySociety.org).

Políticas de la UOC y experta en participación electrónica, se muestra más optimista. Desde la Dirección General de Participación Ciudadana del gobierno catalán, donde ahora trabaja, opina que "las TIC se han incorporado a todos los ámbitos de la vida, y su influencia en la participación política es cada vez más importante". Colombo cita el portal de servicios y trámites www.cat365.net, o *Administració Oberta* de la Generalitat, como ejemplo de cómo las nuevas tecnologías "mejoran los procesos de gobierno con elementos de transparencia, eficiencia e inmediatez".

that "ICTs have penetrated all realms of life, and their influence in political participation is increasingly important". Colombo cites the www.cat365.net portal for services and administrative paperwork, the Generalitat's *Administració Oberta* portal, as example of how the new technologies "improve governing processes with elements of transparency, efficiency and immediacy".

However, there are countries that have travelled much further along this pathway where what is being discussed and demanded on the social web translates into real deeds by the administration. Fages talks en-

petitions.number10.gov.uk) –un projecte que es va desenvolupar el 2006 amb el govern de Tony Blair– els ciutadans poden aconseguir que les seves queixes i demandes arribin a l'oficina del primer ministre. De moment, ja n'ha recollit més de 8 milions procedents de 5 milions d'adreces electròniques diferents, cosa que equival a prop d'un 10% de la població del país. A *fixmystreet* (arregla el meu carrer), els peatons que troben un esvoranc o qualsevol altre problema a la via pública, envien una fotografia a la pàgina i des d'allà es fa arribar al govern local. Tant si

>>

Hay países, sin embargo, que han recorrido mucho más trecho y donde lo que se discute y se reclama en la web social se traduce en hechos por parte de la administración. Fages habla entusiasmado de dos páginas creadas desde la plataforma británica MySociety.org. A través de *No 10 Petitions Website* (petitions.number10.gov.uk) –un proyecto que se desarrolló en 2006 con el gobierno de Tony Blair– los ciudadanos pueden conseguir que sus quejas y exigencias lleguen a la oficina del primer ministro. De momento, ya se han recogido más de 8 millones, procedentes de 5 millones de direc-

>>

thusiastically about two websites created by the British platform MySociety.org. At *No 10 Petitions Website* (petitions.number10.gov.uk) – a project that was developed in 2006 with Tony Blair's government – citizens can make sure that their complaints and requests reach the Prime Minister's office. To date, more than 8 million requests have been received from 5 million different email addresses, which is equivalent to almost 10% of the country's population. At *fixmystreet*, pedestrians who find a hole or any other problem on public thoroughfares can send a photograph to the website, and from there

>>

Facebook i Twitter estan trencant motlles arreu del món

<<

se soluciona com si no, en queda constància perquè els ciutadans puguin tenir en compte què ha fet l'equip municipal a l'hora d'anar a votar.

A Catalunya, cada dia són més les iniciatives que fan que els ciutadans anònims puguin fer sentir la seva veu a través de la web social. La història de Nicolás Basadonna i Khalid Zerguini n'és un exemple. Afectats tots dos per disminucions físiques, es van engrescar el 2006 amb el projecte Canal Accessible de l'artista Antoni Abad (www.zexe.net/barcelona) i, juntament amb mig centenar més de persones discapacitades,

van “cartografiar” els obstacles urbans de Barcelona armats amb mòbils multimèdia. Van fotografiar i penjar instantàniament a internet via GPS més de 3.500 punts vermells a tota la ciutat: des d'esglaons impossibles de pujar fins a caixers automàtics massa alts per a un usuari en cadira de rodes.

Khalid Zerguini, que presideix ara l'Associació Sociocultural Accesible (ASCA), que manté viu el projecte, explica que, arran d'aquesta iniciativa, es van reformar i posar rampes en un dels carrers més farcits d'obstacles de la ciutat. “Les noves tecnologies ajuden moltíssim, perquè estan a l'abast

<<

ciones electrónicas distintas, lo que equivale a cerca de un 10% de la población del país. En *fixmystreet* (arregla mi calle), los peatones que encuentran un socavón o cualquier otro problema en la vía pública envían una fotografía a la página y, desde ahí, se hace llegar al gobierno local. Tanto si se soluciona como si no, queda constancia para que los ciudadanos puedan tener en cuenta qué ha hecho el equipo municipal cuando llegue el momento de ir a votar.

En Cataluña, cada día son más las iniciativas que permiten que los ciudadanos anónimos puedan hacer oír su voz a través de la

web social. Un ejemplo de ello es la historia de Nicolás Basadonna y Khalid Zerguini. Afectados por disminuciones físicas, se animaron en 2006 con el proyecto Canal Accessible del artista Antoni Abad (www.zexe.net/barcelona) y, junto con medio centenar más de personas discapacitadas, “cartografiaron” los obstáculos urbanos de Barcelona armados con móviles multimedia. Fotografiaron y colgaron al instante en internet, vía GPS, más de 3.500 puntos rojos en toda la ciudad: desde escalones imposibles de subir hasta cajeros automáticos demasiado altos para un usuario en silla de ruedas.

Khalid Zerguini, que preside ahora la Asociación Sociocultural Accesible (ASCA), que mantiene con vida el proyecto, explica que, a partir de esta iniciativa, se hicieron reformas y se pusieron rampas en una de las calles de la ciudad donde más obstáculos había. “Las nuevas tecnologías ayudan muchísimo, porque están al alcance de todo el mundo, son muy eficaces, inmediatas y llegan a todas partes”, apunta. En esta línea, Colombo recuerda que, en Cataluña, las redes sociales son un elemento clave a la hora de impulsar campañas de partidos políticos, procesos de participación ciudadana o movi-

<<

it is forwarded to the local government. Regardless of whether or not the problem is solved, there is proof that it has been reported so that citizens can take what the city governors have done (or not) into account in the next election.

In Catalonia, there are more and more initiatives that help anonymous citizens make their voices heard through the social web. The story of Nicolás Basadonna and Khalid Zerguini is just one example. Both of them have physical disabilities, and they were both enthusiastic about the Canal Accessible project by artist Antoni Abad (www.zexe.net/

[barcelona](http://www.zexe.net/)). Along with 50 other disabled people, they took to the streets of Barcelona armed with multimedia mobiles to “map” the urban obstacles they found. They photographed and instantaneously uploaded more than 3,500 red points all over the city onto the Internet using GPS. The obstacles included everything from stairs that were impossible to climb to automatic teller machines that were too high for a wheelchair-bound person to use.

Khalid Zerguini, the leader of the Accessible Sociocultural Association (ACSA) who is keeping the project alive, explains

that based on this initiative ramps were repaired and installed on one of the most obstacle-ridden streets in the city. “The new technologies help a great deal because they are available to everyone, and they are very effective, immediate and ubiquitous,” he says. Along these lines, Colombo recalls that in Catalonia social networks are a key factor driving political party campaigns, citizen participation processes and social mobilisations. “That is the case of Facebook, for example,” she notes, “where you can find everything from campaigns recruiting people to support a variety of causes and

Facebook y Twitter están rompiendo moldes en todo el mundo

Facebook and Twitter are breaking the mould all over the world

de tothom, són molt eficaces, immediates i arriben a tot arreu”, apunta. En aquesta línia, Colombo recorda que a Catalunya les xarxes socials són un element clau per impulsar campanyes de partits polítics, processos de participació ciutadana o mobilitzacions socials. “És el cas, per exemple, de Facebook”, apunta, “on podem trobar des de campanyes d’adhesió a causes i mobilitzacions diverses, fins a perfils de candidats polítics de diversos signes”.

Facebook i Twitter estan trencant motlles no només als països occidentals, sinó arreu del món. Zuckerman, expert en l’impacte

lizaciones sociales. “Es el caso, por ejemplo, de Facebook”, apunta, “donde podemos encontrar desde campañas de adhesión a causas y diferentes movilizaciones hasta perfiles de candidatos políticos de todo signo”.

Facebook y Twitter están rompiendo moldes no sólo en los países occidentales, sino en todo el mundo. Zuckerman, experto en el impacto de las nuevas tecnologías en el Tercer Mundo y cofundador de Global Voices Online, una plataforma que recoge la voz de los blogueros a escala planetaria, recuerda que, en Colombia, una de las manifestaciones más multitudinarias contra las

mobilisations to profiles of political candidates of all stripes.”

Facebook and Twitter are breaking the mould not just in Western countries but all over the world. Zuckerman, expert in the impact of the new technologies in the Third World and cofounder of Global Voices Online, a platform that captures the voices of bloggers on a planet-wide scale, recalls that in Colombia one of the most massive demonstrations against the FARC got its start on Facebook. However, radio still reigns in Third World countries, he says, even though multimedia technology on mobile phones is

de les noves tecnologies al Tercer Món i cofundador de Global Voices Online, una plataforma que recull la veu dels bloguistes a escala planetària, recorda que a Colòmbia una de les manifestacions més massives contra les FARC va néixer a Facebook. Als països del Tercer Món, però, la ràdio continua sent la reina, explica, tot i que seguida de ben a prop de la tecnologia multimèdia dels telèfons mòbils que, actualment, ja utilitzen arreu uns 3.000 milions de persones.

Els mòbils amb càmera incorporada s’amaguen darrere de moltes de les grans mobilitzacions de protesta més recents,

FARC nació en Facebook. En los países del Tercer Mundo, sin embargo, la radio sigue siendo la reina, explica, aunque seguida muy de cerca por la tecnología multimedia de los teléfonos móviles, que, hoy, ya utilizan cerca de 3.000 millones de personas.

Los móviles con cámara incorporada se esconden detrás de muchas de las grandes movilizaciones de protesta más recientes, como las que se celebraron contra la guerra de Irak en países como Jordania o como la revolución ucraniana, en Kiev. “A largo plazo”, apunta Zuckerman, “las herramientas de la web social serán muy importantes, porque

hot on its heels, as these devices are currently used by around three billion people.

Mobiles with cameras are behind many of the recent massive protest mobilisations, such as the ones held to protest the war in Iraq in countries like Jordan, as well as the Ukrainian revolution in Kiev. “In the long term,” states Zuckerman, “social web tools will become very important because 21st century problems need responses and cooperation among societies from all over the world.” Climate change, poverty and many more: just because they seem like hackneyed issues does not mean that they are any less important.

com les que van tenir lloc contra la guerra a l’Iraq a països com Jordània o la revolució ucraïnesa, a Kiev. “A llarg termini”, apunta Zuckerman, “les eines de la web social seran molt importants, perquè els problemes del segle XXI necessitaran la resposta i cooperació entre societats de tot el món”. Canvi climàtic, pobresa, i un llarg etcètera: no per coneguts, els exemples esdevenen menys importants.

Davant dels reptes, la societat té una bona pila de deures. “La bona notícia sobre internet és que és la millor eina que hem creat mai per comunicar-nos”, argumenta Zuckerman.

>>

los problemas del siglo XXI necesitarán de la respuesta y la colaboración entre sociedades de todo el mundo”. Cambio climático, pobreza y un largo etcétera; no por conocidos, los problemas son menos importantes.

Ante los retos, la sociedad tiene mucho que hacer. “La buena noticia sobre internet es que es la mejor herramienta que hemos creado jamás para comunicarnos”, argumenta Zuckerman. “La mala, que todavía la utilizamos muy mal”. ¿Cuestión de educación? No sólo eso, asegura el experto: “El peligro estriba en que la empleemos solamente para conectar con gente con la que estamos de

>>

In view of the challenges, society has quite a bit of homework to tackle. “The good news about the Internet is that it is the best tool we have ever created to communicate with each other,” argues Zuckerman. “The bad news is that we are still underutilising it.” A question of education? Not just that, he says. “The danger is using it only to connect with people with whom we agree or share the same ideas.” The social web in itself will not prompt social change if it is not accompanied by a profound shift in our mindset which turns world voters into 2.0 citizens.

>>

<<

“La dolenta, que encara la utilitzem molt malament.” Qüestió d’educació? No tan sols això, assegura l’expert: “El perill és utilitzar-la només per connectar amb gent amb la qual estem d’acord o coincidim en idees”. La web social per ella mateixa no aconseguirà el canvi social si no va acompanyada d’una transformació profunda de la mentalitat, que converteixi els votants del món en ciutadans 2.0.

Clelia Colombo ho descriu amb paraules precises i contundents. “Les TIC per sí soles no fomenten la participació ciutadana, ni permeten superar les desigualtats de poder”,

<<

acuerdo o con la que coincidimos ideológicamente”. Por sí sola, la web social no propiciará el cambio si no va acompanyada de una transformació profunda de la mentalidad que convierta a los votantes del mundo en ciudadanos 2.0.

Clelia Colombo lo describe de un modo preciso y contundente. “Las TIC por sí solas no fomentan la participación ni permiten superar las desigualdades de poder”, subraya. “Para que todo su potencial se haga realidad, debemos integrar a la lógica institucional los nuevos valores emergentes, como la transversalidad, la desmaterialización, la horizontali-

<<

Clelia Colombo frames it precisely and emphatically: “ICTs in and of themselves do not foster citizen participation, nor do they enable to overcome power inequalities,” she stresses. “In order for their potential to be reached, we have to ensure that the new emerging values like transversality, dematerialisation, horizontality, change and immediacy permeate our institutions.” And to achieve that, she points to a key factor: “Efforts must also be made to overcome digital stratification so that it does not add to, copy or heighten the already-existing inequalities.”

subratlla. “Perquè les seves potencialitats esdevinguin realitat, cal integrar a la lògica institucional els nous valors emergents com la transversalitat, la desmaterialització, l’horizontalitat, el canvi o la immediatesa”. I a partir d’aquí, apunta un factor clau: “Cal també dedicar esforços a la superació de l’estratificació digital, per tal que no se sumi a les desigualtats, les reproduïxi o les aguditzi”.

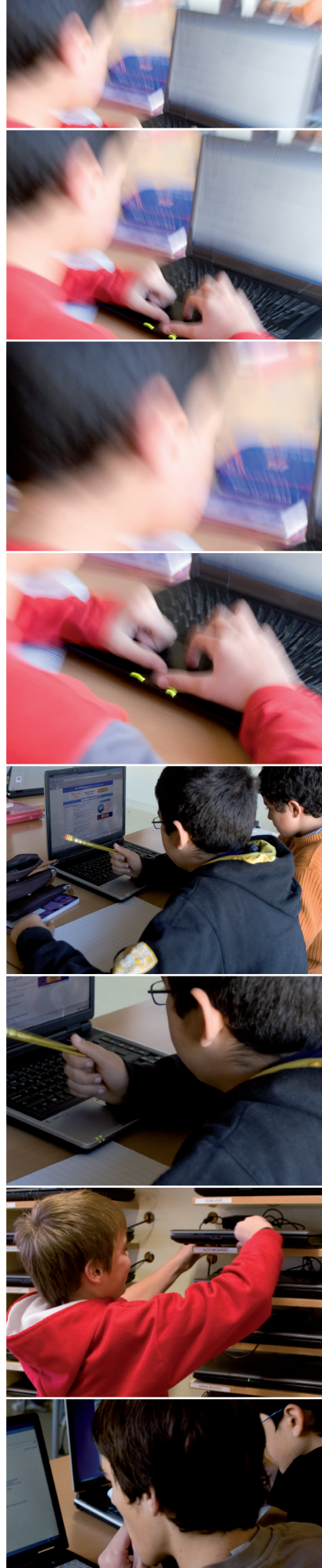
El primer deure, doncs, és el més sabut: millorar el grau de penetració de les TIC a les llars i a les aules. Encara que la implantació està creixent a Catalunya, queda camí per arribar al 72% d’usuaris d’internet dels

dad, el cambio o la inmediatez.” Y, a partir de aquí, apunta un factor clave: “También debemos dedicar esfuerzos a superar la estratificación digital, para que no se sume a las desigualdades, las reproduzca o las agrave.”

Así, el primer deber es el más conocido: mejorar el grado de penetración de las TIC en los hogares y en las aulas. Aunque la implantación está aumentando en Cataluña, queda mucho para llegar al 72% de usuarios de internet de Estados Unidos. Según datos del Instituto Catalán de Estadística del 2008, el 54,4% de los hogares catalanes tiene conexión a internet, una cifra que ha crecido

Therefore, the first item on the homework agenda is the best-known: to improve the degree of ICT penetration in households and classrooms. Even though this is on the rise in Catalonia, we still have a long haul before reaching the 72% of Internet users that the United States has. According to 2008 data from the Statistical Institute of Catalonia, 54.4% of Catalan homes have Internet hook-ups, a figure that is almost eight points higher than 2007 and 11 more than 2006.

However, according to a recent study by the International Association for the Eva-

Joan Roca de Vinals

La presència d'internet en els col·legis i instituts és molt baixa en relació a l'ús que en fan professors i alumnes a la vida quotidiana / La presencia de internet en los colegios e institutos catalanes es muy baja en relación con el uso que hacen profesores y alumnos en la vida cotidiana / **The presence of Internet at Catalan primary and secondary schools is quite low compared to how much it is used by teachers and students in their everyday lives /**

Estats Units. Segons dades de l'Institut Català d'Estadística del 2008, el 54,4% de les llars catalanes tenen connexió a internet, una xifra que ha crescut gairebé 8 punts en relació amb el 2007 i 11, amb el 2006.

Tanmateix, i segons un estudi recent de l'Associació Internacional d'Avaluació Educativa, Catalunya encara és lluny de saber-se la lliçó. L'any 2006, a les aules dels centres públics d'ensenyament, hi havia un ordinador per cada 8,8 nens i, a les concertades, un per cada 17,5. L'informe confirma les conclusions de la recerca "L'escola en la societat xarxa: internet en l'educació

casi 8 puntos en relación con el 2007 y 11 con el 2006.

No obstante, y según un estudio reciente de la Asociación Internacional de Evaluación Educativa, Cataluña todavía está lejos de haber aprendido la lección. En 2006, en las aulas de los centros públicos de enseñanza había un ordenador por cada 8,8 niños y en los concertados, uno por cada 17,5. El informe confirma las conclusiones del estudio "La escuela en la sociedad red: internet en la educación primaria y secundaria", publicado por la UOC en 2007 en el marco del Proyecto Internet Cataluña (PIC) y que

luation of Educational Achievement, Catalonia is still far from having learned the lesson. In 2006, there was one computer for every 8.8 students in public schools, and one for every 17.5 students in publicly subsidised schools. The report confirms the conclusions of the study "The School in the Network Society: Internet in Primary and Secondary Education" which the UOC published in 2007 as part of the Project Internet Catalonia (PIC). This study states that the presence of Internet at primary and secondary schools is quite low compared to how much it is used by teachers

primària i secundària", que va publicar la UOC el 2007 en el marc del Projecte Internet Catalunya (PIC), segons la qual la presència d'internet als col·legis i instituts és molt baixa amb relació a l'ús que en fan tant professors com alumnes en la vida quotidiana; a més, la integració de les TIC amb finalitats educatives no és prioritària per a molts equips directius. Un dels pocs centres que les ha integrat com a eina de treball és el CEIP Jacint Verdaguer de Sant Sadurní d'Anoia (Alt Penedès), l'experiència del qual està servint de model a molts altres col·legis. El compromís de l'administració és que, en

afirmaba que la presencia de internet en los colegios e institutos es muy baja en relación con el uso que hacen profesores y alumnos en la vida cotidiana; además, la integración de las TIC con finalidades educativas no es prioritaria para muchos equipos directivos. Uno de los pocos centros que las ha integrado como herramienta de trabajo es el CEIP Jacint Verdaguer de Sant Sadurní d'Anoia (Alt Penedès), cuya experiencia sirve de modelo para muchos otros colegios. El compromiso de la administración es que, dentro de cinco años, esta escuela deje de ser una excepción para convertirse en la norma.

and students in their everyday lives. What is more, using ICTs for educational purposes is not high on the to-do list of many school administrators. One of the few schools to have integrated ICTs as a working tool is the Jacint Verdaguer secondary school in the town of Sant Sadurní d'Anoia (Alt Penedès). Its experience is being used as a model for other schools. The public administration's pledge is to ensure that within five years this school is no longer an exception but the rule.

The second item of homework is to work towards a shift to 2.0 software. "The major-

cinc anys, aquesta escola deixi de ser una excepció per passar a ser la norma.

El segon deure, doncs, és treballar per un canvi de programari col·lectiu. "La majoria som ciutadans 2.0, és a dir, fem servir internet per organitzar un viatge, però després a la vida professional, no ho apliquem", diu Roc Fages, que també és autor del blog www.goldmundus.com i consultor de treball en xarxa. Greu error! Segons aquest periodista, quan les empreses apliquen les eines de la web social, apareixen noves oportunitats de la mateixa manera que, quan les administracions escolten el que diuen els ciutadans

>>

La segunda tarea es, por lo tanto, trabajar en pos de un cambio de *software* colectivo. "La mayoría somos ciudadanos 2.0, es decir, utilizamos internet para organizar un viaje pero después, en la vida profesional, no lo aplicamos", dice Roc Fages, que también es el autor del blog www.goldmundus.com y consultor de trabajo en red. ¡Craso error! Según este periodista, cuando las empresas aplican las herramientas de la web social, aparecen nuevas oportunidades del mismo modo que, cuando las administraciones escuchan lo que dicen los ciudadanos en internet, también salen enormemente be-

>>

ity of us are already 2.0 citizens; that is, we use Internet to plan a trip, but then in our professional lives we don't apply it," claims Roc Fages, who is also the author of the blog www.goldmundus.com and works as a consultant on networking. That's a big mistake! According to this journalist, when companies apply social web tools, new opportunities arise, just like when the public administration listens when citizens talk on Internet, they also benefit enormously. There is a plethora of examples of this new way of working. The company [cink.es](http://www.cink.es) (www.cink.es), of which he is a founding partner, precisely

>>

El futuro es de la generación que ha crecido entre videojuegos

El futur és de la generació que ha crescut entre videojocs

<<

a internet, també en surten enormement beneficiades. D'exemples d'aquesta nova manera de treballar, en té molts. A l'empresa Cink.es (www.cink.es), de la qual és soci fundador, es dediquen precisament a ajudar les empreses –petites, mitjanes o grans– a entrar en l'àmbit 2.0, tot oferint-los un *pack* que consisteix a dissenyar i actualitzar

<<

beneficiadas. Muchos son los ejemplos que cita de esta nueva manera de trabajar. En la empresa [cink.es](http://www.cink.es) (www.cink.es), de la que es socio fundador, se dedican precisamente a ayudar a las empresas –pequeñas, medianas o grandes– a entrar en el ámbito 2.0 ofreciéndoles un *pack* que consiste en diseñar y actualizar blogs, Twitter o Facebook, entre otros. El resultado es contundente. “Una empresa pequeña con un producto en el mercado local puede llegar, de un modo segmentado y directo, al mercado global”, apunta Fages, que señala el caso emblemático de la empresa española de

<<

helps businesses – small, medium-sized or large – to enter the 2.0 fray by offering them a pack that includes designing and updating blogs and Twitter or Facebook entries. The results are striking. “A small company with a product in the local market can reach a global market in a segmented, direct way,” says Fages, who cites the emblematic case of the Spanish veterinary services company [Vetermascotas](http://www.vetermascotas.es) (www.vetermascotas.es), which has 60 followers on Twitter, while British Airways, for example, has around 400.

When will Citizen 2.0 arrive? Who will be the first to take the leap? Fages has no

blogs, Twitter o Facebook, entre d'altres. El resultat és contundent. “Una empresa petita amb un producte al mercat local pot arribar al mercat global, d'una manera segmentada i directa”, apunta Fages, que cita com a emblemàtic el cas de l'empresa espanyola de serveis veterinaris [Vetermascotas](http://www.vetermascotas.es) (www.vetermascotas.es), que té gairebé 60 seguidors a Twitter, mentre British Airways, per exemple, en té uns 400.

Quan arribarà el salt al Ciutadà 2.0? Qui el protagonitzarà? Fages no dubta que el futur és de la generació que està començant a entrar al mercat laboral i que ha crescut entre

servicios veterinarios [Vetermascotas](http://www.vetermascotas.es) (www.vetermascotas.es), con casi 60 seguidores en Twitter, mientras que British Airways tiene, por ejemplo, unos 400.

¿Cuándo llegará el salto al Ciudadano 2.0? ¿Quién lo protagonizará? Fages no duda de que el futuro está en manos de la generación que está empezando a entrar en el mercado laboral y que ha crecido entre videojuegos y demás elementos de la cultura 2.0. “No me refiero a Facebook o a Twitter en concreto, sino a una cuestión de concepto, que va más allá de las herramientas”, asegura el consultor.

doubt that the future belongs to the generation that is just now starting to enter the job market and has grown up with videogames and other elements from 2.0 culture. “The change is not specifically being brought about by Facebook or Twitter, rather it is a question of concept that goes beyond the tools,” claims the consultant.

To finish the homework before the test, the author of *Goldmundus* gives the definition, whereas Colombo and Zuckerman furnish two practical examples. “The key is working as a team on collective intelligence, which is the sum of shared knowledge, with

videojocs i altres elements de la cultura 2.0. “No són el Facebook o el Twitter en concret, sinó una qüestió de concepte, que va més enllà de les eines”, assegura el consultor.

Per anar acabant els deures abans de l'examen, l'autor de *Goldmundus* posa la definició; Colombo i Zuckerman, dos exemples pràctics. “La clau és treballar en equip la intel·ligència col·lectiva, que és el producte de la suma de coneixements compartits amb l'objectiu d'aconseguir un major benefici personal”, subratlla Fages, que desmenteix que sigui una qüestió de solidaritat, sinó de pensar que el que un sap no és només per a

ell, sinó per compartir amb els altres. “Ara tenim les eines per fer-ho”, conclou.

Clelia Colombo dirigeix IDEAL-EU (www.ideal-eu.net), un projecte de participació ciutadana electrònica desenvolupat a escala europea entre la Generalitat de Catalunya, la Regió Toscana i el Consell Regional de Poitou-Charentes, i que podria ser un de tants casos pràctics d'aquesta intel·ligència col·lectiva. Proporciona informació sobre el canvi climàtic i promou el debat deliberatiu entre joves de les tres regions i els diferents actors socials i polítics implicats. El procés de participació es desenvolupa a partir de la

combinació de debats electrònics en línia i trobades presencials a tres ciutats europees. L'objectiu és elaborar propostes que serveixin de recomanacions a les polítiques europees en el marc de les rondes de negociació de “Kyoto II” i la novetat principal és que el debat es produeix en temps real gràcies a les TIC. Des de l'altra banda de l'ocèà, Ethan Zuckerman recorda que un dels factors decisius de la campanya electoral de Barack Obama va ser precisament “permetre als ciutadans expressar no només el seu suport, sinó les raons que l'acompanyaven”. La veu, el vot, el canvi... i les eines per fer-lo. ■

Para ir acabando con los deberes antes del examen, el autor de *Goldmundus* da la definición y Colombo y Zuckerman ponen dos ejemplos prácticos. “La clave es trabajar en equipo la inteligencia colectiva, que es el producto de la suma de conocimientos compartidos con el propósito de lograr un mayor beneficio personal”, subraya Fages, quien desmiente que sea una cuestión de solidaridad, sino que se trata de pensar que lo que uno sabe no es sólo para él, sino para compartirlo con los demás. “Ahora tenemos las herramientas para hacerlo”, concluye.

Clelia Colombo dirige IDEAL-EU (www.ideal-eu.net), un proyecto de participación ciudadana electrónica desarrollado a escala europea entre la Generalitat de Catalunya, la Región Toscana y el Consejo Regional de Poitou-Charentes y que podría ser uno de tantos casos prácticos de esta inteligencia colectiva. Proporciona información sobre el cambio climático y promueve el debate deliberativo entre jóvenes de las tres regiones y los diferentes actores sociales y políticos implicados. El proceso de participación se desarrolla a partir de la combinación de debates electrónicos en línea y encuentros

presenciales en tres ciudades europeas. El objetivo que persigue es elaborar propuestas que sirvan como recomendaciones para las políticas europeas en el marco de las rondas de negociación Kyoto II y su novedad principal estriba en que, gracias a las TIC, el debate se lleva a cabo en tiempo real. Desde el otro lado del océano, Ethan Zuckerman recuerda que uno de los factores decisivos de la campaña electoral de Barack Obama fue, precisamente, “permitir a los ciudadanos expresar no sólo su apoyo, sino las razones que lo acompañaban”. La voz, el voto, el cambio... y las herramientas para hacerlo. ■

the goal of gaining higher personal benefit,” stresses Fages, who denies that it is a question of solidarity. Rather it's about thinking that what you know is not just for you, rather for sharing with others. “And now we have the tools to do it,” he concludes.

Clelia Colombo directs IDEAL-EU (www.ideal-eu.net), an electronic citizen participation project developed on a Europe-wide scale by the Generalitat de Catalunya, the region of Tuscany and the Regional Council of Poitou-Charentes, which could serve as one of the many practical case studies in this collective intelli-

The future belongs to those who have grown up with videogames

gence. It provides information on climate change and promotes serious debate between young people from all three regions and the different social and political stakeholders involved. The participation process takes place using a combination of online electronic debates and face-to-face gatherings in three European cities. The goal is to draw up proposals that can serve as recommendations for European politicians as

part of the Kyoto II negotiation rounds, and the main new feature is that the debates are held in real time thanks to ICTs. On the other side of the ocean, Ethan Zuckerman recalls that one of the decisive factors in Barack Obama's election campaign was precisely “allowing citizens to express not just their support for him but also the reasons why they supported him.” Voice, vote, change... and the tools to achieve them. ■

UN Photo/Evan Schneider

Kofi Annan i el seu portaveu, Fred Eckhard, durant un vol a Suècia l'agost de 1997 / Kofi Annan y su portavoz, Fred Eckhard, durante un vuelo a Suecia en agosto de 1997 / **Kofi Annan and his Spokesman, Fred Eckhard, on a flight to Sweden on August 1997 /**

Frederic Eckhard ha desenvolupat gran part de la seva carrera a l'ONU. Va entrar al seu gabinet d'informació el 1985, i en va marxar el 2005, després d'haver estat durant més de set anys portaveu de l'aleshores secretari general Kofi Annan. Durant vint anys, va recórrer el planeta i va estar als punts més calents en els moments més difícils, com a Sarajevo, el 1992, o Bagdad, el 1998. El càrrec li va donar una notable influència sobre la premsa mundial i la reputació d'haver fet realitat allò que no cal cridar gaire per fer-se escoltar. Ensenya a la Universitat de Zhejiang, a la Xina.

Frederic Eckhard ha desarrollado gran parte de su carrera en la ONU. Entró en su gabinete de información en 1985 y lo dejó en 2005, tras haber sido durante más de siete años portavoz del entonces secretario general Kofi Annan. Durante dos décadas, recorrió el planeta y estuvo en los puntos más calientes en los momentos más difíciles, como en Sarajevo, en 1992, o en Bagdad, en 1998. El cargo le otorgó una notable influencia sobre la prensa mundial y la reputación de haber hecho realidad el dicho de que no es necesario gritar para hacerse escuchar. Es profesor de la Universidad de Zhejiang, en China.

Frederic Eckhard has spent a large part of his career in the United Nations. He joined the UN Department of Public Information in 1985 and left in 2005 after spending seven years as chief spokesman for the then Secretary-General Kofi Annan. For twenty years he travelled to some of the most conflicted places on the planet during very difficult times, such as Sarajevo in 1992 and Baghdad in 1998. The position he held allowed him to exert considerable influence on the world's press and to gain a reputation of embodying the spirit of making oneself heard without raising one's voice. He is currently visiting professor at Zhejiang University in China.

Retorn a l'ONU

Frederic Eckhard

La crisi financera mundial arrasa continents com si fos un tsunami. Els dirigents del món demanen un nou ordre financer mundial. Em pregunten: què representa això per a Nacions Unides?

Vaig treballar a Nacions Unides o al seu entorn durant 32 anys, fins que em vaig retirar com a portaveu de Kofi Annan, l'any 2005. Tinc una resposta per a aquesta pregunta a curt i també a llarg termini. A curt termini, la resposta és “no gaire”. El que em va sobtar més durant aquells anys a Nacions Unides va ser la constància amb què els estats membres perseguien

tenaçment i a qualsevol preu els seus interessos nacionals.

Ho vaig veure en la guerra de les Malvines, quan era un funcionari júnior de l'oficina del portaveu del secretari general Javier Pérez de Cuéllar. Pérez de Cuéllar va fer esforços frenètics, però inútils, per trobar una solució pacífica durant les dues setmanes que la marina britànica va tardar a salpar del Regne Unit cap a aigües argentines, després que, de manera irreflexiva, Buenos Aires ocupés militarment un arxipèlag on hi havia més xais que persones. Però els coronels argentins estaven obnubilats per la seva arrogància i a

>>

Retorno a la ONU

La crisis financiera global se está llevando por delante continentes como si de un tsunami se tratara. Los líderes mundiales reclaman un Nuevo Orden Financiero Mundial. Y la pregunta que se me plantea es: ¿qué implicaciones tiene esto para Naciones Unidas?

Durante 32 años, hasta que me jubilé en 2005 como portavoz de Kofi Annan, trabajé en Naciones Unidas y en proyectos dependientes de ella. Mi respuesta a la pregunta se refiere tanto a las implicaciones a corto como a las implicaciones a largo plazo. A

corto plazo, la respuesta es “no muchas”. Lo que más me sorprendió durante todo el tiempo que pasé en Naciones Unidas fue el empeño, obstinado y recurrente, que ponían los estados miembros en satisfacer a cualquier precio sus intereses nacionales.

Lo vi durante la guerra de las Malvinas, cuando era un funcionario subalterno en la oficina del portavoz del secretario general Javier Pérez de Cuéllar. Pérez de Cuéllar hizo un esfuerzo titánico e inane por encontrar una solución pacífica durante las dos semanas que tardó la Marina británica en zarpar del Reino Unido con rumbo a aguas

>>

Back to the UN

The global financial crisis is washing over continents like a tsunami. National leaders are calling for a New World Financial Order. What, I am asked, does this mean for the United Nations?

I worked in and around the UN for 32 years until I retired, as Kofi Annan's spokesman, in 2005. My answer to this question is both short term and long. In the short term, the answer is, “not much”. What struck me most during all those years at the UN was how consistently Member States

doggedly pursued their national interest at all costs.

I saw it in the Falklands/Malvinas War, when I was a junior officer in the spokesman's office of Secretary-General Javier Pérez de Cuéllar. Pérez de Cuéllar made a frantic yet vain effort to find a peaceful solution during the two weeks that it took the British Navy to sail from the UK to Argentina's waters following Buenos Aires' impulsive military occupation of an archipelago that had more sheep on it than humans. But Argentina's colonels were high on their own arrogance and a little war suited the political ambitions of

>>

<<

Margaret Thatcher una petita guerra li anava bé per a les seves ambicions polítiques. El resultat, com va dir Sir Brian Urquhart, un dels homes més intel·ligents i experimentats de Nacions Unides i “pare de les missions de manteniment de la pau”, va ser com un parell de calbs lluitant per una pinta.

Ho vaig veure a Bòsnia, on vaig ser portaveu de Nacions Unides l'any 1992. Una Alemanya acabada de reunificar estava impacient per reconèixer la independència proclamada per Croàcia i Eslovènia –no és coincidència que Croàcia hagués col·laborat amb els nazis invasors durant la Segona

<<

argentinas después de la caprichosa ocupación militar decretada por Buenos Aires de un archipiélago en el que vivían más ovejas que personas. Pero los coroneles argentinos rezumaban arrogancia y nada encajaba mejor con las ambiciones políticas de Margaret Thatcher que una guerra de poca monta. En palabras de Sir Brian Urquhart, uno de los veteranos de Naciones Unidas más brillantes y “padre del mantenimiento de la paz”, el resultado fue como si dos calvos se enzarzaran en una pelea por un peine.

Lo vi en Bosnia, donde trabajé en 1992 como portavoz de Naciones Unidas.

What struck me was how consistently Member States doggedly pursued their national interests at all costs

Guerra Mundial. Pérez de Cuéllar va demanar en una carta al ministre d'Afers Exteriors d'Alemanya Hans-Dietrich Genscher que no insistís en aquesta línia perquè podria desencadenar una guerra a l'antiga Iugoslàvia. Però durant les negociacions del Tractat de Maastricht de la Comunitat Europea, Alemanya havia fet un favor al Regne Unit i a França. Així, França, seguida pel Regne Unit, va sucumbir a la pressió alemanya, i es va fer un negoci brut. La Comunitat Europea va reconèixer Croàcia i Eslovènia, cosa que va desencadenar la sagnant guerra de Bòsnia.

Alemania acababa de reunificarse y estaba dispuesta a reconocer la independencia que reclamaban para sí Croacia y Eslovenia (un detalle que no es casual: Croacia había colaborado con el invasor nazi durante la Segunda Guerra Mundial). En una carta al ministro de Exteriores alemán Hans-Dietrich Genscher, Pérez de Cuéllar le rogaba que no siguieran por esa senda, por cuanto podría desencadenar la guerra en la antigua Yugoslavia. Sin embargo, durante las negociaciones de la Comunidad Europea sobre el Tratado de Maastricht, Alemania había hecho un favor a Gran Bretaña y Francia.

<<

Margaret Thatcher. The result, in the words of Sir Brian Urquhart, one of the UN's wisest old men and the “father of peacekeeping”, was like two bald men fighting over a comb.

I saw it in Bosnia, where I was UN spokesman in 1992. A newly reunited Germany was eager to recognize the independence claimed by both Croatia and Slovenia – not coincidentally, Croatia had collaborated with the invading Nazis during the Second World War. Pérez de Cuéllar appealed to German Foreign Minister Hans-Dietrich Genscher in a letter not to pursue this course because it could trigger war in the former Yugoslavia. But during

Ho vaig veure durant les converses de pau de Ginebra sobre l'antiga Iugoslàvia, de 1992 i 1993, impulsades per Nacions Unides i la Comunitat Europea. Jo n'era portaveu. El complex pla de pau dissenyat pels negociadors en cap, Cyrus R. Vance i Lord (David) Owen, era un compromís enginyós que totes les parts van signar a Atenes l'any 1993. Però el president dels Estats Units Bill Clinton havia fet campanya promentent mà dura amb els serbis, i per raons polítiques internes es va distanciar del pla de Pau Vance i Owen, perquè pensava que seria massa proserbi per als seus votants.

Ahora, era Francia quien cedía a la presión alemana y Gran Bretaña le siguió los pasos, sellando así un pacto infame. La Comunidad Europea reconoció a Croacia y Eslovenia, lo que provocó el estallido de la sangrienta guerra de Bosnia.

Lo vi durante las negociaciones de paz sobre la antigua Yugoslavia que se celebraron en Ginebra en 1992-1993, auspiciadas conjuntamente por Naciones Unidas y la Comunidad Europea. Yo ejercía de portavoz de aquellas negociaciones. El complejo plan de paz diseñado por los jefes del equipo de negociadores, Cyrus R. Vance y

the European Community negotiations over the Maastricht Treaty, Germany had done Britain and France a favor. France then succumbed to German pressure, followed by Britain, and a dirty deal was done. The European Community recognized Croatia and Slovenia, triggering the bloody Bosnian War.

I saw it during the Geneva peace talks on the former Yugoslavia in 1992-93 sponsored jointly by the UN and the European Community. I was spokesman for the talks. The complex peace plan fashioned by chief negotiators Cyrus R. Vance and Lord (David) Owen was an ingenious compromise that all

Me sorprendió el empeño de los estados miembros en satisfacer a cualquier precio sus intereses nacionales

Em va sobtar la constància amb què els estats membre perseguien a qualsevol preu els interessos nacionals

Sense el suport ferm dels Estats Units, el pla va fracassar i la guerra va continuar dos anys i mig més. Quan els Estats Units finalment van intervenir i van liderar amb èxit les negociacions de pau de Dayton, a Ohio, el compromís aconseguit per l'ambaixador Richard Holbrooke era fins i tot més pro-serbi que el de Vance i Owen.

Finalment, ho vaig veure l'any 2003 a l'Iraq. Quan el president dels Estats Units George W. Bush va començar a planejar la invasió de l'Iraq, una part important de l'opinió mundial va quedar atònita. Envair el Pròxim Orient? És boig? Però la Unió

Soviètica s'havia esfondrat, els Estats Units s'havien erigit com l'única superpotència mundial i els neoconservadors d'Amèrica, com Paul Wolfowitz, sentien que els Estats Units havien d'emprar el seu poder ara incontestat per provocar el canvi democràtic al Pròxim Orient i a qualsevol altre lloc. Em vaig sentir molt orgullós de veure que el debat sobre si es prenia accions militars contra Saddam Hussein se celebrava al Consell de Seguretat de Nacions Unides. Colin Powell va exposar la recerca americana d'armes de destrucció massiva amb una presentació PowerPoint ben traçada.

>>

Lord (David) Owen, encerraba un ingenioso compromiso que todas las partes firmaron en Atenas en 1993. No obstante, el presidente de Estados Unidos Bill Clinton había prometido mano dura con los serbios durante la campaña electoral y, por razones de política doméstica, se distanció del plan de paz de Vance y Owen, alegando que a sus electores se les antojaría demasiado proserbio. Sin un firme respaldo norteamericano, el plan se desmoronó y la guerra continuó durante dos años y medio. Cuando Estados Unidos decidió, finalmente, implicarse y tomar las riendas de unas negociaciones de

paz en Dayton (Ohio), que se saldaron con éxito, el compromiso diseñado por el embajador Richard Holbrooke era mucho más proserbio que el texto de Vance y Owen.

Lo vi, por último, en Irak en 2003. Cuando el presidente de Estados Unidos George W. Bush comenzó a planear la invasión de Irak, una proporción considerable de la opinión mundial se llevó las manos a la cabeza. ¿Invadir Oriente Medio? ¿Acaso ha perdido los papeles? Pero la Unión Soviética se había hundido, Estados Unidos se alzaba ahora como la única superpotencia mundial y algunos neoconservadores estadounidenses,

como Paul Wolfowitz, consideraban que Estados Unidos debía emplear su indiscutible poder para provocar el cambio democrático en Oriente Medio y en otras zonas del planeta. Qué orgulloso me sentí de que el debate sobre la conveniencia de tomar medidas militares contra Saddam Hussein se celebrara en el Consejo de Seguridad de Naciones Unidas. Colin Powell expuso la información que Estados Unidos había reunido sobre las armas de destrucción masiva en una hábil presentación de PowerPoint. El ministro de Exteriores francés Dominique de Villepin, hizo un apasionado llamamiento a la cor-

>>

parties signed in Athens in 1993. But US President Bill Clinton had campaigned on a promise to get tough with the Serbs and for domestic political reasons distanced himself from the Vance Owen Peace Plan because he thought it was too pro-Serb for his constituency. Without strong US support, the plan collapsed and the war continued for another two and a half years. When the US finally stepped in and led successful peace negotiations in Dayton, Ohio, the compromise worked out by Ambassador Richard Holbrooke was even more pro-Serb than was Vance/Owen.

Finally, I saw it in Iraq in 2003. When US President George W. Bush began planning to invade Iraq, a substantial body of world opinion was aghast. Invade the Middle East? Is he crazy? But the Soviet Union had collapsed, the US stood tall as the world's only superpower and neoconservatives in America, such as Paul Wolfowitz, felt that the US should use its now uncontested power to bring about democratic change in the Middle East and elsewhere. How proud I was to see the debate over whether to take military action against Saddam Hussein take place in the UN Security Council. Colin Powell laid out

the US case for weapons of mass destruction in a skillful PowerPoint presentation. French Foreign Minister Dominique de Villepin made an impassioned appeal to reason that triggered an unprecedented burst of applause in this august chamber. But in the end, the debate didn't stop war. Using the threat of a veto, France, Russia and China blocked Security Council approval of military action, but the US and the UK went ahead and invaded Iraq any-way. You know the rest.

Now should we be surprised that national leaders act in the national interest? No. That's what they're paid for. But what we

>>

Ojalá los líderes nacionales no se fijan sólo en las amenazas que vienen de ejércitos enemigos

<<

El ministre d'Afers Exteriors de França Dominique Villepin va fer una crida apassionada a la raó que va provocar un esclat d'aplaudiments mai vist en aquella augusta sala. Però al final, el debat no va aturar la guerra. Emprant l'amenaça d'usar el dret de veto, França, Rússia i la Xina van bloquejar l'aprovació del Consell de Seguretat de l'acció militar, però els Estats Units i el Regne Unit van seguir endavant i van envair l'Iraq. Ja sabeu la resta.

Ara bé, ens hem de sorprendre que els líders nacionals actuïn segons els interessos nacionals? No. Per això els paguen. Però el

<<

dura que provocó una salva de aplausos sin precedentes en tan augusta cámara. Al final, sin embargo, el debate no detuvo la guerra. Esgrimiendo la amenaza del veto, Francia, Rusia y China impidieron que el Consejo de Seguridad aprobara medidas militares, pero Estados Unidos y el Reino Unido hicieron caso omiso e invadieron Irak. El resto ya lo conocen.

¿Debería sorprendernos hoy que los líderes nacionales actúen en defensa del interés nacional? No. Para eso les pagan. Pero ojalá empiecen a definir de otro modo el interés nacional; ojalá den un paso atrás

que podem esperar és que comencin a definir els interessos nacionals d'una manera diferent, que facin un pas enrere per veure les situacions amb més perspectiva, que sàpiguen percebre les amenaces a la seguretat més àmpliament –i no només les provinents d'exèrcits enemics, sinó també de la inestabilitat econòmica, de la negació dels drets humans, de la fallida del paper de la llei. Una crisi global com aquesta els dona l'oportunitat de fer exactament això. I aquest és el principi de la resposta més complexa a la pregunta.

Ara faig classes un trimestre a l'any a la Universitat de Zhejiang, a Hangzhou,

para tener más perspectiva; ojalá amplíen el campo de visión de las amenazas que pesan contra la seguridad y no se fijan solamente en las que vienen de ejércitos enemigos, sino también en las derivadas de la inestabilidad económica, la negación de los derechos humanos o el fracaso del imperio de la ley. Una crisis global como esta les brinda la oportunidad de hacerlo. Y esto es sólo el principio de la compleja respuesta a la cuestión.

Hoy, doy clases durante un trimestre al año en la universidad Zhejiang, en Hangzhou (China). Para un curso sobre Naciones

<<

can hope for is that they will begin to define the national interest differently, that they will step back to see the bigger picture, that they will perceive security threats more broadly – not just as coming from enemy armies, but from economic instability, denial of human rights, failure of the rule of law. A global crisis like this one gives them the opportunity to do just that. And that is the beginning of the complex answer to the question.

I now teach one term a year at Zhejiang University in Hangzhou, China. For a course on the Post-Cold War United Nations, I interviewed a number of people who worked

a la Xina. Per a un curs sobre Nacions Unides després de la Guerra Freda, vaig entrevistar unes quantes persones que hi treballaven i els vaig preguntar si creien que aquest ens mundial, en conjunt, s'hauria enfortit o afeblit d'aquí a deu anys. L'any 2006, Sir Brian em va dir que una gran crisi global, com la del medi ambient o una pandèmia, obligaria els països a retornar a Nacions Unides, perquè és l'única organització universal i, a més, va dir, ha obtingut bons resultats gestionant situacions d'emergència.

“Ja no som al segle XX”, em va dir. “Som en un segle amb tot un paquet de nous

Unidas tras el fin de la Guerra Fría, entrevisté a varias personas que trabajaban en Naciones Unidas y les pregunté si opinaban que aquel órgano mundial sería más fuerte o más débil dentro de diez años. En 2006, Sir Brian me dijo que una gran crisis global, como la del medio ambiente o una pandemia, obligaría a las naciones a volver al seno de Naciones Unidas porque era la única organización universal y porque, además, tenía un historial nada desdeñable a la hora de enfrentarse a situaciones de emergencia.

“Ya no vivimos en el siglo XX”, me dijo. “Vivimos en un siglo en el que nos enfren-

at the UN, asking whether they think the world body will be stronger or weaker in ten years' time. In 2006, Sir Brian told me that a major global crisis, like the environment or a pandemic, will force nations to return to the UN because it is the only universal organization, and besides, he said, it has a pretty good record on dealing with emergencies.

“This is not the 20th century any more,” he told me. “It's a century where you have a whole set of new problems which in one way are more difficult than the old ones and these have to be done by collective action and sharing responsibility.... If you don't

problemes que, en certa manera, són més difícils que els antics i cal assumir-los mitjançant accions col·lectives i compartint les responsabilitats... Si no s'hi posa tothom, deixarem grans forats en la lluita contra el terrorisme, per exemple, o fins i tot en la lluita contra la grip aviària.”

Una altra entrevista que vaig mantenir va ser amb Jim Sutterlin, el nord-americà membre de l'equip de Pérez de Cuéllar que va ajudar-lo a escriure les seves memòries. Sutterlin veu el futur de Nacions Unides estretament lligat al *poder tou*, un concepte introduït en el llibre del mateix títol de Joseph

tamos a unos problemas distintos y que, en cierto sentido, son más complicados que los del pasado y con los que debemos lidiar de manera colectiva y compartiendo la responsabilidad... Si no conseguimos implicar a todo el mundo, tendremos grandes lagunas en la lucha contra el terrorismo, por ejemplo, o, ciertamente, en la lucha contra la gripe aviar”.

También entrevisté a Jim Sutterlin, el miembro estadounidense de más rango del gabinete de Pérez de Cuéllar y que le ayudó a escribir sus memorias. Para Sutterlin, el futuro de Naciones Unidas

get everybody in, you leave huge holes in the fight against terrorism, for example, or indeed in the fight against bird flu.”

Another interview I did was with Jim Sutterlin, the senior American on Pérez de Cuéllar's staff who helped him write his memoirs. Sutterlin sees the UN's future linked to “soft power”, a concept introduced in a book by that title by Harvard Professor Joseph S. Nye, Jr. in 2004. Sutterlin said that the UN's greatest strength in the future will be getting the world to recognize what Secretary-General Boutros Boutros-Ghali defined as the interconnectedness among

Esperem que els líders nacionals sàpiguen percebre no només les amenaces que vénen d'exèrcits enemics

S. Nye, Jr., professor de Harvard, l'any 2004. Sutterlin em va dir que la força més important de Nacions Unides en el futur serà aconseguir que el món reconegui allò que el secretari general Boutros Boutros-Ghali va definir com la interconnexió entre el desenvolupament

está ligado al “poder suave”, un concepto acuñado en un libro homónimo escrito en 2004 por el catedrático de Harvard Joseph S. Nye, Jr. Según Sutterlin, la fortaleza de Naciones Unidas en el futuro pasa por lograr que el mundo admita lo que el secretario general Boutros Boutros-Ghali definió como la interconexión entre el desarrollo económico, el derecho internacional, los derechos humanos y las organizaciones internacionales. En última instancia, Naciones Unidas es un espacio en el que los gobiernos desarrollan, a lo largo de años y décadas, conceptos y normas que han

economic development, international law, human rights and international organizations. The United Nations is, ultimately, a place where governments evolve over years and decades concepts and norms for their common behavior. Therein lies its strength.

The global financial crisis is a calamity on such a scale that national leaders are being obliged to sit together and seek a solution that secures the international interest, because that too is the national interest. If wisdom prevails, their common action will only strengthen the multilateral system, and with it the United Nations itself. ■

econòmic, la legislació internacional, els drets humans i les organitzacions internacionals. Nacions Unides és, en darrera instància, un lloc on els governs desenvolupen durant anys i dècades conceptes i normes per al seu comportament en comú. Aquí rau la seva força.

La crisi financera global és un desastre d'una magnitud tan gran que els líders nacionals es veuen obligats a seure plegats i cercar una solució que garanteixi els interessos internacionals, perquè també són els interessos nacionals. Si guanya la prudència, la seva actuació conjunta enfortirà el sistema multilateral i, amb ell, Nacions Unides. ■

de regir su conducta común. Ahí radica su fortaleza.

La crisis financiera global es una calamidad de tal magnitud, que los líderes nacionales se ven obligados a reunirse y buscar una solución que salvaguarde los intereses internacionales, pues ese es también el interés nacional. Si se impone el sentido común, su actuación conjunta no hará sino robustecer el sistema multilateral, y con ello a las propias Naciones Unidas. ■

What we can hope for is that national leaders will perceive threats not just as coming from enemy armies

CRISI

Fed: Reserva Federal dels EUA (Washington)
 BCE: Banc Central Europeu (Frankfurt)
 FMI: Fons Monetari Internacional (Washington)

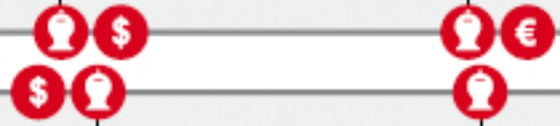

MARÇ 2007
 MARZO MARCH

La indústria de les hipoteques **subprime** es col·lapsa. El valor dels préstecs hipotecaris s'estima en **\$1,3 bilions**.
 La industria de las hipotecas **subprime** se colapsa. El valor de los créditos se estima en **\$1,3 billones**.
Subprime industry collapses. The value of US subprime mortgages is estimated at **\$1.3 trillion**.

AGOST 2007
 AGOSTO AUGUST

El BCE injecta més de **€200.000 milions** en liquiditat al mercat bancari.
 El BCE injecta més de **€200.000 milions** de liquiditat en el mercado bancario.
 The ECB pumps more than **€200 bn** into the banking market to try to improve liquidity.

SEPTIEMBRE-SETMANA DEL 15
 SEPTIEMBRE-SEMANA DEL 15
 SEPTEMBER-WEEK OF THE 15

Lehman Brothers, el quart banc d'inversió del món, es declara en **banarrota**. La Fed salva l'asseguradora **AIG** amb crèdits de **\$85.000 milions**.
Lehman Brothers, el cuarto banco de inversión del mundo, se declara en **banarrota**. La Fed salva a la aseguradora **AIG** con créditos de **\$85.000 millones**.
 The US investment bank **Lehman Brothers** files for **bankruptcy**. Fed rescues **AIG** providing an **\$85 billion** emergency loan.

La Casa Blanca pren el control de les companyies hipotecàries **Fannie Mae** i **Freddie Mac**.
 La Casa Blanca toma el control de las compañías hipotecarias **Fannie Mae** y **Freddie Mac**.
 The US Government seizes control of mortgage institutions **Fannie Mae** and **Freddie Mac**.

SEPTIEMBRE-SETMANA DEL 8
 SEPTIEMBRE-SEMANA DEL 8
 SEPTEMBER-WEEK OF THE 8

Cracks al mercat mundial del **crèdit hipotecari**.
Cracks en el mercado mundial de **crédito hipotecario**.
Structural cracks begin to show in the global **mortgage lending market**.

SEPTIEMBRE-SETMANA DEL 22
 SEPTIEMBRE-SEMANA DEL 22
 SEPTEMBER-WEEK OF THE 22

Els dos darrers bancs d'inversió, **Morgan Stanley** i **Goldman-Sachs**, esdevenen bancs comercials. El **govern britànic** nacionalitza el banc hipotecari **Bradford and Bingley**.
 Los dos últimos bancos de inversión, **Morgan Stanley** y **Goldman-Sachs**, se convierten en bancos comerciales. El **gobierno británico** nacionaliza el banco hipotecario **Bradford and Bingley**.
Goldman-Sachs and **Morgan Stanley** become bank holding companies. The **UK government** nationalizes the mortgage bank **Bradford and Bingley**.

SEPTIEMBRE-SETMANA DEL 29
 SEPTIEMBRE-SEMANA DEL 29
 SEPTEMBER-WEEK OF THE 29

El Senat i el Congrés dels EUA aproven un pla de rescat de **\$700.000 milions**. El Grup **Santander** compra a través de la filial **Abbey** la xarxa de sucursals i els dipòsits de **Bradford and Bingley**. França, Bèlgica i Luxemburg injecten **€6.400 milions** al banc francobelga **Dexia**.
 El Senado y el Congreso de EEUU aprueban un plan de rescate de **\$700.000 millones**. El Grupo **Santander** compra a través de su filial **Abbey** la red de sucursales y los depósitos de **Bradford and Bingley**. Francia, Bélgica y Luxemburgo inyectan **€6.400 millones** en el banco franco-belga **Dexia**.
U.S. Senate and Congress agree on a financing package of **\$700 billion**. Spanish bank **Santander** buys **Bradford and Bingley's** savings and branch business. France, Belgium and Luxembourg inject **€6.4 billion** into French-Belgian bank **Dexia**.

OCTUBRE-SETMANA DEL 6
 OCTUBRE-SEMANA DEL 6
 OCTOBER-WEEK OF THE 6

1,7 bilions

És la suma dels **plans de rescat** anunciats pels **governos europeus**.
 Es la suma de los **planes de rescate** anunciados por los **gobiernos europeos**.
1.7 trillion: sum of rescue plans announced by **European governments**.

700.000 milions

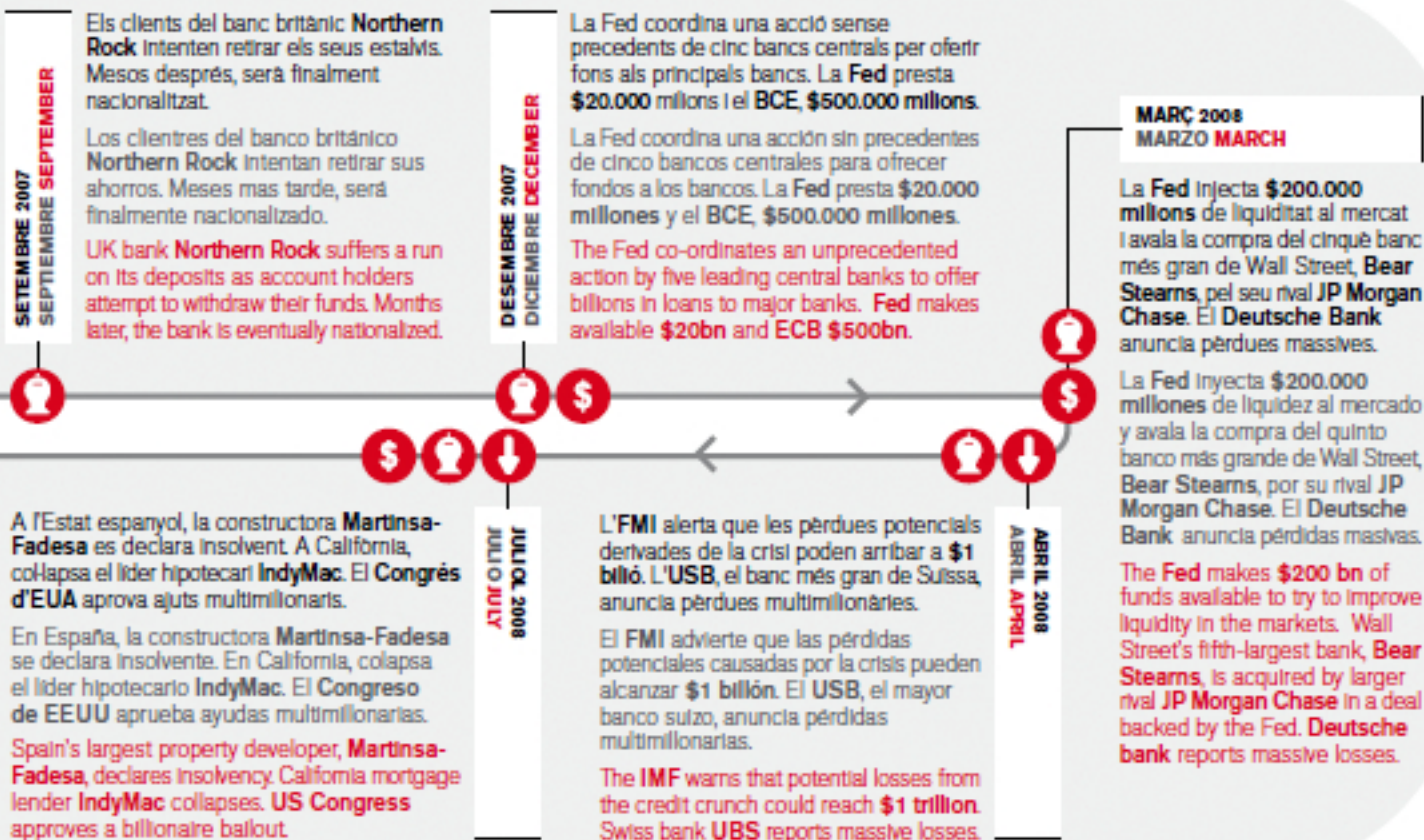
És el valor del **Troubled Asset Relief Program** del govern dels EUA.
 Es el valor del **Troubled Asset Relief Program** del gobierno de EEUU.
Value of the US government's Troubled Asset Relief Program.

2.000 milions

Costaria donar **una tassa de cereals** als nens escolaritzats als països pobres.
 Costaría dar **una taza de cereales** a los niños escolarizados en los países pobres.
Cost of a bowl of cereal for school children in poor countries.

L'Ecofin acorda incrementar la garantia mínima de dipòsits a €50.000. El govern espanyol anuncia que destinarà entre 30.000 i 50.000 milions d'euros al finançament de la banca. El govern britànic anuncia un pla de rescat de €62.000 milions per al sistema bancari. Mesura sense precedents dels principals bancs centrals del món: **retallada coordinada de tipus d'interès**.

El Ecofin acuerda aumentar la garantía mínima de depósitos a €50.000. El gobierno español anuncia que destinará entre 30.000 y 50.000 millones de euros a financiar la banca. El gobierno británico anuncia un plan de rescate de €62.000 millones para el sistema bancario. Medida sin precedentes de los principales bancos centrales del mundo: **recorte coordinado de los tipos de interés**.

European finance ministers agreed to raise the minimum guarantee on bank deposits to €50.000. The Spanish government establishes a €30 to €50 billion emergency fund to purchase assets held by Spanish banks. The British government makes available €62 billion to the banking system. The world's main central banks cut their benchmark rates in a unprecedented coordinated effort.

€ 323 milions

És el que destina la UE a l'assistència alimentària a tot el món.

Es lo que destina la UE a la asistencia alimentaria a todo el mundo.

Amount designated by the EU in food assistance for the entire world.

L'FMI prediu una recessió global per al 2009. Els líders del G20 acorden a Washington un pla d'acció per recuperar el creixement i reformar el sistema financer mundial.

El FMI vaticina una recesión global para el 2009. Los líderes del G20 acuerdan en Washington un plan de acción para recuperar el crecimiento y reformar el sistema financiero mundial.

IMF predicts global recession in 2009. The Leaders of the G20 agree in Washington to a plan of action to restore global growth and achieve needed reforms of the world's financial system.

OCTUBRE-SETMANA DEL 13
OCTUBRE-SEMANA DEL 13
OCTOBER-WEEK OF THE 13

Els líders dels 15 països de la Zona Euro acorden a París plans de rescat bancaris que sumen en total €1,7 bilions.

Los líderes de los 15 países de la Zona Euro acuerdan en París planes de rescate bancarios que suman en total €1,7 billones.

The Leaders of 15 member states of the Euro Zone agree in Paris to financing packages totaling over €1.7 trillion.

OCTUBRE-SETMANA DEL 27
OCTUBRE-SEMANA DEL 27
OCTOBER-WEEK OF THE 27

L'FMI aprova un nou programa de préstecs d'emergència per als països amb problemes de liquiditat.

El FMI aprueba un nuevo programa de créditos de emergencia para los países con problemas de liquidez.

The FMI announces a programme to channel funds quickly to get countries through temporary liquidity problems.

El món al 2009

El mundo en 2009

The world in 2009

ESTATS UNITS

1,4 -0,5

13.811.200

PAÏSOS ZONA EURO

1,1 -0,6

15,8

PAÏSOS DESENVOLUPATS

15,8

AMÈRICA LLATINA I CARIB

4,4 2,1

45,2 (8%)

45 (8%)

3.444.374

Xifres globals

PIB / GDP

54.347.038 (milions US\$, 2007)

CREIXEMENT DEL PIB / GDP GROWTH

2008: 2,5%

2009: 0,9%

FAM / HAMBRE / HUNGER

2007: 923 milions

2008: 963 milions

POBRESA/POBREZA / POVERTY

1.373,5 milions (25,2%)

En els països en desenvolupament 2005 /

En los países en desarrollo 2005 /

In developing countries 2005 /

PIB / GDP

La suma de tots els béns i serveis finals produïts en un any (milions de US\$)

BANC MUNDIAL, 2007

La suma de todos los bienes y servicios finales producidos en un año (millones de US\$)

BANCO MUNDIAL, 2007

The market value of all final goods and services of a nation in a given year (millions of US\$)

WORLD BANK, 2007

2008

CREIXEMENT DEL PIB (%) / CRECIMIENTO DEL PIB (%) / GDP GROWTH (%)

2009

PERSPECTIVES ECONÒMIQUES MUNDIALS 2009, BANC MUNDIAL

PERSPECTIVAS ECONÓMICAS MUNDIALES 2009, BANCO MUNDIAL

GLOBAL ECONOMIC PROSPECTS 2009, WORLD BANK

EUROPA I ÀSIA CENTRAL

5,3 2,7

 17,3 (3,7%)

 3.155.221

XINA (ÀSIA ORIENTAL)

9,4 7,5

 122,7 (9%)

 207,7 (15,9%)

 3.280.053

JAPÓ

0,5 -0,1

 4.376.705

ÀSIA MERIDIONAL

6,3 5,4

 595,6 (40,3%)

 1.438.594

PRÒXIM ORIENT I NORD D'ÀFRICA

5,8 3,9

 33 (8%)

 11 (3,6%)

 828.691

ÀSIA ORIENTAL I PACÍFIC

8,5 6,7

 316,2 (16,8%)

 4.438.135

ÀFRICA SUBSAHARIANA

5,4 4,6

 212,1 (30%)

 388,4 (50,9%)

 842.914

ÍNDIA (ÀSIA MERIDIONAL)

 230,5 (21%)

 455,8 (41,6%)

 1.170.968

RESTA ÀSIA I PACÍFIC

 188,7

FAM / HAMBRE / HUNGER

Nombre de persones (en milions) i % sobre població (2003-2006). L'ESTAT DE LA INSEGURETAT ALIMENTÀRIA AL MÓN, FAO

Número de personas (en millones) y % sobre población (2003-2006). EL ESTADO DE LA INSEGURETAD ALIMENTARIA EN EL MUNDO, FAO

Number of people (in millions) and % of the population (2003-2006). THE STATE OF FOOD INSECURITY IN THE WORLD, FAO

POBRESA / POBREZA / POVERTY

Nombre de persones (en milions) que viu amb menys d'1,25\$ al dia i % sobre població, BANC MUNDIAL

Número de personas (en millones) que viven con menos de 1,25\$ al día y % sobre población. BANCO MUNDIAL

Number of people (in millions) living on less than \$1,25/day and % of the population. WORLD BANK

Quo vadis pecunia?

Josep Lladós

Josep Lladós és vicerector de Política Universitària i Professorat de la UOC i professor dels Estudis d'Economia i Empresa. Doctor en Ciències Econòmiques i Empresariales i postgraduat en Economia i Gestió d'Hisendes Territorials, té una àmplia experiència en la docència i l'anàlisi de l'activitat econòmica. És investigador de l'Internet Interdisciplinary Institut (IN3), autor de diverses publicacions i ha participat en nombrosos congressos científics. També ha estat membre del grup d'experts de la Taula de Competitivitat de la Generalitat de Catalunya.

Josep Lladós es vicerrector de Política Universitaria y Profesorado de la UOC y profesor de los Estudios de Economía y Empresa. Doctor en Ciencias Económicas y Empresariales y posgraduado en Economía y Gestión de Haciendas Territoriales, tiene una amplia experiencia en la docencia y el análisis de la actividad económica. Es investigador del Internet Interdisciplinary Institut (IN3), autor de varias publicaciones y ha participado en numerosos congresos científicos. También ha sido miembro del grupo de expertos de la Mesa de Competitividad de la Generalitat de Catalunya.

Josep Lladós is Vice-President for Faculty and Academic Organisation, and professor of Economics and Business Studies. A PhD in Economic and Business Sciences and postgraduate in Regional Taxes and Economics, he has broad experience in teaching and in the analysis of economic activity. He is a researcher at the Internet Interdisciplinary Institute (IN3), author of various publications and has participated in numerous academic congresses. He is a former member of the expert group on Competitiveness of the Generalitat de Catalunya.

Al poeta Antonio Machado se li atribueix l'expressió *sólo un necio confunde valor y precio*. La història de la humanitat ens mostra nombrosos episodis d'aquesta neciesa. Sovint es confonen els preus d'intercanvi als mercats amb la satisfacció o rendiment que ens proporciona l'ús del que adquirim. Allò que els sers humans hem considerat el més valuós ha variat segons les circumstàncies del lloc o de l'època: el foc, la sal, l'aigua, els metalls preciosos, els combustibles sòlids o, evidentment, la vida mateixa.

El valor més preuat en economia és la confiança. A l'economia de la revolució digital i

els mercats globals, moltes variables econòmiques es determinen per les expectatives de les persones. Els tipus d'interès als mercats de deute, les paritats de les monedes al mercat de divises, les decisions d'inversió empresarial, el consum familiar o el valor de les accions als mercats de valors depenen molt de la confiança dels agents econòmics. Són els *esperits animals*, en paraules de John Maynard Keynes, que compliquen i fan més difícil la capacitat de predicció dels economistes.

Avui ens trobem al bell mig d'una crisi profunda, que té les arrels en un excés de confiança i que, a hores d'ara, té en la manca

Al poeta Antonio Machado se le atribuye la expresión *sólo un necio confunde valor y precio*. Son muchos los ejemplos de semejante necedad que encontramos en la historia de la humanidad. A menudo se confunden los precios de intercambio en los mercados con la satisfacción o el rendimiento que nos proporciona el uso de lo que adquirimos. Las circunstancias de lugar o época han hecho variar aquello que los seres humanos hemos considerado lo más valioso: el fuego, la sal, el agua, los metales preciosos, los combustibles sólidos o, evidentemente, la vida misma.

The expression *sólo un necio confunde valor y precio* (only an idiot confuses price and value) is attributed to the poet Antonio Machado. The history of mankind is replete with examples of this kind of stupidity. Often the market price is taken as a measure of the satisfaction or return available in the acquisition. What mankind deems to be of great value has varied according to circumstances of time and place: fire, salt, water, precious metals, combustible materials or, obviously, life itself.

The most valued economic commodity is confidence. In the age of the digital revo-

lution and global markets, many economic variables are determined by people's expectations. Interest rates in the loan markets, the equivalence rates in currency markets, decisions about corporate investments, family consumption or the value of shares in the stock market, all depend on the confidence of the economic agents. These are the *animal spirits*, in the words of John Maynard Keynes, which influence and complicate the capacity of economists to make predictions.

Today we find ourselves in the middle of a profound crisis, whose roots can be traced to a surplus of confidence, and whose most ur-

de confiança el problema més urgent que resoldre. L'economia de mercat és cíclica per naturalesa. Creixem fins al punt en què, ni ajustant els preus, som incapaçs de consumir tot allò que oferim al mercat. En aquests casos, les lleis del mercat castiguen els excessos fins que la necessitat desperta l'enginy i, per mitjà de la innovació, es reactiven els motors del creixement.

Naturalment, els processos mateixos d'expansió s'alimenten d'innovacions que ens permeten anar més enllà en la frontera tecnològica, ser més productius i millorar l'oferta de serveis i productes. Però la

darrera etapa de la fase recent d'expansió es va caracteritzar per un creixement molt poc preocupat per la productivitat però molt generós en la contractació (que no pas en les condicions) de treball. Construcció residencial, restauració i hostaleria poden ser magnífics complements d'un model econòmic sustentat en el coneixement però difícilment podran passar la prova del nou si s'obliga aquestes activitats a ser les responsables d'un creixement sostenible i que ambicioni un major benestar dels seus ciutadans.

Caigudes escandaloses en el valor dels fons d'inversions o pensions, injeccions

>>

El valor máspreciado en economía es la confianza. En la economía de la revolución digital y los mercados globales, las expectativas de las personas determinan muchas variables económicas. Los tipos de interés en los mercados de deuda, las paridades de las monedas en el mercado de divisas, las decisiones de inversión empresarial, el consumo familiar o el valor de las acciones en los mercados de valores dependen en gran medida de la confianza de los agentes económicos. Son los *espíritus animales*, en palabras de John Maynard Keynes, que complican y dificultan más si cabe la capacidad de predicción de los economistas.

Nos hallamos en medio de una crisis profunda, cuyas raíces cabe buscar en un exceso de confianza y que, hoy, tiene en la falta de confianza el problema de resolución más urgente. La economía de mercado es cíclica por naturaleza. Crecemos hasta el punto en que somos incapaces de consumir, ni siquiera ajustando los precios, todo cuanto ofrecemos en el mercado. En estos casos, las leyes del mercado castigan los excesos hasta que la necesidad aguza el ingenio y, por medio de la innovación, los motores del crecimiento se reactivan.

Naturalmente, los procesos mismos de expansión se alimentan de innovaciones

que nos permiten ir allende la frontera tecnológica, ser más productivos y mejorar la oferta de servicios y productos. Pero la última etapa de la reciente fase de expansión se caracterizó por un crecimiento muy poco atento a la productividad y muy generoso, en cambio, en términos de contratación (que no de condiciones) de mano de obra. Construcción residencial, restauración y hostelería pueden ser complementos magníficos de un modelo económico sustentado en el conocimiento, pero difícilmente podrán pasar la prueba del nueve si los obligamos a ser los res-

>>

gent challenge is to address the current lack of confidence. The market economy is cyclic by nature. We grow to the point where, even with price adjustments, we are unable to consume everything that is available on the market. In such cases, market laws punish excess until necessity arouses creativity until, by using innovation, it manages to reactivate the engines of growth.

Naturally, the processes of expansion themselves are fed by innovation which in turn allows us to go beyond the technological barriers, to be more productive and to improve services and products. But the last

stage in the recent phase of expansion was characterised by growth that showed itself very little concerned with productivity while being very generous in contracting workers (regardless of labour conditions). The construction of residential housing, hotels or catering might be magnificent complements to an economic model founded in knowledge, but would encounter difficulties if these activities demanded a responsible approach to sustainable development as well as an improvement in the well-being of the citizens.

Scandalous drops in the value of investment funds or pensions, millions injected

>>

<<

milionàries de diner als mercats de capital, retirades d'estalvis d'entitats financeres solvents, inversions públiques en entitats bancàries privades que eren insígnia del capitalisme... tot plegat, manifestacions d'una considerable crisi de liquiditat, de manca de confiança i d'absència de perícia dels gestors econòmics i financers.

Si l'afany humà de conèixer i saber és essencial per comprendre el nostre predomini en el planeta, seria un error menystenir les conseqüències de l'afany de poder i de riquesa. Quan el model econòmic dominant no aixopluga, per mitjà d'uns incentius

<<

ponsables de un crecimiento sostenible y que ambicione un mayor bienestar de sus ciudadanos.

Caídas escandalosas en el valor de los fondos de inversión o pensiones, inyecciones millonarias de dinero en los mercados de capital, retiradas de ahorros de entidades financieras solventes, inversiones públicas en entidades bancarias privadas que eran el buque insignia del capitalismo... manifestaciones, en definitiva, de una considerable crisis de liquidez, de falta de confianza y de ausencia de pericia por parte de los gestores económicos y financieros.

<<

into the capital markets, the withdrawal of savings from solvent financial bodies, public investments in private banking – establishments that were the symbol of capitalism... All of these are signs of a considerable crisis in liquidity, a shortage of confidence and a lack of skill on the part of financial and economic administrators.

If the human desire for knowledge is essential to understanding our predominance on the planet, it would be an error to underestimate the consequences of our desire for power and wealth. When the dominant economic model does not, by means

adequats, les activitats científiques i de recerca de la voracitat del benefici immediat, la creativitat humana sempre troba refugi en els mercats on flueix més diner. Les rendes del creixement econòmic han estimulat la innovació als mercats financers, impulsats per la revolució tecnològica de les comunicacions i amb una fam insaciable de lucre, sustentada en el finançament del boom immobiliari i en la captació de fons per a unes empreses constructores i immobiliàries que, al seu torn, han esdevingut inversors principals d'altres activitats econòmiques. Tot plegat, un nou procés de selecció

Si el afán humano de conocer y saber es esencial para comprender nuestro predominio en el planeta, sería un error menospreciar las consecuencias del afán de poder y de riqueza. Cuando el modelo económico dominante no protege, por medio de unos incentivos adecuados, a las actividades científicas y de investigación de la voracidad del beneficio inmediato, la creatividad humana siempre encuentra refugio en los mercados donde fluye más dinero. Las rentas del crecimiento económico han estimulado la innovación en los mercados financieros, impulsados por la revolución tecnológica de las

of adequate incentives, provide protection for scientific and research activities from the voraciousness of more immediate benefits, human creativity will find refuge in the markets where the money flows more freely. The income from economic growth has stimulated innovation in the financial markets, driven by revolutionary communication technology and an insatiable hunger for profit, and sustained in the financing of the property boom and in winning funds for certain construction firms and estate agents who, in turn, have become principal investors in other economic sectors. All in all, it adds up

El valor més preuat en economia és la confiança

adversa característic de les èpoques de ceguesa col·lectiva.

Aquests episodis evidentment són temporals però la seva correcció acostuma a deixar munions de gent atrapades i des-

comunicaciones y con un apetito insaciable para el lucro y que se apoyaba en la financiación del *boom* inmobiliario y en la captación de fondos para unas empresas constructoras e inmobiliarias que, a su vez, se han convertido en los principales inversores de otras actividades económicas. En resumen, un nuevo proceso de selección adversa característico de las épocas de ceguera colectiva.

Evidentemente, son episodios temporales, pero su corrección acostumbra a dejar a grandes grupos de personas atrapadas y desorientadas en su empeño por dar con unos ahorros que han desaparecido. Coincidiremos en que

to a new process of adverse selection characteristic of an age of collective blindness.

These episodes are clearly temporary, but while they are being corrected thousands of people will remain trapped and confused, searching for their missing savings. We might agree that investing in any overvalued product is a risky business, which could easily end badly. The commitment of considerable resources by the financial system to the property market sustained the bubble which in turn allowed the creation of sophisticated financial mechanisms which even now, appear to surpass the comprehension of many financial agents.

El valor máspreciado en economía es la confianza

orientades a la recerca dels seus estalvis desapareguts. Es pot coincidir en el fet que invertir en quelcom sobrevalorat és un negoci de risc, que pot acabar sent nefast. Que el sistema financer impliqués una part considerable dels recursos en el mercat immobiliari ha sostingut la bombolla i ha acabat donant lloc a sofisticacions financeres que, a hores d'ara, semblen haver sobrepassat la capacitat de comprensió de molts gestors financers.

En quin punt estem? La millor de les notícies és el reviu de la política econòmica. Transmutada en formes diferents a les

invertir en algo sobrevalorado es un negocio de riesgo que puede acabar siendo nefasto. Que el sistema financiero confiara una parte considerable de sus recursos al mercado inmobiliario sirvió para sostener la burbuja y ha acabado dando pie a unas sofisticaciones financieras que, hoy, parecen haber sobrepasado la capacidad de comprensión de muchos gestores financieros.

¿En qué punto nos encontramos? No hay mejor noticia que la resurrección de la política económica, transmutada en formas diferentes a las de crisis anteriores pero con un latido vital claro. La presencia en la unión

So where does that leave us? The best news is the revival of economic policies. Despite being transformed in a variety of ways in previous crises it still shows the essential vital signs. The existence of the European monetary union means that any public decisions concerning monetary politics and rates of exchange are excluded; this opens the way to the improvised rescue trade fair that is going on at the moment. In this context, for the central banks to reduce the official value of the currency and inject more resources into the economy is one thing, but to expect such measures

d'anteriors crisis però amb un batec vital nítid. La presència a la unió monetària lliga de mans les decisions públiques en política monetària i de tipus de canvi, donant pas a la fira improvisada del rescat que estem vivim. En aquest context, els bancs centrals poden reduir el preu oficial del diner i tractar d'injectar més recursos a l'economia, però que aquestes mesures acabin estimulants una major inversió i una millora de la productivitat són figures d'un altre paner. Al seu torn, els gestors de la política econòmica poden afrontar la crisi de liquiditat i de confiança amb un reguitzell de mesures

monetaria maniata las decisiones públicas en materia de política monetaria y de tipo de cambio, dando paso a la improvisada feria del rescate en la que estamos inmersos. En este contexto, los bancos centrales pueden reducir el precio oficial del dinero y tratar de inyectar más recursos a la economía; sin embargo, que estas medidas acaben estimulando una mayor inversión y una mejora de la productividad es harina de otro costal. A su vez, los gestores de la política económica pueden afrontar las crisis de liquidez y de confianza con un abanico de medidas indirectas, como garantías, avales, participaciones en el capital,

The most valued economic commodity is confidence

to stimulate more investment and an improvement in productivity is quite another matter. The administrators of economic policies might address the crisis of confidence and liquidity with a range of indirect measures such as guarantees, references, capital participations, bond subscriptions and even direct aid with no incentive other

indirectes com garanties, avals, participacions en el capital, subscripcions de bons o fins i tot ajuts directes, sense més benefici que evitar un mal major i amb la sensació d'un qüestionable risc moral. I quan la desconfiança perdura i afecta les decisions de consum i d'inversió, les seves conseqüències es traslladen cruelment al mercat laboral.

Difícilment podríem trobar un escenari que convidés més a reduir impostos i a sostenir la demanda efectiva i l'ocupació per mitjà de la política fiscal. Però sense credibilitat en els gestors públics ni confiança en les seves mesures, difícilment

>>

suscripciones de bonos o incluso ayudas directas, sin otro beneficio que el de evitar un mal mayor y con la sensación de un riesgo moral cuestionable. Y cuando la desconfianza perdura y afecta a las decisiones de consumo e inversión, sus consecuencias se trasladan cruelmente al mercado laboral.

Difícilmente podríamos encontrar un escenario que invitara más a la reducción de impuestos y al apoyo de la demanda efectiva y de la ocupación por medio de la política fiscal. Pero sin credibilidad en los gestores públicos ni confianza en sus medidas, difícilmente sus efectos serán tan beneficiosos

>>

than avoiding a worse evil, and the sense of a questionable moral risk. And if the lack of confidence persists and starts to affect consumer and investment decisions the consequences will be heartlessly transferred to the labour market.

It would be difficult to find a situation more conjusive to the reduction of taxes and to sustaining effective demand and occupation by means of fiscal policy. But the lack of credibility of public agents and confidence in their measures make it difficult for these measures to be as beneficial as might be expected. Crises of confidence

>>

<<

els efectes seran tan beneficiosos com es podria preveure. Les crisis de confiança sovint requereixen noves idees i persones però, sobretot, accions creïbles. En l'època de la revolució digital i la competència global, es tracta de més educació, innovació i connectivitat. En altres paraules, de més coneixement.

Una bona mostra d'això ens l'ofereix el que ha estat succeint en el període d'expectació continguda que ha precedit el canvi en la presidència dels Estats Units. Es tracta d'anticipar el previsible "efecte Obama", a la recerca d'un plus de confiança per mitjà de nomenaments

<<

como cabría prever. Las crisis de confianza suelen exigir nuevas ideas y personas pero, sobre todo, acciones creíbles. En la época de la revolución digital y de la competencia global, se trata de más educación, innovación y conectividad. En otras palabras, de más conocimiento.

Buena muestra de ello la tenemos en lo que ha estado sucediendo en el período de expectación contenida que ha precedido al cambio en la presidencia de Estados Unidos. Se trata de anticipar el previsible *efecto Obama*, en busca de un plus de confianza mediante nombramientos de responsables

<<

might demand new ideas and people but, above all, they demand a credible response. In the age of digital revolution and global competition this means more education, innovation and connectivity. In other words, more knowledge.

A good example of this is offered by what has happened in the period of restrained expectation prior to the change of presidency in the United States. There is anticipation of a predicted *Obama Effect* in the demand for an increase in confidence by means of the nomination of experienced economists, the

de responsables econòmics experimentats, l'avançament d'un programa ambiciós d'infraestructures i anuncis de rebaixes fiscals o de promoció d'energies alternatives. Fins i tot, es transmet la idea d'un nou *New Deal* i una nova "refundació d'Amèrica".

No sempre els economistes sabem reconèixer i aprenem dels errors del passat, però sí que paga la pena fer memòria històrica per constatar que sovint, si bé no sempre, la humanitat ha sortit reforçada de les crisis econòmiques greus perquè és a les calderes d'aquests inferns on es cuinen les grans oportunitats. ■

económicos con experiencia, el anuncio de un ambicioso programa de infraestructuras y anuncios de rebajas fiscales o de promoción de energías alternativas. Hay quien aventura, incluso, la idea de un nuevo *New Deal* y de una nueva "refundación de América".

No siempre los economistas sabemos reconocer y aprendemos de los errores del pasado, pero sí que merece la pena mirar atrás para constatar que, a menudo aunque no siempre, la humanidad ha salido reforzada de las crisis económicas graves porque es precisamente en las calderas de estos infiernos donde se cuecen las grandes oportunidades. ■

advancement of an ambitious infrastructure programme and the announcement of fiscal rebates and the promotion of alternative energy sources. It transmits even the idea of a renovated New Deal, and a new "re-founding of America".

We, the economists, are not always willing to recognise and learn from the mistakes of the past, but it certainly pays off to turn to history for confirmation that often, if not always, humanity has emerged strengthened from serious economic crises, because it is in the boilers of these hells that great opportunities are cooked up. ■

DICIONARI D'EMERGÈNCIA PER ENTENDRE UNA CRISI

ANTONI MESEGUER ARTOLA

Director dels Estudis d'Economia i Empresa de la UOC

Diccionario de emergencia para entender una crisis | Emergency dictionary to understand a crisis

“Subprime shockwaves spread across the Atlantic”

Financial Times, 27 de juny de 2007

(Hipoteques) Subprime

Són una tipologia de crèdit hipotecari d'alt risc concedit als Estats Units i dirigit a clients amb baixa solvència, mínim patrimoni i treballs irregulars. A aquest client se'l coneix com *ninja*, de l'anglès, *no income* (sense ingressos fixos), *no job* (sense treball fix) i *no assets* (sense propietats). Es tracta d'un crèdit que es concedia per al 100% del preu de l'habitatge i que en períodes amb augments progressius dels tipus d'interès, originava un elevat índex de morositat i d'impagaments. Els grans bancs nord-americans, i especialment la banca d'inversió, hi van comprometre molts dels actius. Amb l'estancament econòmic nord-americà i la pujada dels tipus d'interès, combinat amb una baixada dels preus dels habitatges, s'ha arribat a una situació crítica pel que fa a la viabilitat de les entitats financeres i s'ha generat una espiral de desconfiança en els mercats.

(Hipotecas) subprime: Son una tipología de crédito hipotecario de alto riesgo concedido en EEUU y para clientes con baja solvencia, mínimo patrimonio y trabajos irregulares. A este cliente se lo conoce como *ninja*, del inglés *no income* (sin ingresos fijos), *no job* (sin trabajo fijo) y *no assets* (sin propiedades). Se trata de un crédito que se concedía para el 100% del precio de la vivienda y que en períodos con aumentos progresivos de los tipos de interés originaba un elevado índice de morosidad y de impagos. Los grandes bancos norteamericanos, y especialmente la banca de inversión, comprometieron en ellas gran parte de sus activos. Con el estancamiento económico y la subida de los tipos de interés, y con la bajada de los precios de las viviendas, se ha llegado a una situación crítica en la viabilidad de las entidades financieras y se ha generado una espiral de desconfianza en los mercados.

Subprime (Mortgages): This is a type of high-risk mortgage in the United States usually lent to customers with low solvency, a minimum of assets and unsteady jobs. These people are known as *ninja*, from “no income, no job, no assets”. It is a type of loan granted for 100% of the price of the home, which at a time of constant interest rate hikes led to a high level of defaults and foreclosures. The large American banks, especially the investment banks, tied up many of their assets in subprime mortgages. The economic stagnation in America and the rise in interest rates combined with a drop in housing prices led to a critical situation in terms of banks' viability, and triggered a spiral of mistrust in the markets.

“Las titulaciones baten récord por la búsqueda de liquidez”

Cinco Días, 28 de gener de 2008

Titulització

És el procés de fragmentar hipoteques, per agrupar-les amb altres actius que posteriorment es vendran com obligacions en el mercat. Als paquets resultants que contenen hipoteques d'alt risc (*subprime*) se'ls anomena *paquets tòxics*. La banca d'inversió nord-americana, en un moment d'elevada confiança en el mercat interbancari, va col·locar aquests paquets a altres bancs de tot el món, així com a nombrosos fons d'inversió i societats de capital risc. L'impagament de les hipoteques *subprime* va acabar generant importants pèrdues a totes aquelles entitats financeres amb paquets tòxics. Com que no se sap amb certesa quins paquets són tòxics i quins no, els bancs no es deixen diners entre ells (mercat interbancari), cosa que redueix considerablement el diner disponible per concedir préstecs i provoca una desacceleració de l'economia, que acaba portant fins a una crisi econòmica generalitzada.

Titulización: Es el proceso de fragmentar hipotecas, para agruparlas con otros activos que posteriormente se venderán como obligaciones en el mercado. A los paquetes resultantes que contienen hipotecas de alto riesgo (*subprime*) se los denomina *paquetes tóxicos*. La banca de inversión de EEUU, en un momento de elevada confianza en el mercado interbancario, los colocó en otros bancos de todo el mundo y en numerosos fondos de inversión y sociedades de capital riesgo. El impago de las *subprime* acabó generando importantes pérdidas en todas las entidades financieras con paquetes tóxicos. Al no saberse con certeza cuáles son tóxicos y cuáles no, los bancos no se prestan dinero entre sí (mercado interbancario), lo que reduce considerablemente el dinero disponible para conceder préstamos y provoca una desaceleración de la economía, que acaba llevando a una crisis económica generalizada.

Securitisation: This is the process of breaking down mortgages to bundle them with other assets that are later sold as securities on the market. The resulting packages that contain subprime mortgages are called *poisonous packages*. At a time of high confidence in the interbanks market, the American investment banks placed these packages in banks all over the world, as well as in numerous venture capital investment funds. Foreclosures on subprime mortgages ended up generating major losses in all the banks that held the *poisonous packages*. Since no one knows for sure which packages are *poisonous* and which are not, the banks are no longer lending each other money (interbank market), which considerably lowers the amount of money available for loans and triggers a downturn in the economy, which in turn ends up leading to a widespread economic crisis.

“La desconfianza del mercado interbancario marcará la evolución del Euribor en el corto plazo”
Expansión, 9 d’octubre de 2008

Mercat interbancari

Es defineix com aquell mercat en el qual els bancs es presten diners els uns als altres. La falta de liquiditat en aquest mercat, és a dir, de capacitat i rapidesa dels actius financers per convertir-se en diner efectiu, constitueix un important indicador de la pèrdua de confiança entre les entitats financeres. En la situació actual de crisi financera, les principals autoritats econòmiques i monetàries mundials han injectat grans quantitats de diners en aquests mercats amb l’objectiu d’augmentar la liquiditat i la confiança en el sistema financer, i així incidir també en l’interès en el qual es presten els diners els bancs. Aquest interès, l’Euribor (Europe Interbank Offered Rate), constitueix el principal índex de referència de les hipoteques a Europa.

Mercado interbancario: Se define como aquel mercado en el que los bancos se prestan dinero los unos a los otros. La falta de liquidez en este mercado, es decir, de capacidad y rapidez de los activos financieros para convertirse en dinero efectivo, constituye un importante indicador de la pérdida de confianza entre las entidades financieras. En la situación actual de crisis financiera, las principales autoridades económicas y monetarias mundiales han inyectado grandes cantidades de dinero en esos mercados con el objetivo de aumentar la liquidez y la confianza en el sistema financiero, y de ese modo incidir también en el interés al que se prestan el dinero los bancos. Este interés, el Euribor (Europe Interbank Offered Rate), constituye el principal índice de referencia de las hipotecas en Europa.

Interbank market: This is defined as the market in which the banks lend each other money. When the liquidity of this market, that is, how easily and swiftly financial assets can be cashed, is low, that clearly indicates a loss of confidence in banks. In today’s financial crisis, the main economic and monetary authorities in the world have injected huge amounts of cash into these markets with the goal of increasing their liquidity and, consequently, confidence in the financial system, and therefore also affecting the interest rates at which banks lend money. In Europe, this interest rate, the Euribor (Europe Interbank Offered Rate), is the main benchmark index for mortgages in Europe.

“Hedge Fund Selling Puts New Stress on Market”
The Wall Street Journal, 7 de novembre de 2008

Hedge funds (fons de cobertura)

Aquest tipus de fons són un instrument financer d’inversió d’alt risc que busca obtenir rendibilitats positives, sempre, tant si el mercat puja o baixa, invertint en tot tipus de derivats (opcions i futurs). Són fons d’inversió que no estan regulats per les autoritats financeres, en els quals els gestors tenen una gran llibertat per col·locar els recursos. Es dirigeixen principalment a situacions de molt moviment i d’elevada volatilitat, i es mouen en el curt termini. La seva gran capacitat d’influència en els mercats internacionals es deu a l’absència de limitacions que, entre altres coses, els permet invertir molt per sobre del seu patrimoni. Per exemple, s’ha considerat que aquests fons són els principals culpables de la recent i incontrolada pujada del barril de petroli, que ha acabat afectant el creixement econòmic mundial.

Hedge funds (fondos de cobertura): Este tipo de fondos son un instrumento financiero de inversión de alto riesgo que busca obtener rentabilidades positivas siempre, tanto si el mercado sube o baja, invirtiendo en todo tipo de derivados (opciones y futuros). Son fondos de inversión que no están regulados por las autoridades financieras, en los que los gestores tienen una gran libertad para colocar los recursos. Se dirigen principalmente a situaciones de gran movimiento y de elevada volatilidad y se mueven en el corto plazo. Su gran capacidad de influencia en los mercados internacionales se debe a la ausencia de limitaciones, que, entre otras cosas, les permite invertir muy por encima de su patrimonio. Se ha considerado que estos fondos son los principales culpables de la reciente e incontrolada subida del barril de petróleo, que ha acabado afectando al crecimiento económico mundial.

Hedge funds: This type of fund is a financial instrument for high-risk investment that always aims for profitability, regardless of whether the market is rising or falling, by investing in all types of derivatives (options and futures). This kind of investment fund is not regulated by the financial authorities, so their managers have a wide berth for deciding where to invest. They mainly target situations that involve a great deal of movement and high volatility, and they primarily make short-term investments. The huge influence they wield in the international markets is due to this lack of restrictions, which allows them to invest far above their assets. For example, these funds have been regarded as the main force to blame for the recent unbridled rise in the price of a barrel of petroleum, which has ended up affecting economic growth worldwide.

“Investment banks feel hedge funds’ pain”
The Wall Street Journal, 12 de novembre de 2008

Banca d’inversió

A diferència de la banca personal, la banca d’inversió no busca captar diners dels particulars i de les empreses per tal de prestar-los a altres particulars i empreses. Tampoc té una xarxa de sucursals distribuïdes pel territori. La banca d’inversió treballa en el mercat majorista i té, entre altres objectius, dur a terme fusions d’empreses, posar-les a la borsa, etc. Un d’aquests objectius ha estat dissenyar nous productes financers que contenen actius basats en les hipoteques *subprime*. Aquests productes es van comercialitzar a tot el món, la qual cosa va traslladar el problema nord-americà a una escala global.

Banca de inversión: A diferencia de la banca personal, la banca de inversión no busca captar dinero de los particulares y de las empresas para prestarlos a otros particulares y a otras empresas. Tampoco tiene una red de sucursales distribuidas por el territorio. La banca de inversión trabaja en el mercado mayorista y sus objetivos son, entre otros, llevar a cabo fusiones de empresas, ponerlas en la Bolsa, etc. Uno de estos objetivos ha sido diseñar nuevos productos financieros que contenían activos basados en las hipotecas *subprime*. Estos productos se comercializaron en todo el mundo, lo que trasladó el problema norteamericano a una escala global.

Investment bank: Unlike personal banks, investment banks do not try to get the money of private individuals and companies in order to lend it to other private individuals and companies. Nor do they have a network of branches scattered around a country or region. Investment banks work primarily in the wholesale market, and one of their main goals is to orchestrate corporate mergers, stock offerings and the like. Another goal has been to design new financial products that contain assets based on subprime mortgages. These products were commercialised all over the world, which ratcheted America’s problem up to a global scale.

“The euro area is officially in recession,
so unemployment is likely to climb”
The Economist, 20 de novembre de 2008

Crisi (econòmica)

Genèricament, s’anomena crisi aquella fase de la dinàmica del cicle econòmic en la qual es passa d’una etapa de recuperació i creixement a una altra caracteritzada per la recessió i la depressió. Entenem per *recessió d’una economia* aquella situació en la qual el creixement del seu producte interior brut (PIB) és negatiu al llarg de dos trimestres consecutius. Parlarem de *depressió econòmica* quan el període de creixement negatiu és més llarg. Usarem el terme *desacceleració* quan ens trobem amb un descens progressiu de la taxa de creixement.

Crisis (económica): Genéricamente, se llama crisis a aquella fase de la dinámica del ciclo económico en la que se pasa de una etapa de recuperación y crecimiento a otra caracterizada por la recesión y la depresión. Entendemos por *recesión* de una economía aquella situación en la que el crecimiento de su producto interior bruto (PIB) es negativo durante dos trimestres consecutivos. Hablaremos de *depresión económica* cuando el período de crecimiento negativo sea más largo. Usaremos el término *desaceleración* cuando nos encontremos con un descenso progresivo de la tasa de crecimiento.

(Economic) crisis: Generically speaking, by crisis we mean the phase in the economic cycle when recovery and growth shift to another phase characterised by recession and depression. By *recession* we mean an economy in which the growth of the Gross Domestic Product (GDP) is negative over three consecutive quarters, while *depression* is used when the period of negative growth is longer. We use the term *downturn* for a gradual slump in the growth rate.

Jordi Vilaseca

Delegat de la rectora
per al Projecte Universitat Empresa

La globalització requereix un canvi de regles

La crisi financera actual és una nova manifestació de la crisi originada amb la ruptura dels acords de Bretton Woods, que ha donat lloc a un permanent desordre internacional. La dinàmica globalitzadora dels mercats financers ha superat totes les expectatives. La solució ha de ser estructural, i es diu *regulació*. La política de “salvació” dels EUA és una hipoteca per a la nova administració si no s’acompanya d’un canvi de les regles de joc. Calen regles que garanteixin un sistema financer al servei de l’economia productiva mundial, i un nou ordre garantit per un govern econòmic mundial amb

La crisis financiera actual es una nueva manifestación de la crisis originada con la ruptura de los acuerdos de Bretton Woods, que ha dado lugar a un permanente desorden internacional. La dinámica globalizadora de los mercados financieros ha superado todas las expectativas. La solución debe ser estructural, y se llama *regulación*. Se necesitan reglas que garanticen un sistema financiero al servicio de la economía productiva mundial y un nuevo orden asegurado por un gobierno económico mundial con capacidad de decisión sobre los países. Tenemos que aceptar que la glo-

The worldwide financial crisis is just the latest expression of the crisis that originated with the breakdown of the Bretton Woods agreements, which gave rise to a permanent international chaos. The globalising dynamic of the financial markets has exceeded all expectations. The solution has to be a structural one, and it’s called *regulation*. We need new rules that guarantee a financial system that serves the productive world economy. We also need a new international economic order based on creating truly international institutions empowered to take decisions. We have to accept the fact

capacitat de decisió per sobre dels països. Hem d’acceptar també que la globalització implica que la propietat de les empreses ja no necessàriament recau en els antics propietaris “nacionals”. Qui té més capacitat financera avui a tot el món? Probablement, les economies emergents, que poden injectar liquiditat a aquells bancs que ja no poden respondre de la seva activitat. Que la propietat dels bancs estigui en mans estrangeres és costós d’acceptar, sobretot per als països més desenvolupats. Però això és la globalització, i requereix un canvi de regles, de mentalitat i de funcionament. ■

balización implica que la propiedad de las empresas ya no recae necesariamente en los antiguos propietarios “nacionales”. ¿Quién tiene más capacidad financiera hoy en día? Probablemente, las economías emergentes, que pueden inyectar liquidez a aquellos bancos que ya no pueden responder de su actividad. Que la propiedad de los bancos esté en manos extranjeras es difícil de aceptar, sobre todo por parte de los países más desarrollados. Pero esto es la globalización y requiere un cambio de reglas, de mentalidad y de funcionamiento. ■

that globalisation means that companies are no longer necessarily owned by their former “domestic” proprietors. Who has the most financial leverage today? Probably the emerging economies, which can inject cash into the banks that can no longer respond from their own activities. It’s hard to accept that banks are in foreign hands, especially for the most highly developed countries. But that’s globalisation, and it requires a change of rules, mindsets and ways of working. ■

Joan Torrent

Professor dels Estudis d’Economia i
Empresa

Les solucions són tècniques, no polítiques

La crisi està mal gestionada. Primer, perquè la resposta es dona des de la política nacional, coordinada, però des de la resposta política i dels estats nació. Els polítics necessiten legitimar-se davant dels votants i què millor que una revitalització de la política nacional. Però no es pot solucionar un problema des de l’àmbit on no s’ha generat. Les solucions són tècniques, no polítiques. La reformulació del capitalisme és una ximpleria. No es pot reformular un sistema que en poc més de dos segles ha portat la humanitat a un benestar sense precedents. No és veritat que necessitem

La crisis está mal gestionada. Primero, porque la respuesta se da desde la política nacional, pero coordinada desde la respuesta política y de los estados-nación. Los políticos necesitan legitimarse ante sus votantes y qué mejor que una revitalización de la política nacional. Pero no se puede solucionar un problema desde el ámbito donde no se ha generado. Las soluciones son técnicas, no políticas. La reformulación del capitalismo es una tontería. No se puede reformular un sistema que en poco más de dos siglos ha llevado a la humanidad a un bienestar sin precedentes. No es

The crisis is being poorly handled. First, because the response is coming from national policy; it is coordinated, but the response is political and is coming from nation-states. Politicians must legitimise themselves to their voters, and how better than a revitalisation of national policy? But the problem cannot be solved from the sector where it was not generated. The solutions are technical, not political. The reformulation of capitalism is nonsense. We cannot reformulate a system that in a little over two centuries has led humanity to achieve unprecedented

Elisabet Ruiz

Professora dels Estudis d'Economia i Empresa. Directora acadèmica del màster en Instruments i Mercats Financers

Cal un model de creixement sostenible

menys mercat, necessitem uns mercats que funcionin bé, amb transparència informativa i lliure competència. Llegeixo amb estupor que les solucions a la crisi passen per una tornada al keynesianisme, a una major intervenció de l'estat en molts àmbits de l'economia, però ja sabem que el keynesianisme d'abast estatal no funciona. L'estat és un mal assignador de recursos i genera molts problemes d'eficiència. ■

verdad que necesitamos menos mercado; necesitamos unos mercados que funcionen bien, con transparencia informativa y libre competencia. Leo con estupor que las soluciones a la crisis pasan por una vuelta al keynesianismo, a una mayor intervención del estado en muchos ámbitos de la economía, pero ya sabemos que el keynesianismo de alcance estatal no funciona. El estado es un mal asignador de recursos y genera muchos problemas de eficiencia. ■

prosperity. It is not true that we need less markets; what we need is markets that work properly, with accountability and free competition. I am astounded when I read that the solutions to the crisis involve a return to Keynesianism, to more state intervention in many areas of the economy. But we already know that state-level Keynesianism doesn't work. The state is not skilled at allocating resources and generates many problems of efficiency. ■

Un cop minvi la volatilitat en els mercats financers, queda per recuperar l'altra cara de la moneda. És a dir, queda la feina de recuperar l'economia de cada país. En el cas d'Espanya, és important trobar un model econòmic que sostingui l'economia. Fins ara, el creixement del PIB estava basat en la construcció, però una economia així no es pot considerar sostenible. El resultat és que ens trobem davant d'una recessió econòmica important: l'atur puja cada dia, la inflació és elevada, no existeix estalvi i moltes famílies s'han endeutat a nivells superiors a les seves possibilitats reals a

Cuando disminuya la volatilidad en los mercados financieros, quedará por recuperar la otra cara de la moneda: la economía de cada país. En el caso de España, es importante encontrar un modelo económico que sostenga la economía. Hasta ahora, el crecimiento del PIB estaba basado en la construcción, pero una economía así no se puede considerar sostenible. El resultado es que nos encontramos ante una recesión económica importante: el paro aumenta cada día, la inflación es elevada, el ahorro no existe y muchas familias se han endeudado más allá de sus posibilidades reales a

Once the volatility of the financial markets has died down, we have to work on the other side of the coin. That is, efforts will still be needed to ensure that each country's economy recovers. In the case of Spain, it is imperative that we find an economic model that sustains the economy. Until now, growth in the GDP has been based on construction, but an economy like that cannot be regarded as sustainable. The upshot is that we are in the midst of a major economic recession: unemployment is rising daily, inflation is high, there are no savings and many families have taken on

mitjà i llarg termini. La societat moderna és una societat de consum, és a dir, una societat molt poc estalviadora, influenciada per un tipus d'interès molt baix, que acaba sent el preu del diner. Abans la societat buscava un equilibri entre consum i estalvi. És important fer un l'esforç, tant a escala individual com estatal, per tal de buscar mesures d'estalvi. Fins a on podem renunciar? Individualment, segur que a moltes coses. Recuperar-se d'una recessió i buscar un model de creixement sostenible no és una feina senzilla. ■

medio y largo plazo. La sociedad moderna es una sociedad de consumo, muy poco ahorradora, influida por un tipo de interés muy bajo, que acaba siendo el precio del dinero. Antes, se buscaba un equilibrio entre consumo y ahorro. Hay que hacer un esfuerzo, tanto a escala individual como estatal, para buscar medidas de ahorro. ¿Hasta dónde podemos renunciar? Individualmente, seguro que a muchas cosas. Recuperarse de una recesión y buscar un modelo de crecimiento sostenible no es una tarea sencilla. ■

more debt than they can realistically pay off in the middle and long term. Modern society is a consumer society, that is, a society that saves very little under the influence of extremely low interest rates, which ends up being the price of money. In the past, society tried to seek a balance between consumption and savings. It is important to make an effort, both individually and state-wide, to find savings measures. How much can we sacrifice? Individually, we can no doubt do without many things. Recovering from a recession and seeking a sustainable growth model are not easy undertakings. ■

No estem només davant d'una crisi econòmica

A més de factors com l'endeutament familiar i la inseguretat financera global, la crisi econòmica actual –potser la més important des de 1929– és conseqüència d'una crisi de valors. Durant anys, l'activitat empresarial no s'ha basat en innovació, riquesa i formació. S'ha optat per posar allò financer per davant d'allò econòmic, i els diners s'han convertit en un bé per ells mateixos. Què passa si s'utilitzen els diners per especular? Un miratge. Ara és imprescindible tornar al que és essencial: treballar per crear més benestar. Cal oblidar els nous mecanismes crediticis com les *subprime* o

Además de factores como el endeudamiento familiar y la inseguridad financiera global, la actual crisis económica –tal vez la más importante desde 1929– es consecuencia de una crisis de valores. Durante años, la actividad empresarial no se ha basado en innovación, riqueza y formación. Se ha optado por colocar lo financiero por delante de lo económico, y el dinero se ha convertido en un bien en sí mismo. ¿Qué sucede si se utiliza el dinero para especular? Un espejismo. Ahora es imprescindible volver a lo esencial: trabajar para crear más bienestar. Hay que olvidarse de los nuevos

In addition to factors like family indebtedness and global financial insecurity, the current economic crisis – perhaps the most important one since 1929 – is the outcome of a crisis in values. For years, business activity has not been based on innovation, wealth and training; instead, financial factors have been placed before economic ones, and money has become a good in itself. What do we get if money is used to speculate? A mirage. Now what we have to do is go back to the essentials: work to create more welfare. We have to forget about the new credit mechanisms like

Ramon Ribera

Professor dels Estudis
d'Economia i Empresa

El caràcter urbà de la crisi

Aquesta crisi no és una crisi financera transmesa a l'economia “real” sinó una crisi de model socioeconòmic, el neoliberal, que ha esclatat a través dels mercats financers. Aquest model ha tingut un caràcter marcadament urbà. Els excedents de liquiditat que circulaven en els mercats financers, perquè no trobaven rendibilitat en l'activitat productiva, s'han abocat a la producció especulativa de ciutats (habitatge i infraestructura). El resultat ha estat dificultar encara més el dret a l'habitatge per a una part de la població i l'expulsió de les ciutats de les capes més marginals amb la construcció

Esta crisis no es una crisis financiera transmitida a la economía “real”, sino una crisis de modelo socioeconómico, el neoliberal, que ha estallado a través de los mercados financieros. Este modelo ha tenido un carácter marcadamente urbano. Los excedentes de liquidez que circulaban en los mercados financieros, porque no encontraban rentabilidad en la actividad productiva, se han vertido en la producción especulativa de ciudades (vivienda e infraestructura). El resultado ha sido dificultar todavía más el derecho a la vivienda para una parte de la población y la expulsión de las ciudades de

This is not a financial crisis transferred to the “real” economy but a crisis in the neoliberal socioeconomic model which has been triggered via the financial markets. This model has been pronouncedly urban in nature. Since it did not find profitability in productive activities, the surplus liquidity that was circulating in the financial markets was poured into speculative production in cities (housing and infrastructure). The upshot is that certain swaths of the population have been denied a right to housing and the more marginal brackets of society have been expelled from cities with the

hipoteques escombraries que han posat en risc el conjunt del sistema econòmic. Aquests crèdits no feien més riques les persones, cosa que sí que hauria aconseguit fomentar l'ocupació, la productivitat i el control global sobre el mercat. Ha fallat el sentit comú. Haurem d'aprendre a canviar d'estil de vida. La recepta és evident: aprendre a estalviar, a viure dins de les nostres possibilitats, a construir des de la formació, la investigació i la innovació... És el retorn al seny. ■

mecanismos crediticios como las *subprime* o hipotecas basura que han puesto en riesgo el conjunto del sistema económico. Estos créditos no hacían más ricas a las personas, algo que sí hubiera logrado fomentar la ocupación, la productividad y el control global sobre el mercado. Ha fallado el sentido común. Debemos aprender a cambiar de estilo de vida. La receta es evidente: aprender a ahorrar, a vivir dentro de nuestras posibilidades, a construir desde la formación, la investigación y la innovación... Es la vuelta al sentido común. ■

subprime mortgages which have placed the entire economic system in jeopardy. These loans did not make people richer, something that would have been accomplished by promoting employing, productivity and global market control. Common sense failed us. We have to learn how to change our lifestyle. The prescription is clear: learning how to save, how to live within our means, and how to construct based on training, research and innovation. In other words, what we need is a return to common sense. ■

Albert Puig

Professor dels Estudis
d'Economia i Empresa

Ni els governs ni les empreses van fer els deures

d'habitatges de classe mitjana-alta. Això ha reforçat la tendència del model a incrementar les desigualtats socials. Ara podria ser el moment de plantejar seriosament alternatives que garantissin el dret a la ciutat i a l'habitatge per a la majoria i no només per a uns quants. Però sembla que les mesures que s'estan presentant van en la direcció de canviar les regles perquè res no canviï, és a dir, van dirigides a estabilitzar tant els mercats financers com els immobiliaris en lloc de reestructurar-los. ■

las capas más marginales con la construcción de viviendas de clase media-alta, lo que ha reforzado la tendencia del modelo a incrementar las desigualdades sociales. Ahora podría ser el momento de plantear seriamente alternativas que garantizaran el derecho a la ciudad y a la vivienda para la mayoría y no sólo para unos cuantos. Pero parece que las medidas que se están presentando van en la dirección de cambiar las reglas para que nada cambie, es decir, se dirigen a estabilizar tanto los mercados financieros como los inmobiliarios en vez de reestructurarlos. ■

construction of upper middle class homes, which has just reinforced the model's tendency to heighten social inequalities. Now might be the time to seriously consider alternatives that ensure the right to live in the city and housing for the majority, as opposed to the privileged few. But it seems that the measures that are being proffered veer more in the direction of shifting the rules so that nothing changes; that is, they are aimed at stabilising the financial and real estate markets instead of restructuring them. ■

Novament, enfront als ERO plantejats per empreses com Nissan o Sony, la consigna que circula és que per ser competitius hem d'acceptar salaris inferiors; si no els acceptem, l'empresa haurà de tancar i els treballadors quedaran en situació d'atur. Però també podríem ser competitius i mantenir alhora els nostres salaris, si fóssim més productius. I és en els períodes de creixement econòmic quan es generen més rendes per poder invertir en els factors que condueixen a augments de productivitat i que són, sintèticament, tecnologia, innovació, infraestructures i formació. Aleshores,

Nuevamente, ante los ERE planteados por empresas como Nissan o Sony, la consigna que circula es que para ser más competitivos tenemos que aceptar salarios inferiores; si no los aceptamos, la empresa deberá cerrar y los trabajadores irán al paro. Pero también podríamos ser competitivos, y mantener al mismo tiempo nuestros salarios, si fuéramos más productivos. Y es en los períodos de crecimiento económico cuando se generan más rentas para poder invertir en los factores que conducen a aumentos de productividad y que son, sintéticamente, tecnología, innovación, infraestructuras y formación.

In the wake of the layoffs at companies like Nissan and Sony, the slogan being bandied about once again is that we have to accept lower salaries in order to be more competitive. If we don't, the company will have to close and workers will go on unemployment. Yet we could also both be competitive and keep our salaries if we were more productive. And periods of economic growth are the moment when more income is generated that should be invested in the factors that lead to a rise in productivity, such as technology, innovation, infrastructures and training. So who

de qui és responsabilitat la competitivitat de les empreses? Buscar la resposta a aquesta pregunta ens porta a preguntar-nos sobre què es va fer –o es va deixar de fer– durant el període en el qual el PIB va créixer a bon ritme i la situació econòmica es descrivia com de bona o molt bona. I en aquest sentit, resulta força evident que, en termes generals, ni les empreses ni els governs van fer els deures que tocava ja que la inversió espanyola, privada i pública, en els elements abans mencionats, es va mantenir entre els nivells més baixos de tota la Unió Europea. ■

Por tanto, ¿de quién es responsabilidad la competitividad de las empresas? Buscar la respuesta a este interrogante nos lleva a preguntarnos sobre lo que se hizo –o se dejó de hacer– durante el período en el cual el PIB creció a buen ritmo y la situación económica se describía como buena o muy buena. Y en este sentido, resulta bastante evidente que, en términos generales, ni las empresas ni los gobiernos hicieron los deberes que debían, puesto que la inversión española, privada y pública, en los elementos antes mencionados, se mantuvo entre los niveles más bajos de toda la UE. ■

is responsible for companies' competitiveness? Looking for the answer to this question, we wonder what was done – or not done – during the period when the GDP was rising steadily and the economic situation could be described as good or very good. And in this sense it becomes quite clear that broadly speaking neither companies nor governments did their homework as they should have, since Spanish investment, both public and private, in these factors remained among the lowest levels in the European Union. ■

La riba sud i la crisi econòmica mundial

Mustapha Cherif

Mustapha Cherif és un filòsof algerià, i ha estat ministre d'Ensenyament i fundador i rector de la Universitat de Formació Contínua del seu país. Islamòleg reconegut, autor d'un centenar d'obres sobre el diàleg entre cultures i civilitzacions, va assessorar el papa Benet XVI abans que visités Turquia. Cherif està al capdavant de la nova àrea d'Estudis Àrabs i Islàmics que oferirà la UOC a partir del curs vinent en el marc de l'Institut Internacional de Postgrau. L'objectiu és aprofundir en el coneixement de l'islam i de la cultura i la llengua àrabs.

Mustapha Cherif es filósofo argelino y ha sido ministro de Educación y fundador y rector de la Universidad de Formación Continua de su país. Islamólogo reconocido, autor de un centenar de obras sobre el diálogo entre culturas y civilizaciones, asesoró al papa Benedicto XVI antes de su visita a Turquía. Cherif está al frente de la nueva área de Estudios Árabes e Islámicos que ofrecerá la UOC a partir del próximo curso, encuadrada en el Instituto Internacional de Posgrado y que tendrá como objetivo ahondar en el conocimiento del islam y de la lengua y la cultura árabes.

Mustapha Cherif is an Algerian philosopher, theologian and former Minister of Education. He is the founder and rector of the University of Continued Education in Algiers. A recognised expert on Islam and the author of around a hundred works on the subject of dialogue between civilisations, Cherif addressed Pope Benedict XVI prior to his Holiness' visit to Turkey. Professor Cherif will head the new area on Arab and Islamic Studies at the UOC which begins next semester in the frame of the International Postgraduate Institute. The aim of this area is to deepen the understanding of Islam and knowledge about Arabic culture and language.

La crisi econòmica és mundial i mostra que no hi ha civilització dels temps moderns. El liberalisme salvatge causa estralls. El futur del món depenia només del mercat. La màquina del sistema mundial s'ha avariat. La qüestió és la capacitat de preveure i decidir. Què fan els països de la riba sud del Mediterrani? Quin és l'impacte a les seves economies? Internament, el món musulmà sembla que s'enfonsi en la dependència dels hidrocarburs i en les activitats com el turisme, i, externament, en la tecnologia occidental. Aparentment, no hi ha cap estratègia, ni reacció per als problemes

>>

La orilla sur y la crisis económica mundial

La crisis económica es de alcance mundial y demuestra que no podemos hablar de una civilización de los tiempos modernos. El liberalismo salvaje causa estragos. El futuro del mundo dependía solamente del mercado. La máquina del sistema mundial se ha averiado y cobra importancia la capacidad de prever y de decidir. ¿Cómo actúan los países de la orilla sur del Mediterráneo? ¿Qué impacto tendrá en las economías de la orilla

>>

The southern shore and the global economic crisis

The current economic crisis is global and demonstrates the lack of civilisation in our present age. Savage liberalism has had a devastating effect. The world is now dependent on a single market. The machinery of the world system has broken down. Everything depends on the capacity to predict and decide. What are the countries on the southern shores of the Mediterranean to do? What impact will this crisis have on the economies

>>

Hi ha un perill: l'augment de la immigració clandestina subsahariana cap al Magrib i de tots cap a Europa

Un peligro acecha: el aumento de la inmigración clandestina subsahariana hacia el Magreb y de todos hacia Europa

<<

financers, econòmics i socials que arruïnen el món.

El debat al sud porta cap a una qüestió: quan colpejarà la crisi financera? Perquè sembla inevitable, encara que l'excepció dels països de la riba sud, com Algèria, sembli actualment un punt fort: el fet que no estigui integrada al sistema financer mundial la salva provisionalment. Alguns, fins i tot, consideren que la riba sud pot ser un espai de refugi per als inversors. I tanmateix hi ha un perill que sotja: l'augment de la immigració clandestina subsahariana cap al Magrib i de tots plegats cap a Europa.

<<

sur? El mundo musulmán parece hundirse, en el plano interno, por causa de la dependencia de los hidrocarburos o de actividades como el turismo y, en el plano exterior, por la de la tecnología occidental. Al parecer, no hay una estrategia contra los problemas financieros, económicos y sociales que están arruinando al mundo, ni se atisba una reacción.

En el Sur, el debate gira alrededor de una pregunta —¿qué efectos tendrá la crisis?— que parece inevitable, a pesar de que hoy los problemas de los países de la orilla sur se intuyen más bien como una oportunidad: estar al mar-

<<

of the south? Internally, the Islamic world appears to be sunk beneath hydrocarbon dependence and activities such as tourism, and externally by Western technology. There does not appear to be any kind of strategy, nor reaction to the financial, social and economic problems which are ruining the world.

In the South, the debate is centred on the question of when the crisis will strike. Because it seems inescapable, even if today the default of countries in the South, like Algeria, is considered an asset: the fact of not being integrated into the global financial system seems to provide a temporary advantage.

La crisi comença a provocar debats de fons a la riba sud, sobretot pel que fa al risc d'afluència de refugiats econòmics. Sense ètica mai és possible la justícia. Com tampoc ho és la ciència sense la consciència, que seria la ruïna de la vida humana. L'economia ha de tenir presents les dimensions humanes i morals, fins i tot quan està permès enriquir-se i “guanyar diners” és legítim. Als que no creuen en els valors morals ni en la necessitat de justícia social, els seria força útil de tornar a una reflexió que permeti limitar les fallides econòmiques i, a la humanitat, sortir de la mercantilització del món. L'angoixa humana

gen del sistema financiero mundial es, en el ínterin, una medida profiláctica. Hay, además, quien considera que la orilla sur puede convertirse en un refugio para los inversores. Con todo, acecha un peligro: el aumento de la inmigración clandestina subsahariana hacia el Magreb y de todos hacia Europa.

La crisis comienza a suscitar en la orilla sur debates de fondo, sobre todo ante el riesgo de la llegada de refugiados económicos. Así como una ciencia sin conciencia trae consigo la ruina para la vida humana, sin ética no puede haber justicia. La economía ha de tener en cuenta las dimensiones humanas y

Further, there are those who are considering the South as a possible place of refuge for investors. Altogether this carries another danger: The increase in illegal immigration from sub-Saharan African through the Magreb and into Europe.

The crisis is beginning to raise profound concern in the South, most notably in terms of the possible risk of a flood of economic refugees. There can be no justice without ethics. Like a science without conscience it leads to the ruin of human life. The economy must take into account the human and moral dimensions, even if there is no

es reflectirà en la recerca d'un món en què sigui possible alimentar-se, cuidar-se i viure en seguretat, fins i tot si això sembla il·lusori fora d'un marc legal i organitzat. És urgent prevenir aquesta situació de risc de moviments de poblacions en cas que s'agreugi la recessió mundial.

En un moment en què travessem una crisi financera i econòmica mundial que arruïna les pretensions de l'ordre imperant i escombra tantes teories i previsions, no és va ni il·lusori, a títol comparatiu, recordar els principis ètics a l'islam. Primer principi bàsic: els diners han de circular sense

morales, a pesar de que nada prohíbe enriquecerse y es legítimo “ganar dinero”. Sin embargo, incluso a aquellos que no creen en los valores morales y en la necesidad de justicia social les resultaría sumamente útil recuperar unos parámetros que permitieran limitar las quiebras económicas y que permitieran a la humanidad escapar de la mercantilización del mundo. El desasosiego humano se expresará en la búsqueda de un mundo en el que sea posible alimentarse, recibir atención médica y vivir en condiciones de seguridad, algo que, sin embargo, puede resultar ilusorio sin un marco legal y organi-

thing to prohibit people becoming rich and “making money” is legitimate. Even those who do not believe in moral values or the need for social justice, it would be very useful for them to reconsider the idea of allowing for limits to economic bankruptcy, and for humanity to emerge from the commercialisation of the world. Human distress expresses itself in the search for a world in which it is possible to find food, medical assistance and secure housing; aims which appear quite elusive without a legal and organised framework. It is imperative to prevent the risk of large movements of

A danger threatens: the increase in illegal immigration from Sub-Saharan countries through the Magreb and on towards Europe

arribar a ser font de diners, és a dir, els préstecs amb interessos estan prohibits, és el que s'anomena la *riba*. Els diners han de ser productius, s'han d'invertir per produir riquesa i afavorir els intercanvis. Si no és així, s'han de purificar amb la deducció obligatòria d'un 2,5% de tot allò que no és productiu o que no s'inverteix; és el que s'anomena la *zakat*, per tal de fer circular els béns i repartir-los equitativament. En segon lloc, els diners no s'han d'emprar per especular. La traducció d'aquest compromís és senzilla: qualsevol crèdit ha de tenir un actiu ben identificat.

zado. Es urgente prevenir el riesgo de unos movimientos de población en el supuesto de que la recesión mundial se agrave.

En un momento en el que estamos sumidos en una crisis financiera y económica mundial que está arruinando las pretensiones del orden dominante y que se lleva por delante tanto las teorías como las previsiones, no es ni vano ni ilusorio recordar, a título comparativo, los principios éticos del islam. El primer principio básico: el dinero debe circular sin ser fuente de dinero, es decir, están prohibidos los préstamos con intereses, conocidos como *riba*. El dinero ha de ser

populations in the event of the world recession worsening.

As we are going through a period of worldwide economic and financial crisis which has put an end to the ambitions of the dominant order and swept away so many theories and predictions, it seems neither pointless nor deluded to recall, in comparative terms, the ethical principles of Islam. The first basic principle: money ought to circulate without being the source of money. In other words, loans with interest, known as *riba*, are prohibited. Money should be productive and is invested to create wealth and favour

En tercer lloc, els diners només es poden utilitzar per finançar l'economia real, per respondre a necessitats precises. No és casualitat que els bancs islàmics que prohibeixen la *riba* surtin ben parats de la crisi dels deutes immobiliaris i de les *subprime*, perquè no les practiquen. Les persones jurídiques no tenen el dret d'endeutar-se més enllà de la seva capitalització, ja sigui en borsa o no. Les persones físiques tampoc poden, de facto, patir endeutament.

Són regles de prudència. I això no obstant, la majoria de regles i pràctiques econòmiques de la riba sud deriven d'una

>>

productivo, hay que invertirlo para producir riqueza y para favorecer los intercambios. De lo contrario, ha de purificarse por medio de la deducción obligatoria de un 2,5% de todo lo que no es productivo ni se ha invertido, lo que se conoce como *zakat*, de modo que los bienes circulen y sea posible repartirlos de un modo equitativo. En segundo lugar, no hay que utilizar el dinero con fines especulativos. La traducción de este compromiso es sencilla: frente a cualquier crédito ha de haber un activo claramente identificado.

En tercer lugar, solamente se puede utilizar el dinero para financiar la economía real,

>>

exchange. Otherwise, it should be purified by applying an obligatory 2,5 % deduction on all that which is non-productive or is not invested, known as *zakat*, which encourages the circulation of benefits and their fair distribution. Secondly, money should not be used in speculation. The translation of this is simple: every credit should be matched by a clearly identifiable asset.

Thirdly, money should only be used to finance the real economy, to respond to precise needs. It is no coincidence that the Islamic banks which prohibit *riba* have emerged rather unscathed by the crisis of property

>>

L'economia ha de tenir presents les dimensions humanes i morals

<<

economia de mercat salvatge, per la qual cosa la crisi hi provocarà efectes dramàtics, com ara l'agreujament de l'atur. Això provocarà un increment notable de la immigració clandestina, és a dir, d'onades importants de refugiats envers la riba nord. Per intentar evitar aquest flux, s'acaba d'instaurar a Alger un observatori mediterrani de lluita contra la immigració clandestina. Amb tot, la prevenció sembla ser més aviat feble, a manca de mesures que incitin els joves a crear maneres de guanyar-se la vida als seus llocs d'origen.

L'economia forma part de la vida, afecta l'estabilitat del país, l'equilibri de les relacions

<<

para dar respuesta a unas necesidades concretas. No es casual que los bancos islámicos que prohíben la *riba* hayan salido relativamente indemnes de la crisis del endeudamiento inmobiliario y de las hipotecas de alto riesgo, pues son prácticas en las que no incurren. Las personas jurídicas no tienen derecho a endeudarse más allá de su capitalización, bursátil o no. Tampoco las personas físicas pueden endeudarse por encima de sus posibilidades.

Son reglas de prudencia. No obstante, la mayoría de las reglas y de las prácticas económicas de la orilla sur nacen de la economía de mercado salvaje y, por ello, la crisis provo-

<<

debt and the *subprime*. Legal entities have no right to acquire debts beyond their total capital, whether on the stock exchange or elsewhere. By the same token, individuals should also not become over-indebted.

These are prudent measures. That said, the majority of regulations and economic practices in the Southern shores fall under the savage market economy which means that the crisis is bound to produce dramatic effects such as an increase in unemployment. This will bring with it an increase in illegal immigration in the form of substantial waves of refugees seeking the northern shores. In

socials i constitueix l'eina per al desenvolupament. El seguidisme, l'alienació i els interessos limitats deshumanitzadors, que liquiden els vincles socials, que produeixen violència i accentuen la vulnerabilitat, s'han de neutralitzar, per tal que els joves no fugin del seu país. Es tracta de reactivar l'economia, de defensar-nos per una causa justa i no tan sols de situacions concretes, com la inflació. En quins sectors s'ha d'invertir? Com hem de gestionar els nostres capitals i distribuir les riqueses? El futur depèn d'aquestes qüestions, com també la proporció de la fuga de cervells i d'energies joves.

cará unos efectos tan dramáticos como, por ejemplo, el aumento del paro, lo que, a su vez, conllevará un incremento notable de la inmigración clandestina, e incluso unas importantes oleadas de refugiados hacia la orilla norte. Con el fin de intentar evitar este flujo, se acaba de crear en Argel un observatorio mediterráneo de lucha contra la inmigración clandestina. No obstante, los esfuerzos de prevención parecen escasos, a falta de medidas para incitar a los jóvenes a crearse un empleo en su país.

La economía forma parte de la vida, incide en la estabilidad del país y en el equilibrio de

an attempt to stem this flow, a Mediterranean observatory has just been opened in Algiers to help combat illegal immigration. Prevention seems weak, however, when faced with the lack of measures to encourage young people to remain at home and create opportunities for themselves.

The economy is an integral part of life; it affects the stability of the country and the balance of social relations as well as constituting an instrument of development. The herd mentality, alienation from models and interests that are strictly speaking dehumanising, which dissolve social bonds, producing

El nacionalisme, sense populisme, ni proteccionisme excessiu, té com a objectiu restablir l'escala de valors, mobilitzar els ciutadans i fer que els fruits dels sacrificis beneficiïn a la majoria i a les generacions futures. Avui, al sud, les persones se senten abandonades. Com a resposta, es tracta de protegir el poder adquisitiu del ciutadà, protegir les empreses nacionals, tot impulsant la diversificació de les associacions i incitant les inversions directes estrangeres. Cal evitar la imitació cega, no confondre la finalitat i els mitjans, posant l'accent en el capital humà i els principis ètics de base.

las relaciones sociales y es el instrumento del desarrollo. Si queremos que los jóvenes no huyan de sus países, es preciso acabar con el seguidismo y con la alienación que provocan unos modelos y unos intereses muy concretos y deshumanizadores que acaban con los lazos sociales, producen violencia y acentúan la vulnerabilidad. Se trata de relanzar la economía, de luchar por una causa justa y no sólo contra tal o cual situación, como la inflación. ¿En qué sectores es preciso invertir? ¿Cómo debemos gestionar nuestro capital y distribuir la riqueza? De estas preguntas no sólo depende el futuro, sino también el

violence and increasing vulnerability, must be ended, in the effort to prevent young people from leaving their countries. This entails reviving the economy, of defending the cause because it is just, and not simply in response to one situation or another, such as inflation. In which sectors to invest, how to generate wealth and distribute the benefits? The future depends on these questions, as does the high cost to be paid in the loss of the energy and minds of the young fleeing abroad.

Nationalism, without resorting to populism or excessive protectionism, can be used to achieve the goal of re-establishing the scale

La economía ha de tener en cuenta las dimensiones humanas y morales

The economy must take into account the human and moral dimensions

Molts pobles del sud es plantegen com millorar les condicions de vida, la lluita contra l'exclusió i la dignitat social. Quin avenç social és possible en un món dominat per la crisi del mercat i l'autoritarisme dels règims? Com conservar les classes mitjanes i els serveis públics en una economia de mercat? Com canviar la imatge negativa que l'estranger té del món musulmà? Com fer confluïr els aspectes econòmics, socials, la competitivitat i l'ètica dins l'economia?

El principi de la resposta es pot trobar en una paraula clau: *democràcia*. Això significa participació, descentralització, transparència,

porcentaje de cerebros que abandonarán el país y de jóvenes que se llevarán su energía a otra parte.

El nacionalismo, sin populismo o sin un proteccionismo excesivo, persigue restablecer la escala de valores, movilizar a los ciudadanos y hacer que los frutos de los sacrificios beneficien a cuantos más ciudadanos mejor, así como a las generaciones futuras. Hoy, en el Sur, la gente se siente abandonada. Para responder a ello, hay que proteger el poder adquisitivo del ciudadano, proteger a las empresas nacionales, trabajando en pos de la diversificación de los partenariados y

of values, of mobilising citizens and ensuring that the fruits of sacrifice benefit the greatest number of people, now as well as in future generations. The people of the South today feel abandoned. In response, it is necessary to protect the buying power of the average citizen, to protect national enterprise, while being open to the diversification of partnerships and the initiation of direct foreign investments. In avoiding blind imitation, and not confusing the means with the ends, instead putting the accent on human capital and basic ethical principles.

Many people in the South are asking themselves how they can improve their living

formació d'elits, prioritat per l'educació, la ciència i el coneixement. La trista realitat en el món musulmà ens mostra que encara en som lluny, d'on es deriva aquesta voluntat de fugir a l'estranger. En una mena de fugida endavant, l'autoritarisme i la subcultura ens cauen al damunt com una maledicció. Així, els ciutadans conscients de pertànyer durant segles a una civilització que té una prestigiosa història es troben en un estat letàrgic de desobediència que, conseqüentment, empitjora la seva situació.

Els aspectes polítics determinen els econòmics, fins i tot si la interactivitat política-

para atraer inversiones directas extranjeras, evitando la imitación ciega, sin confundir el fin con los medios y poniendo el acento en el capital humano y en unos principios éticos básicos.

Muchos pueblos del Sur se preguntan cómo mejorar las condiciones de vida, cómo luchar contra la exclusión y por la dignidad social. ¿A qué progreso social pueden aspirar en un mundo dominado por la crisis del mercado y el autoritarismo de los regímenes? ¿Qué herramientas existen para preservar las clases medias y los servicios públicos en una economía de mercado?

conditions, about the struggle for dignity and against social exclusion. What kind of social progress can there be in a world dominated by the market crisis and authoritarian regimes? How to protect the middle classes and public services in a market economy? How can the negative image of the Muslim world viewed in the outside world be changed? How to reconcile economic, social and ethical issues with competitiveness within the economy?

The beginning of an answer can perhaps be found in a key word such as democracy. It means participation, decentralisation,

economia-cultura és reconeguda. La política és l'element clau, perquè les decisions finals se situen en aquest nivell, més enllà de les lluites d'influència i els jocs d'interessos.

En el món actual, les finances no reglamentades destrueixen les societats. Silenciosament, dia a dia, quan els especuladors revenen accions, venen les empreses o exploten els treballadors, per obtenir encara més rendibilitat, tant al nord com al sud. A les crisis com l'actual, es revelen els excessos de la cobdícia especuladora i els efectes en l'activitat i l'ocupació. Atur, precarització, augment de les desigualtats. Mai abans el

>>

¿Cómo podemos cambiar la imagen negativa que el mundo musulmán tiene a ojos de los extranjeros? ¿Cómo podemos lograr que los elementos económico y social, la competitividad y la ética se fundan en el seno de la economía?

El principio de la respuesta puede estar en una palabra clave: *democracia*. Esto significa participación, descentralización, transparencia, formación de las elites, prioridad para la educación, la ciencia y el saber. La triste realidad del mundo musulmán demuestra que estamos lejos de ello, de ahí la voluntad de huir al

>>

transparency, the education of the elite, the importance of education, science and learning. The sad facts of the reality in the Muslim world demonstrate that we are far from achieving this, which explains the desire to flee abroad.

Ahead of this increasing flight, authoritarianism and sub-culture appear to collapse in its wake like a curse. In this way, citizens who are conscious that they are the bearers of a prestigious civilisation which lasted for centuries, are now in a suspended state of latent disobedience, which further aggravates their situation.

>>

<<

món havia estat tan desigual. Especialment a la riba sud, que depèn de la tecnologia i té una taxa d'atur que supera el 10%, un percentatge que fàcilment pot doblar-se durant el 2009 i el 2010.

Els països del sud es veuran afectats si la crisi s'agreuja en les economies reals. Evidentment, és lògic que la fallida formi part del joc econòmic, vàlid per a tots, però hi ha experts que creuen que la causa rau en el fet que la democràcia ha patit un retrocés, que la llei del més fort ho domina tot, que s'han abolit les normes de control de la circulació dels capitals financers. Perquè la

<<

extranjero. La huida hacia adelante, el autoritarismo y la subcultura parecen caer como una maldición. Por eso, los ciudadanos que se saben depositarios de una civilización prestigiosa durante varios siglos viven en un estado de desobediencia latente, lo que agrava más si cabe su situación.

La política determina la economía, a pesar de que todo el mundo reconoce la interactividad entre la política, la economía y la cultura. La política es el elemento clave ya que es ahí donde se toman las decisiones finales, más allá de las luchas de influencia y de los juegos de intereses.

inestabilitat és intrínseca al retrocés del dret, a la manca de reglamentació i al model del liberalisme salvatge, les crides a la "transparència" i a la "moralització" no podran canviar en essència la situació, sense un trencament amb els mètodes de treball i un programa coherent de relançament de l'economia, en concert amb tots els països, no només amb els vint més industrialitzats.

Tot plegat suposa una democratització de les relacions internacionals, una obertura del terreny polític i un retorn de l'autoritat de l'estat en l'àmbit, les quals sancionen en positiu i en negatiu. Mentrestant, malgrat

En el mundo actual, la desregulación financiera acaba con las sociedades. Y lo hace en silencio, cada día, cuando los especuladores revenden acciones, venden empresas o explotan a los asalariados para obtener una mayor rentabilidad, tanto en el Norte como en el Sur. Crisis como la actual ponen al descubierto los excesos de la codicia especulativa y sus consecuencias en la actividad y en el empleo: desempleo, precarización y aumento de la desigualdad. Nunca ha habido en el mundo tanta desigualdad. Sobre todo en una orilla sur tan tecnológicamente dependiente y con un índice de desempleo

<<

Despite the interaction between politics, economy and culture being a recognised fact, the political still determines the economical. Politics is the key element because ultimately decisions are made at that level, far more than the struggle for influence and the game of interests.

In today's world, dereg-ulated finance destroyed societies. Silently, from day to day, as the speculators resell their shares, sell off companies or exploit the employees to increase their margin of profit, in the North as in the South. Crises such as the current one reveal the excess speculative greed and the

l'immens potencial i alguns progressos o illes de prosperitat, cada vegada més ciutadans del món musulmà s'arrisquen a endinsar-se encara més en la precarietat, a acumular-se als barris de barraques, a practicar una religió-refugi, immersos en la descurança, i a desplaçar-se cap al nord amb els mitjans que sigui.

Les esclertes s'amplien, la regressió es generalitza i el ressentiment creix, sobretot quan se sap que existeixen les riqueses dels valors espirituals i dels recursos humans, no tan sols la dels recursos naturals. Per a la majoria dels dirigents dels països musulmans

superior al 10% y que podría duplicarse en 2009 y 2010.

Los países del Sur sufrirán las consecuencias si la crisis se agrava hasta afectar a las economías reales. En efecto, es lógico que la quiebra forme parte del juego económico, en el que todos estamos inmersos, pero algunos especialistas consideran que hay que buscar la explicación en el hecho que la democracia ha retrocedido, que impera la ley del más fuerte y que se han abolido las reglas de control sobre la circulación de capitales financieros. Comoquiera que la inestabilidad es un factor intrínseco al retroceso del derecho, a

consequences of this on activity and employment. Unemployment, uncertainty, increasing inequality. The world has never been as unequal as it is. Above all on the southern side of the Mediteranean, technologically dependent and with a rate of unemployment higher than 10% which risks being doubled in 2009 and 2010.

The countries of the South will suffer if the crisis deepens to the level of real economies. Certainly, it is logical that bankruptcy forms part of the economic game, and this applies to everyone, but specialists consider that the real cause rests in the fact

avui tan sols hi ha un gran perill que pugui fer qüestionar els esforços en l'àmbit del desenvolupament i amenaçar l'estabilitat: la caiguda brutal i continuada dels preus de les matèries primeres, com els hidrocarburs, producte escàs. Actualment tan sols queda la possibilitat d'invertir en el capital humà, responen amb una sola veu totes les elits vinculades amb el progrés i el desenvolupament sostenible, per tal que la immigració clandestina deixi pas a la mobilitat i a la circulació legal de poblacions, per intercanviar, aprendre i compartir. ■

la desregulació y al modelo del liberalismo salvaje, los llamamientos a la “transparencia” y a la “moralización” no lograrán cambiar fundamentalmente la situación si no hay una fractura en el método de trabajo y si todos los países, y no sólo los veinte más industrializados, acuerdan un programa coherente de relanzamiento de la economía.

Todo esto implica democratizar las relaciones internacionales, abrir el campo político y que el estado recupere autoridad en el plano interno, tres factores que sancionan en positivo y en negativo. Entretanto, y a pesar de las extraordinarias posibilidades

que se intuyen y de algunos avances o islotes de prosperidad, cada vez son más los ciudadanos del mundo musulmán que corren el riesgo de sumirse más si cabe en la precariedad, de hacinarse en barrios de chabolas y de practicar una religión-refugio, hartos y dispuestos como están a marcharse al Norte como sea.

La distancia crece, el retroceso se generaliza y el resentimiento se acentúa, sobre todo al saber que no sólo hay riqueza en términos de recursos naturales, sino también de valores espirituales y de recursos humanos. Para la mayoría de los líderes

de los países musulmanes, hoy solamente existe una gran amenaza que puede poner en entredicho los esfuerzos en materia de desarrollo y hacer peligrar la estabilidad: la caída brutal y continua de los precios de las materias primas, como por ejemplo los hidrocarburos, a pesar de que se trata de un producto escaso. Hay que invertir en el capital humano, responden al unísono las elites que enarbolan la bandera del progreso y del desarrollo sostenible, para que la inmigración clandestina ceda su lugar a la movilidad y a la circulación legal de personas con el fin de intercambiar, aprender y compartir. ■

that democracy has declined, in the dominance of the law of the strongest ruling, and in the abolition of the regulations which control the circulation of financial capital. Since instability is intrinsic to deregulation, the deterioration of law and the savage liberalism model, any call for “transparency” and “moralisation” will make no fundamental difference to the situation unless there is a complete break in working methods and a coherent programme to revive the economy, applied in coordination with all countries, not just the 20 most industrialised ones.

This requires a democratisation of international relations, an opening up of the political field and a restoration of the authority of the state internally, for better or worse. In the meantime, despite the immense potentials, and a certain amount of progress or islets of prosperity, a much greater number of the citizens of the Muslim world are at risk of sliding even further down the precarious slope, to pile up in the shantytowns, to practice religion as a refuge, in lassitude and prepared to do anything to get themselves into the North.

The gap widens, regression spreads and resentment grows, above all in the knowledge

that there exist other riches aside from natural resources, such as spiritual values and human resources. For the majority of the leaders of the Muslim countries there is today a single great danger which could call into doubt all efforts in terms of development and threaten stability: The brutal and continued fall of prices for raw materials, such as hydrocarbons, despite their rarity. It remains to invest in human capital, respond in unison all the elites committed to progress and sustainable development, so that illegal immigration might give way to mobility and the legal movement of people to exchange, learn and share. ■